MALMIN LENTOKENTTÄALUEEN YLEISTEN ALUEIDEN YLEISSUUNNITELMA

RAPORTTILUONNOS 7.9.2018 - LOCI MAISEMA-ARKKITEHDIT OY

Helsinki

LOCI MAISEMA-ARKKITEHDIT OY

RAMBOLL

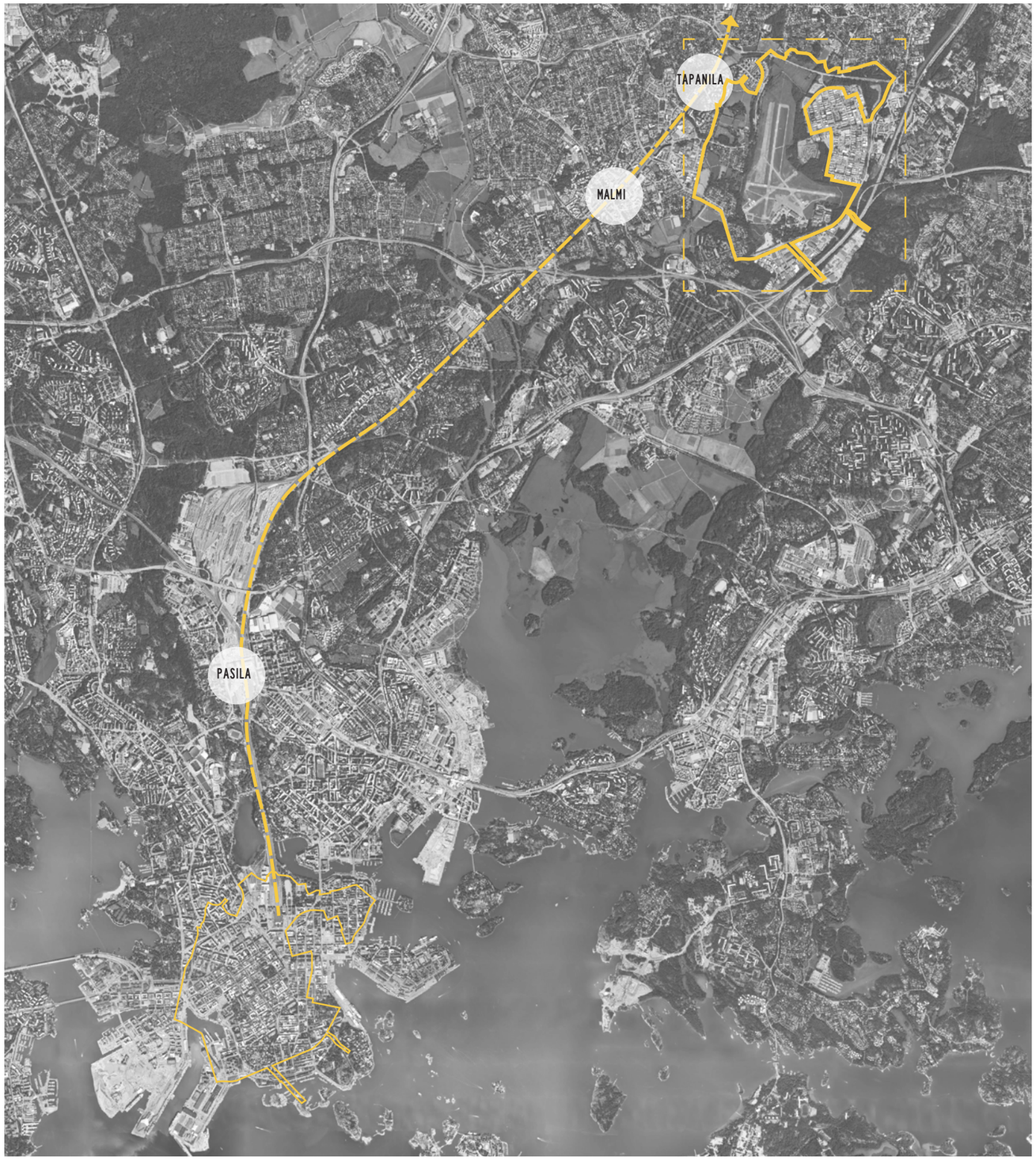

Suunnittelualue sijaitsee 11 kilometriä Helsingin keskustasta. Mittakaavavertailuna suunnittelualueen koko kantakaupungin kohdalla (Ilmakuva, Helsingin kaupunki 2017)

TILAAJA
HELSINGIN KAUPUNKI, KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA
ALUSTAVA 7.9.2018

TEKIJÄT
© LOCI MAISEMA-ARKKITEHDIT OY

GRAAFINEN SUUNNITTELU JA TAITTO:
LOCI MAISEMA-ARKKITEHDIT OY

KARTAT, VALOKUVAT JA SUUNNITELMAKUVAT:
LOCI MAISEMA-ARKKITEHDIT OY, ELLEI TOISIN MAINITA.

SISÄLLYS

JOHDANTO 4

SUUNNITTELUALUE 5

SUUNNITELUN LÄHTÖKOHDAT 6
- MAANKÄYTTÖ 6
- MAISEMA 7
- TEKNISET LÄHTÖKOHDAT 8
- VIHER- JA VIRKISTYSRUNKO 9
- LONGINOJA 10
- LUONTOARVOT 10
- KULTTUURIHISTORIA 12

MALMIN LENTOKENTÄN YLEISSUUNNITELMA 13

YLEISSUUNNITELMA 14
- PUISTOVERKKO JA NÄKYMÄT 15

PUISTON MAISEMA-ARKKITEHTUURI 16
- SUUNNITTELUTEEMAT 16
- VEHREÄT KEUHKOT 18
- AKTIVOIVA ULKOTILA 20
- OMINTAKEINEN KULTTUURIMAISEMA 22
- TILAA AISTIA 26
- VAIHEITTAIN RAKENTUVA KAUPUNKI 27

PUISTON BRÄNDI JA VISUAALINEN ILME 28

HULEVESIEN KÄSITTELYPERIAATTEET 30
- TAVOITTEET 30
- SUUNNITTELUPERIAATTEET 30
- SUUNNITTELURATKAISUT 31

ETELÄISTEN ASEMAKAAVA-ALUEIDEN VIITESUUNNITELMA 33

VIITESUUNNITELMA 34

LENTOASEMANPUISTO JA ENSIMMÄINEN KIITOTIE 36
- TERMINAALIRAKENNUKSEN YMPÄRISTÖ 39
- AKTIIVIVYÖHYKE MUISTUMANA 40
- RUDERAATTIAUKIOT 41
- OLEILUPUISTO 42
- HULEVESIAUKIO JA SKEITTIPUISTO 43
- METSÄINEN UOMAPUISTO 43

NALLENKALLIO JA NALLENRINNE 44
- AUKIO 46
- ILMASILLANTIE 47
- RULLAUSTIE 48
- TERMINAALIRAKENNUKSEN ETUPIHA 49
- NALLENKALLIONPUISTO 50
- VANHA PORVOONTIE 52

YLEISSUUNNITELMAN MUUT ALUEET 55

OSA-ALUEET 56
- LENTOASEMANPUISTON POHJOISOSA 57
- LONGINOJA JA FALLKULLAN TILA 58
- TUULIPUSSINPUISTO JA TATTARISUONTIE 59
- PISARAPUISTO 60
- POHJOINEN UOMAPUISTO 61
- MAAMIEHENPUISTO JA ALPPIKYLÄNHUIPPU 62

RAPORTIN KUVALÄHTEET 64

JOHDANTO

Työn tausta

Malmin lentokentän alue on pitkän prosessin seurauksena muuttumassa lentotoiminnan alueesta asuinalueeksi. Näillä näkymin lentotoiminta loppuu alueella vuonna 2019 ja asuinrakentaminen alueella pystyisi näin ollen käynnistymään 2020-luvun alussa. Malmin lentokentän alueelle on suunniteltu asuinalue noin 25 000 asukkaalle ja siten se on merkittävin uuden yleiskaavan yhtenäinen rakentamisalue.

Alueen suunnittelu käynnistyi vuonna 2015 kaavarungon suunnittelulla alueelle. Kaavarunko on asemakaavaa yleispiirteisempi ja yleiskaavaa yksityiskohtaisempi, ohjeellinen maankäyttösuunnitelma, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Kaavarunko toimii jatkossa suunnitteluohjeena Malmin lentokentän alueen asemakaavoille.

Kaavarungossa määriteltiin, että alueen kokonaisrakenne perustuu ekologisesti ja toiminnallisesti kytkeytyvään puistoverkkoon, joka luo mahdollisimman voimakkaan identiteetin alueelle. Puistoverkon osien suunnittelussa huomioidaan alueen vahvuustekijöitä, kuten muistumia kiitoradoista, avoimet tilat ja pitkät näkymät. Puistoverkkoon kuuluu rakennettuja ja luonnonkaltaisessa tilassa olevia osia. Virkistysalueita suunnitellaan niin, että syntyy sekä laadukkaita virkistyspalveluja että uutta monimuotoista kaupunkiluontoa.

Puistoverkon osat yhdistyvät luonteviksi reiteiksi ja se mahdollistaa katuverkosta erotetun turvallisen jalankulku- ja pyöräilyreitistön rakentamisen alueelle. Alueelle suunnitellaan sujuvasti jatkuva ja kiertävä ulkoilureitti, jolla mahdollistetaan hiihtäminen. Malmin lentokentän alueen puistoverkosto yhdistetään Kivikon ulkoilupuistoon erillisellä sillalla Lahdenväylän yli. Puistoverkon välityksellä alue liittyy ympäröivään viheraluejärjestelmään ja osaksi ekologista verkostoa.

Kaavarunkotyön jatkoksi ja tulevien asemakaavojen pohjaksi on tilattu Malmin lentokentän alueen yleisten alueiden yleissuunnitelma LOCI maisema-arkkitehdit Oy:ltä, jonka tehtävänä on vahvistaa kaavarungossa esiin nostettuja yleisiä alueita koskevia periaatteita ja luoda lähtökohtia alueen ensimmäisille asemakaavoille.

Alueen ensimmäisten asemakaavojen valmistelu käynnistetään alueen eteläosasta. Ensimmäisissä asemakaavoissa tullaan pitkälti linjaamaan suunnittelun periaateratkaisut viher- ja katualueiden osalta. Tämä työ tulee olemaan keskeinen tuki periaateratkaisuja haettaessa ja tulee asettamaan alueen tavoitetason pitkälle suunnittelun tulevaisuuteen.

Kiitän lämpimästi LOCI maisema-arkkitehdit Oy:tä ja kaikkia yleissuunnitelman laadinnassa mukana olleita henkilöitä. Yleissuunnitelma tulee antamaan jatkosuunnitteluun erinomaiset lähtökohdat pitkälle tulevaisuuteen.

Tuomas Hakala

Työn kulku ja tavoitteet

Malmin lentokenttäalueen yleisten alueiden yleissuunnitelma ja ensimmäisten asemakaava-alueiden viitesuunnitelma on laadittu Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan toimeksiannosta vuosina 2017–2018.

Työn aikana on ensin tarkasteltu koko lentokenttäaluetta kokonaisuutena ja laadittu yleissuunnitelma koko alueelle. Sen jälkeen suunnittelua on tarkennettu viitesuunnitelmassa ensimmäisten asemakaava-alueiden osalta. Viitesuunnitelma-alue käsittää Nallenrinteen alueen ja Lentoasemankorttelit.

Suunnitteluryhmä

Malmin lentokenttäalueen yleisten alueiden yleissuunnitelman ja ensimmäisten asemakaava-alueiden viitesuunnitelman on laatinut LOCI maisema-arkkitehdit Oy työryhmineen seuraavasti:

Maisema-arkkitehtisuunnittelu ja projektin kokonaisvastuu

LOCI maisema-arkkitehdit Oy:

Pia Kuusiniemi, projektipäällikkö

Sanni Aalto, projektimaisema-arkkitehti

Muu suunnitteluryhmä: Felix Bourgeau, Veera Tolvanen ja Eetu Mykkänen

Valaistussuunnittelu

Ramboll Finland Oy: Juha Hälikkä.

Ohjausryhmä

Työtä on Helsingin kaupungilla ohjannut laaja ohjausryhmä, joka on työn kuluessa kokoontunut kuusi kertaa. Lisäksi pienemmän ryhmän teemapalavereja on pidetty tarpeen mukaan. Tilaajan yhteyshenkilönä on toiminut projektinjohtaja Anni Tirri.

Ohjausryhmään ovat kuuluneet:

Anni Tirri	Liikenne- ja katusuunnittelu
Tuomas Hakala	Asemakaavoitus
Valtteri Heinonen	Asemakaavoitus
Mervi Nicklén	Asemakaavoitus
Tuomo Näränen	Asemakaavoitus
Topi Vuorio	Liikenne- ja katusuunnittelu
Kaarina Laakso	Teknistaloudellinen suunnittelu
Mikko Juvonen	Teknistaloudellinen suunnittelu
Jouni Kilpinen	Teknistaloudellinen suunnittelu
Helene Färkkilä-Korjus	Teknistaloudellinen suunnittelu
Heikki Takainen	Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu, hulevedet

Suunnittelualue, aluetta reunustavat vanhat kaupunginosat Malmi, Tapanila ja Puistola sekä idässä Lahdenväylä.

SUUNNITTELUALUE

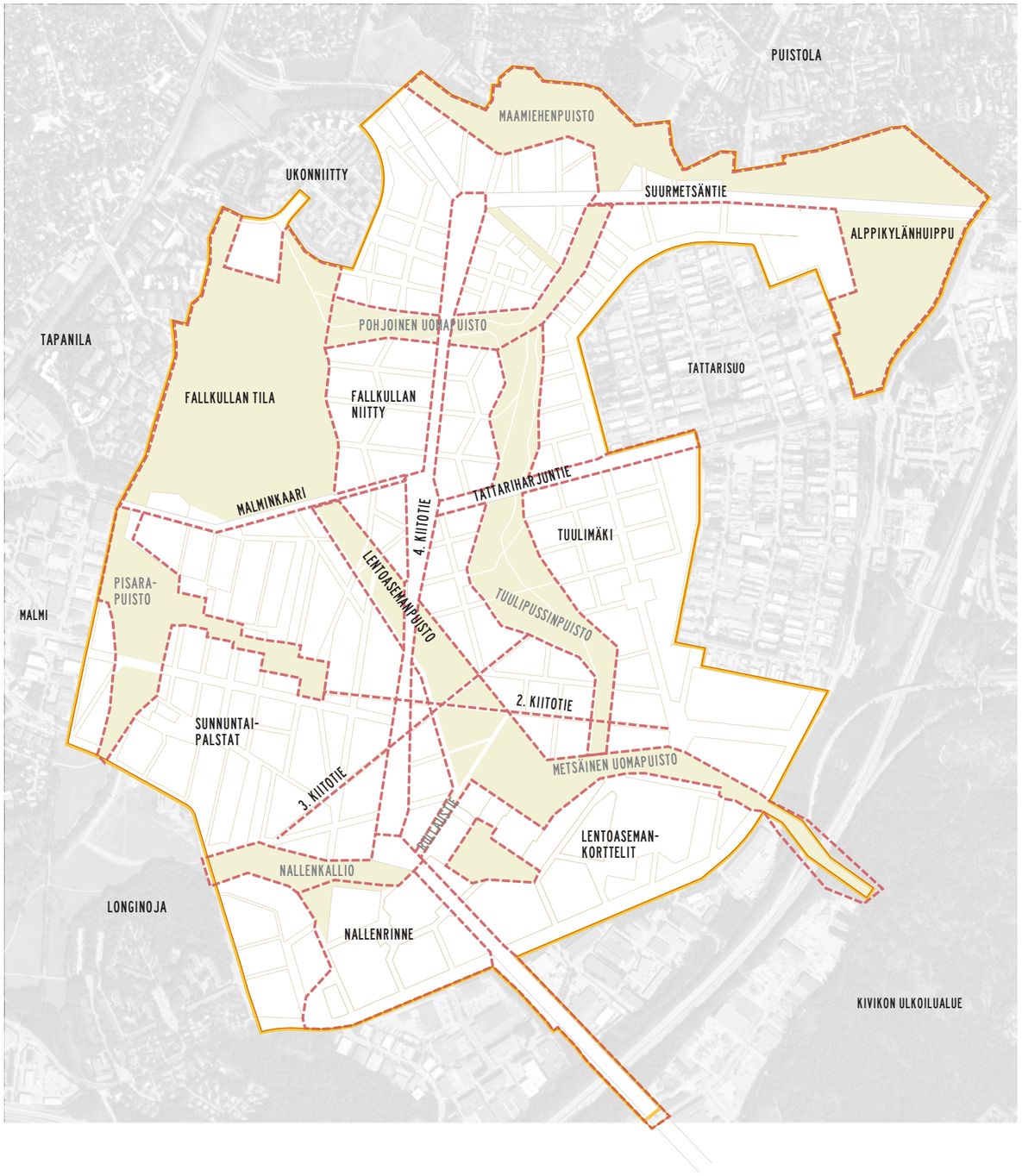

Suunnittelualue sijaitsee suunnilleen 10,5 kilometriä Helsingin keskustasta koilliseen ja noin kaksi kilometriä Malmin keskustasta itään. Kaavarunkoalueen pinta-ala on noin 3,3 nelikilometriä eli 330 hehtaaria. Työn suunnittelurajaus käsittää Malmin lentokenttäalueen kaavarunkoalueen yleiset alueet painottuen alueen keskeiseen uuteen puistoverkkoon.

Malmin lentokenttäalueesta halutaan koko koillista Helsinkiä yhdistävä ja aluetta vahvistava kaupunkirakenteen osa, jonka tavoitteena on liittää entisen lentokentän alue tiiviisti sitä ympäröiviin alueisiin. Nykyään Malmin lentokenttäalue on rajattu aidoilla muusta kaupunkirakenteesta ja alueen ympäri kulkee suosittu virkistysreitti. Varsinaisen lentokenttäalueen pääsee kokemaan vain aidan takaa. Uuden kaupunginosan myötä lentokenttäalueen avoimet alueet säilyvät osana kaupunkirakennetta ja mahdollistavat poikittaisyhteydet entisen lentokentän poikki. Suunnittelun tavoitteena on ollut säilyttää alueen lentokenttäidentiteetti.

Alueista, kaduista ja puistoista on käytetty nimistötoimikunnan hyväksymiä nimiä. Asuinalueiden nimet ovat etelästä pohjoiseen Nallenrinne, Lentoasemankorttelit, Sunnuntaipalstat, Tuulimäki, Fallkullanniitty ja Ukonniitty sekä alueen pohjoispuolella Alppikylä.

Puistoista nimen ovat saaneet Lentoasemanpuisto, joka ulottuu lentokentän vanhan terminaalirakennuksen edestä Fallkullan tilaan saakka, sekä Tuulipussinpuisto, jolla on sijainnut lentokentän tuulipussi. Lentokenttähistoriasta nimistössä muistuttavat myös kaupunkirakenteen sisällä säilyvät kiitoteiden linjat.

Kaikille alueille ei ole vielä virallista nimeä. Näistä alueista on tässä työssä käytetty paikan teemasta ja sijainnista johdettuja nimiä, jotka Malmin lentokenttäalueen suunnittelun edetessä muuttunevat, kun alueille annetaan viralliset nimet. Tätä työtä varten luodut nimet ovat Pohjoinen uomapuisto, Metsäinen uomapuisto, Nallenkallionpuisto, Pisarapuisto, Rullaustie, Maamiehenpuisto ja Tuulipussinpuisto.

SUUNNITELUN LÄHTÖKOHDAT

MAANKÄYTTÖ

Malmin lentokentän alueelle on suunniteltu asuinalue noin 25 000 asukkaalle, ja se on siten merkittävin uuden yleiskaavan yhtenäinen rakentamisalue.

Alueen suunnittelu käynnistyi vuonna 2015 kaavarungon suunnittelulla alueelle. Kaavarunko toimii jatkossa suunnitteluohjeena Malmin lentokentän alueen asemakaavoille.

Kaavarungon perusteena ovat toimineet alueen kulttuurihistoria ja ekologiset lähtökohdat. Ne luovat pohjan uudelle puistoverkolle, jonka on tarkoitus antaa alueelle mahdollisimman voimakas identiteetti. Puistoverkkoon kuuluu rakennettuja ja luonnonkaltaisessa tilassa olevia osia.

Puistoverkon osat yhdistyvät luonteviksi reiteiksi, ja se mahdollistaa katuverkosta erotetun turvallisen jalankulku- ja pyöräilyreitistön rakentamisen alueelle. Alueelle suunnitellaan sujuvasti jatkuva ja kiertävä ulkoilureitti, jolla mahdollistetaan hiihtäminen. Malmin lentokentän alueen puistoverkosto yhdistetään Kivikon ulkoilupuistoon erillisellä sillalla Lahdenväylän yli. Puistoverkon välityksellä alue liittyy ympäröivään viheraluejärjestelmään ja osaksi ekologista verkostoa.

Alue on pääosin Helsingin kaupungin omistuksessa. Suurmetsäntien pohjoispuolella, Hyttitien varressa, Nallenmäessä ja Sunnuntaipalstoilla on myös alueita, jotka ovat yksityisomistuksessa .

KEHITTYVÄ VIHERREITISTÖ,
PARANTUNEET YHTEYDET

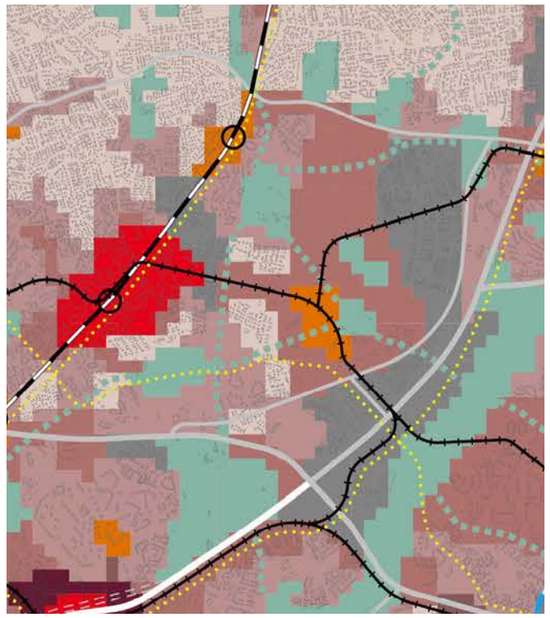

Yleiskaava 1:20 000 (Helsingin kaupunki 2016)

Kaavarungon havainnekuva, kaupunkirakenne (Helsingin kaupunki 2016)

Kaavarungon havainnekuva, viheralueet (Helsingin kaupunki 2016)

MAISEMA

Suunnittelualueen maisemakuvassa keskeiset elementit ovat laaja avoin tila ja näkymän päätteenä tilaa rajaavat metsävyöt.

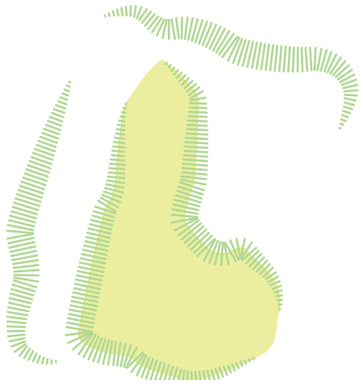

AVOIN METSIEN
RAJAAMA TILA

Suunnittelualueen maisemassa korostuvat metsäisten selänteiden ja mäkien rajaama avoin maisematila, tasaisuus ja kaupunkiympäristössä poikkeuksellisen pitkät näkymät. Mittakaavaltaan ja ilmeeltään alue muistuttaa maaseudun kulttuurimaisemaa. Alue on suurelta osin Koillis-Helsingin savikkotasankoa.

Lentokentän alue liittyy lounaassa Longinojan laaksoon, joka on ekologisesti ja myös maisemallisesti merkittävä. Fallkullan tilan alue lentokentän alueen länsireunassa on osa Longinojan jokilaakson maisemakokonaisuutta.

Pinnanmuodoiltaan suunnittelualue on varsin tasainen. Maanpinnan korkeusasema vaihtelee välillä +13…+42 m, mutta kiitoteiden ja niitä ympäröivän alueen sekä Fallkullan ja Longinojan niityjen ja peltojen pinta jää suurimmaksi osaksi välille +14…+16 m. Alueen korkein kohta on sen koilliskulmassa oleva Alppikylänhuippu.

TEKNISET LÄHTÖKOHDAT

Kaavarungon suunnittelun yhteydessä alueelle on laadittu selvityksiä ja suunnitelmia sen rakennettavuudesta ja tasauksesta. Tässä työssä on käytetty lähtötietona aiempien vaiheiden suunnitelmia.

Lähtökohtaisesti lähes koko suunnittelualueen tasaus muuttuu aivan terminaalirakennuksen lähiympäristöä lukuun ottamatta. Uuden alueen vesihuoltoratkaisut vaikuttavat merkittävästi puistoalueiden suunnitteluun. Alueen käytön muuttuessa syntyy myös laajalti stabilointi- ja pilaantuneiden maiden puhdistustarpeita, mikä vaikuttaa siihen, että olemassa olevia pintoja on käytännössä lähes mahdotonta säilyttää sellaisena kuin ne tällä hetkellä ovat.

Yleissuunnitelman lähtökohtana olevat alueelliset vesihuoltoratkaisut hulevesien osalta perustuvat hulevesien hallintaan avouomissa, niiden tulvimiseen ja viemäröinnin toimivuuteen (SitoWise). Vesihuoltoratkaisujen tavoitteena on ollut myös erityisesti Longinojan veden laadun parantaminen nykyisestä. Samalla uomaan voidaan myös toteuttaa muun muassa kutusoraikkoja. Uomien käytännössä lähes tasaisten pituusviettojen takia jatkosuunnittelussa ei ole liikkumavaraa uomien viettokaltevuuksiin ja esimerkiksi allasratkaisuihin.

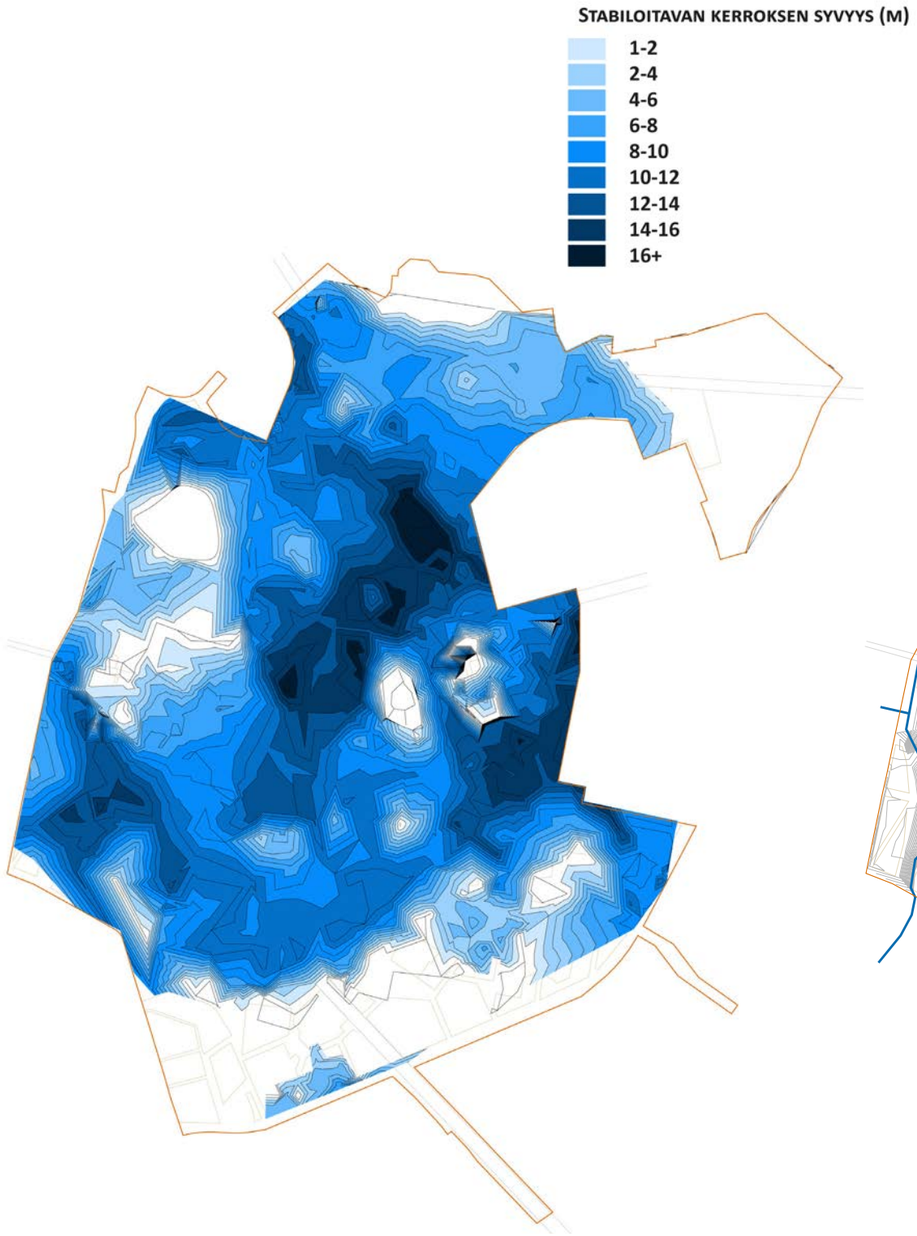

Malmin lentokenttäalueen stabilointi (Destia 2017)

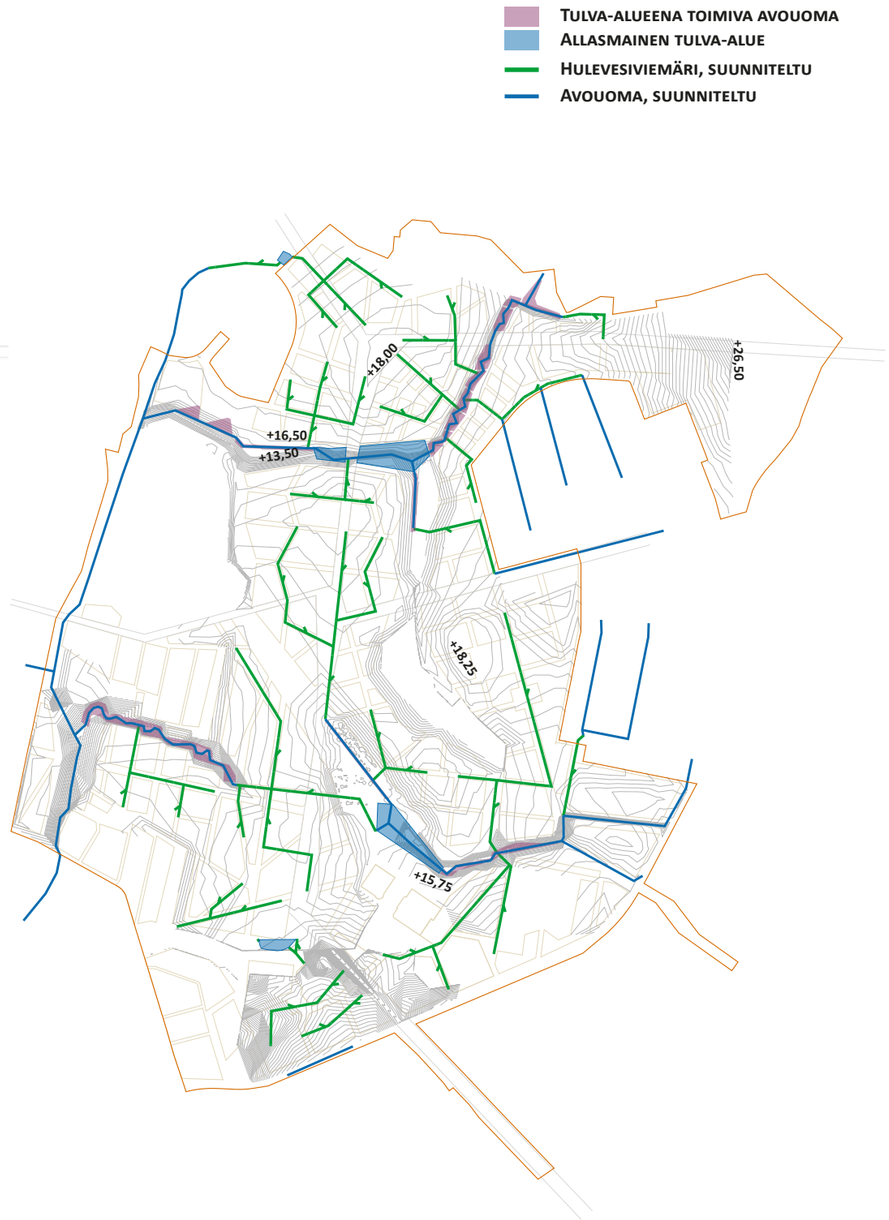

Malmin lentokenttäalueen vesihuolto, hulevedet (SITO 2017) ja yleistasaus (Destia 2017)

VIHER- JA VIRKISTYSRUNKO

TULEVA
PUISTOVERKOSTO

Suunnittelualue muodostaa jakson Koillis-Helsingin viher- ja virkistysrungon yhteyksiin. Suunnittelualueen etelä- ja pohjoisosassa alue on osa itä-länsisuuntaista latvusyhteyttä sekä osa Longinojan laaksoon liittyvää niittyverkostoa.

Viher- ja virkistysalueiden strateginen kehityskuva eli VISTRA määrittelee kaupungin mittakaavassa viher- ja virkistysverkostojen strategian.

Viheralueiden strategista kehittämistä ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Uudenmaan maakuntakaava (4. vaihekaava), valtuustostrategia sekä kaupungin laatimat yleiskaavat ja osayleiskaavat. Helsingissä on lisäksi laadittu sektorikohtaisia strategioita, jotka osaltaan ohjaavat viheralueverkoston kehittämistä.

Tulevaisuuden Helsinki on myös viherverkostokaupunki. Uudessa yleiskaavassa painotetaan nykyisten säteittäisten vihersormien lisäksi myös poikittaisia viheryhteyksiä ja laajoja yhtenäisiä viheralueita säilytetään.

Suunnittelualueen liittymistä kaupungin viherverkostoon on arvioitu Helsingin uuden yleiskaavan kahden teemakartan: Kaupunkiluonto ja Virkistys- ja viherverkosto 2050 pohjalta.

Alueen nykyisillä viheralueilla on tärkeitä luontoarvoja, joiden säilyttäminen ja vahvistaminen on keskeinen jatkosuunnittelun tavoite.

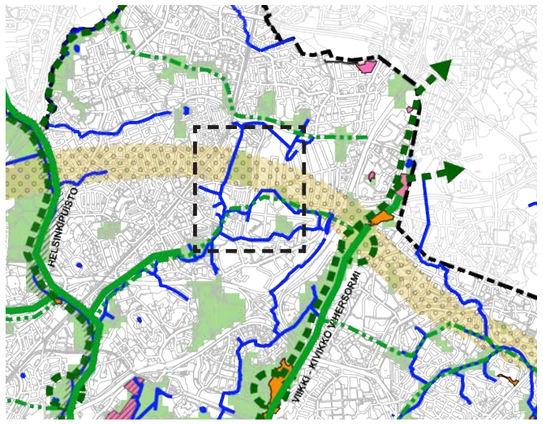

Yleiskaavan kaupunkiluontoverkosto (Helsingin kaupunki 2016)

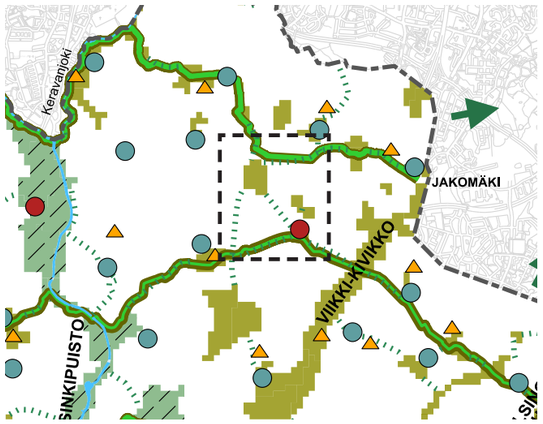

Yleiskaavan virkistys- ja viherverkosto (Helsingin kaupunki 2016)

LUONTOARVOT

LINNUT

Alueella havaituista linnuista kivitasku on Suomen uhanalaisuustarkastelussa luokiteltu vaarantuneeksi lajiksi, ja käenpiika, niittykirvinen, sirittäjä sekä punavarpunen silmälläpidettäviksi. Linnustoltaan monipuolisimmat alueet ovat Fallkullan alue sekä Tuulipussinpuiston metsäalue ja Longinojan varren eteläisempi osa-alue. Lentokentän alue toimii syysmuutossa heinäkurppien levähdysalueena.

Suunnitteluun:

Säilytetään lehtimetsiköitä, matalaa heinäkasvillisuutta ja ojanvarsia sekä kosteita heinä- tai ruohoniittyjä.

Lähde: Malmin lentokentän ja sitä ympäröivien alueiden pesimälinnustoselvitys 2015 (raportti).

LIITO-ORAVAT

Lentokentän lounaispuolelta on havaittu liito-oravan jätöksiä Tattariharjuntien eteläpuolelta sekä Sepänmäestä ja alue luokitellaan liito-oravan ydinalueeksi. Viimeisimmän kartoituksen (Helsinki 2016) perusteella kyseessä on liito-oravan itäisin esiintymä Helsingissä. Molemmat metsiköt ovat sekapuumetsää, jossa on ainakin osittain pääpuulajina liito-oravalle sopiva varttunut haapa.

Suunnitteluun:

Liito-oravien elinolosuhteita ei tule heikentää ja Nallenkallionpuiston länsiosan metsää tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan. Erityisesti liito-oravan suosimat varttuneet haavat tulee säilyttää.

Koko uuden kaupunginosan latvusyhteydet tulee suunnitella huolella. Kivikon puistosillan rakentamisella mahdollistetaan liito-oravan levittäytyminen itään kohti Kivikon vihersormea.

Lähde: Helsingin liito-oravakartoitus 2016 (raportti)

HUOMIONARVOISET PERHOSET

Lentokentän alueella on havaittu yksi erittäin uhanalainen laji, viheryökkönen. ”Alueella havaittiin kolme uhanalaista ja kaksi silmälläpidettävää perhoslajia. Havaitut uhanalaiset lajit ovat viheryökkönen (Calamia tridens), ojakärsämökenttäkääriäinen (Dichrorampha sylvicolana) ja tarhalaikkukääriäinen (Notocelia rosaecolana), joista vain viheryökkösellä on esiintymä lentokentällä.”

”Huomionarvoisten perhosten kannalta lentokentän hyvälaatuiset niittylaikut – – ovat arvokkaita, ja niillä todennäköisesti elää toistaiseksi havaitsemattomia merkittäviä perhoslajeja.”

Suunnitteluun:

Niittyalueet, joilla on monipuolinen kasvillisuus, ovat hyviä perhosille, mutta liian rehevät alueet huonoja. Hiekkaiset ja lämpimät alueet ovat myös hyviä. Samoin reunavyöhykkeet ovat usein hyviä alueita. Alueiden on oltava lisäksi aurinkoisia, jotta perhoset viihtyvät ja menestyvät lajeina.

Säilytettäviä alueita tulisi myös kunnostaa ja/tai hoitaa siten, että ne pysyvät riittävän hyvälaatuisina merkittävien lajien esiintymille.

”Varsinaisia paahdeympäristöjä lentokentällä on vain vähän, ja paljaan maanpinnan niukkuus sekä kertoo umpeenkasvusta että rajoittaa elinympäristönsä suhteen vaativien kasvi- ja perhoslajien esiintymistä alueella.”

”Lentokenttää reunustavat vanhat metsät ovat arvokkaita monimuotoisuuden lisääjiä, mutta uhanalaisten perhoslajien kannalta niillä on hyvin vähän merkitystä.”

”Suosittelemme Malmin kaavarunkoalueella ja erityisesti Malmin lentokentällä mahdollisesti esiintyviksi arvioitujen huomionarvoisten perhoslajien esiintymisselvitystä (yksityiskohtaiset perustelut liitteessä 4). Mikäli merkittävien lajien esiintymiä löytyy, ne tulisi huomioida kaavoituksessa, ja mahdollisuuksien mukaan rajata maankäytön ulkopuolelle. Säilytettäviä alueita tulisi myös kunnostaa ja/tai hoitaa siten, että ne pysyvät riittävän hyvälaatuisina merkittävien lajien esiintymille.”

Lähde: *Malmin lentokentän alueen huomionarvoisten perhoslajien selvityksiä 2016 (raportti).*

LEPAKOT

Alueella on tavattu pohjanlepakoita.

Suunnitteluun:

Lepakoiden suojelun kannalta alueen jatkokäytössä on tärkeää varmistaa ruokailualueiden ja päiväpiilojen riittävä määrä alueella.

Viheralueita suunniteltaessa lepakot on hyvä ottaa huomioon (mm. kosteikot, puurivit ja pienet puuryhmät sekä pönttöverkosto).

Lepakot tarvitsevat useita vaihtoehtoisia päiväpiiloja, joten huolella suunniteltu pönttöverkosto tarjoaisi niille todennäköisesti paremman ja kestävämmän ratkaisun.

Viheralueiden suunnittelussa tulisi mahdollisuuksien mukaan olla mukana lepakkoasiantuntijoita.

Yleisenä suosituksena voidaan mainita kosteikkojen rakentaminen viheralueille; pohjanlepakot käyttävät kosteikkoja ruokailupaikkoinaan erityisesti alku- ja loppukesästä.

Toinen lajin kannalta merkittävä rakennepiirre ovat puurivit ja puuryhmät, jotka monipuolistavat maisemarakennetta ja tarjoavat pohjanlepakolle saalistuspaikkoja.

Lähde: Malmin lentokentän lepakkoselvitys 2016 (raportti).

Avoimet niittyalueet tarjoavat elinympäristön monille lajeille ja mm. heinäkurpalle levähdyspaikan syysmuuton aikana. Kuva: Simo Freese

LONGINOJA

- Longinoja on keskeisellä paikalla Helsingissä sijaitseva merkittävä kaupunkipuro, jonka valuma-alueeseen kuuluu osia muun muassa Malmista, Tapanilasta ja Pukinmäestä.
- Longinoja virtaa monipuolisissa ympäristössä. Puroa reunustavat vaihtelevasti rehevät lehdot ja avoin niitty- ja peltomaisema.
- Alueella on myös ekologista merkitystä erityisesti uhanalaisen taimenen kutupaikkana. Ojan alkuperäinen taimenkanta on hävinnyt, mutta meritaimenet nousevat siihen nykyään Vantaanjoesta kutemaan. Longinojan ympäristö Ala-Malmin kohdalla on myös luokiteltu arvokkaaksi lintukohteeksi.
- Longinojaa ja sen ympäristöä pidetään helsinkiläisten keskuudessa tärkeänä kaupunkiluontona, josta myös kaupunkilaiset ovat valmiita pitämään itse huolta.
- Longinoja on yksi Helsingin rakastetuimmista virtavesistä. Tietoa sen kunnostuksista, tapahtumista ja tulevaisuudesta löytyy sille omistetulta sivulta www.longinoja.fi.

Lähde: Longinojan vedenlaatu ja ekologinen tila (Helsingin kaupunki 2015 (raportti)).

PALVELUVERKKO

Nykyään Malmin lentokenttäalue muodostaa aukon alueen palveluverkossa. Uuden kaupunginosan myötä alue liittyy ympäristön palvelurakenteeseen yhdistäen ja täydentäen nykyisiä palveluita.

Uudessa kaupunkirakenteessa puistoverkossa pyritään korkeatasoisiin lähivirkistyspalveluihin. Liikuntapalveluiden osalta alue tukeutuu ympäristön suuriin liikuntapuistoihin, joista suurin osa sijaitsee noin 1,5 kilometrin etäisyydellä alueen keskeltä Lentoasemanpuistosta.

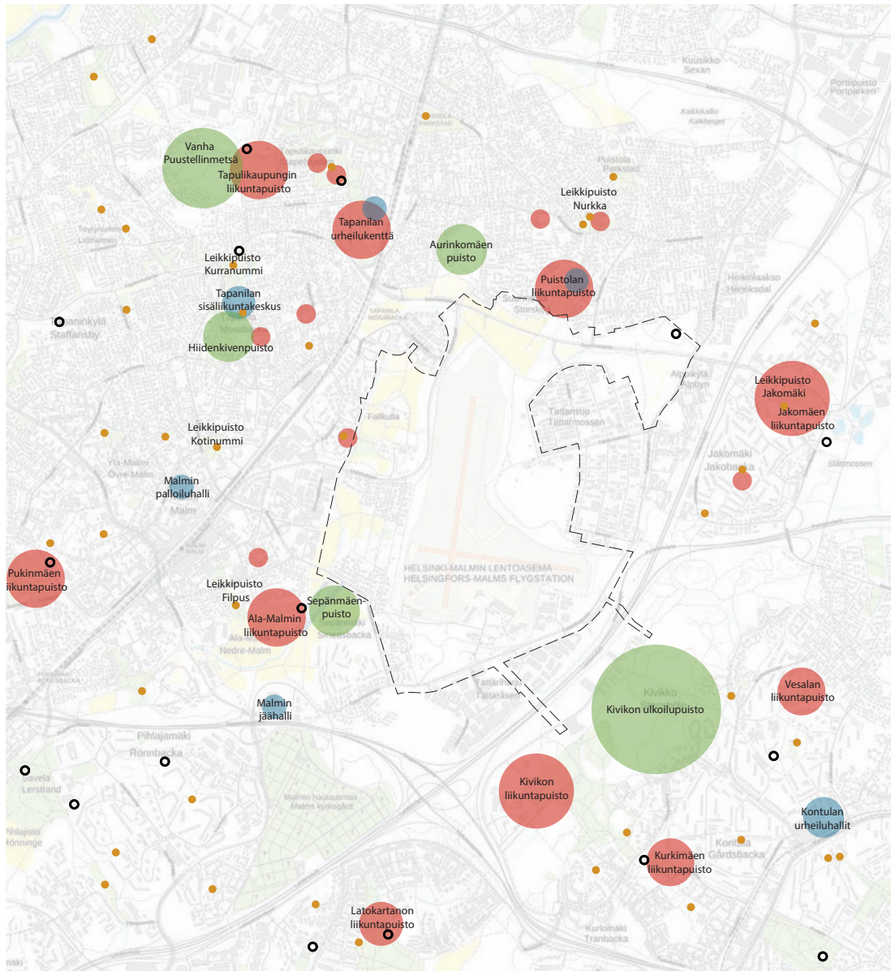

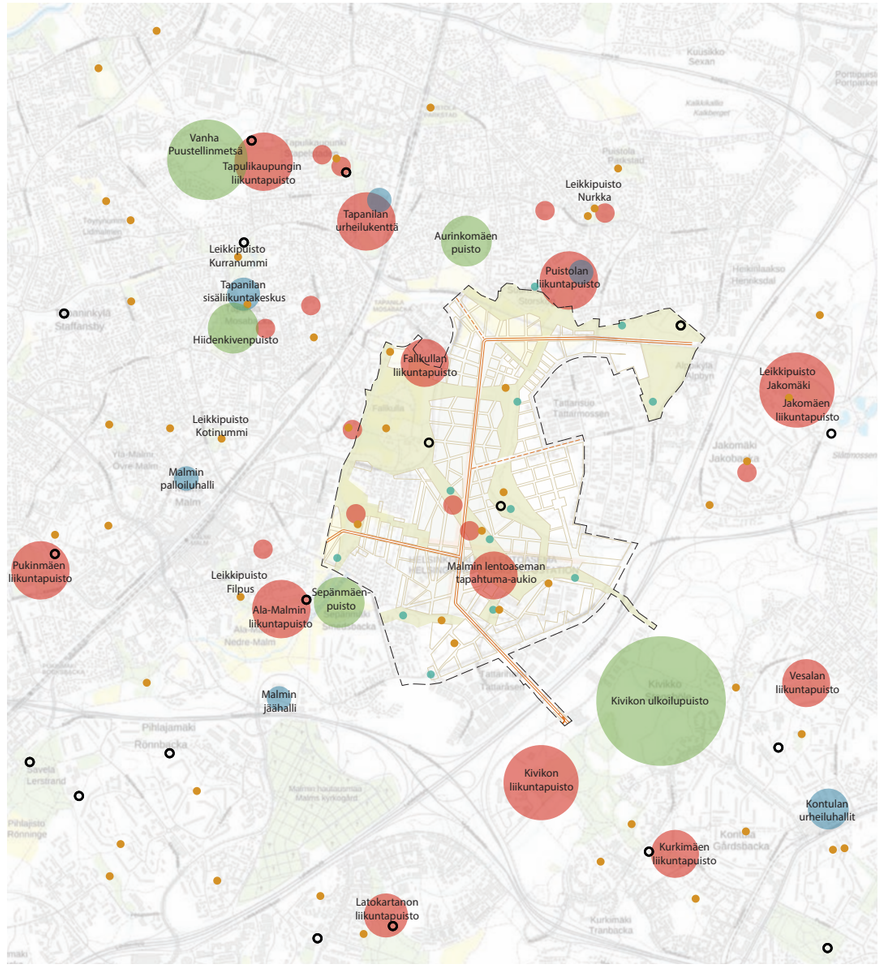

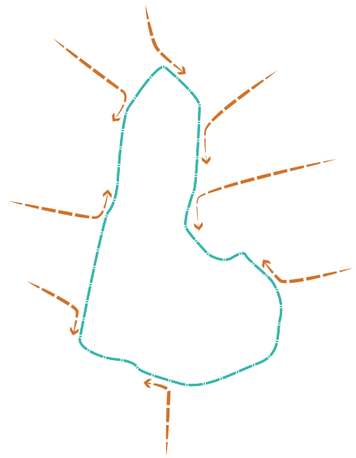

PALVELUILLE AVAUTUVA LENTOKENTTÄALUE

- Puisto
- Ulkoliikunta
- Sisäliikunta
- Leikkipaikka tai -puisto
- Koira-aitaus

- Puisto
- Ulkoliikunta
- Sisäliikunta
- Leikkipaikka tai -puisto
- Koira-aitaus
- Kuntoilupaikka

KULTTUURIHISTORIA

Suunnittelualueella on monipuolinen ja rikas kulttuurihistoria. Malmin lentokentän alue on kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti tärkeä alue. Sen keskeisiä arvokkaita kokonaisuuksia ovat Malmin lentokentän terminaalirakennus ja vanha lentokonehangaari sekä Fallkullan kartanon tila, jonka historia ulottuu 1800-luvulle.

Museovirasto on luokitellut alueen valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY). Lentoasema on valittu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään valikoimaan suomalaisen modernismin merkkiteoksia, ja se on listattu kansainvälisen World Monument Fundin uhanalaisten kulttuuriympäristöjen joukkoon. Europa Nostra Finland on nimennyt sen yhdeksi Suomen uhanalaisimmista kulttuuriperintökohteista.

Lentoasemarakennuksista vanha terminaalirakennus ja hangaari suojellaan asemakaavalla.

Alueeseen liittyy myös Longinojan vanha viljelymaisema, vanhan Porvoontien linja sekä ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus linnoituslaitteineen.

Fallkullan tilan alueen historia ulottuu 1800-luvulle…

Longinoja ja viljelymaisema…

Malmi oli Helsingin pitäjän merkittävimpiä ja vanhimpia kyliä…

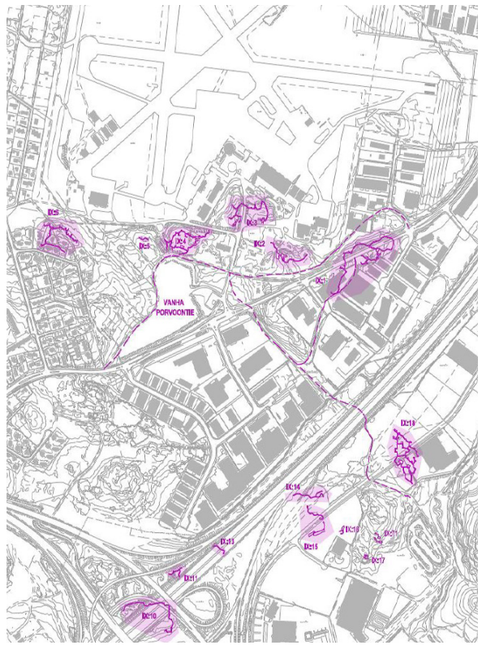

Lentokentän ympäristön I maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet

KIITORADAT

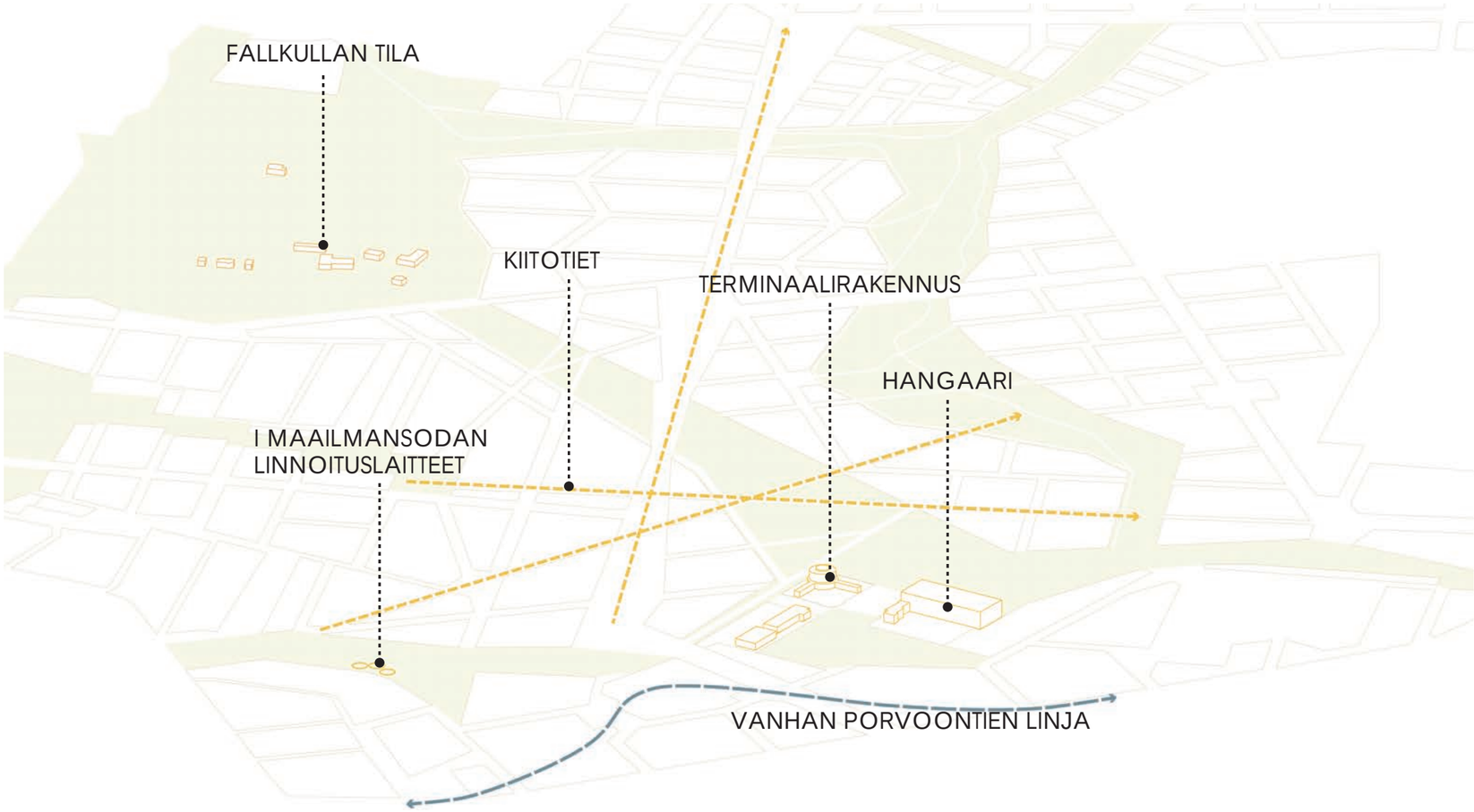

MALMIN LENTOKENTÄN YLEISSUUNNITELMA

YLEISSUUNNITELMA

1. MAAMIEHENPUISTO

Maamiehenpuisto muodostaa Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelman mukaisen pohjoisen latvusyhteyden alueelle. Säilyvät metsä- ja peltoalueet muodostavat Malmin lentokenttäalueen pohjoisen reunan ja liittävät sen osaksi jo olemassa olevaa kaupunkirakennetta. Alueen reitit kulkevat metsäisten mäkien ja tasaisen peltojen vaihtelevassa maisemassa.

2.ALPPIKYLÄNHUIPPU

Alppikylänhuipun käyttöä monipuolistetaan ja erityisesti ympäristön asuinalueiden reitistön yhteyksiä parannetaan. Huipun mäkisyyttä ja avoimia rinteitä korostetaan.

3. FALLKULLAN LIIKUNTAPUISTO JA KOULU

Fallkullan asemakaava-alueen pohjoisosaan toteutetaan liikuntapuisto, jonka kenttä on päivisin myös uuden koulun ja päiväkodin käytössä.

4. FALLKULLAN TILA

Fallkullan tila eroaa muista viheralueista. Se on vanha tilakeskus, ja tilan alue ympäristöineen on arvokasta kulttuurimaisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä. Aluetta kehitetään virkistyksen, opetuksen, urheilun ja kulttuurin monipuoliseen käyttöön.

5.POHJOINEN UOMAPUISTO

Pohjoinen uomapuisto muodostuu Longinojan uuden uoman ympärille. Uoman yhteydessä olevan tulva-altaan loivat reunat sopivat oleskeluun. Leikki-, pelailu- ja viljelyalueet sijoittuvat uomapuiston reunoille.

6. PISARAPUISTO

Pisarapuisto on Sunnuntaipalstojen ja uuden rakentamisen välissä kapea ja lännessä laaja puistoalue. Puiston kapea osa on Lentokentänojan ympärillä, laaja osa Longinojan itäpuolella. Puiston länsipuolella on viljelyalue sekä leikki- ja pelailualueita.

7. TUULIPUSSINPUISTO

Tuulipussinpuisto on metsäinen puisto. Se saa nimensä lentoaseman tuulipussista, joka sijaitsi mäellä. Puistossa pyritään säilyttämään vanhaa puustoa mahdollisimman paljon. Myös olemassa olevat reitit säilytetään pääosin. Puistoalue on rauhallinen, ulkoiluun sopiva tila. Uudet reitit ja toiminnot sovitetaan puistoon sen olemusta rikkomatta.

8. NÄKÖALAPAIKKA PISARAPUISTOSSA

Suunnuntaipalstojen täydennysrakentamisen myötä Longinojaan Malmin lentokentältä laskeva haara siirretään pohjoiseen. Uoma sijoittuu kokonaan uuteen rakennettavaan puistoon, Pisarapuistoon. Vanhan haaran vedet johdetaan pääasiassa putkessa kaupunkirakenteen kohdalla ja puretaan Pisarapuistoon. Purkuputken pään kohdalle sijoitetaan pyöreä näköalapaikka, joka sijaitsee aiemman toisen kiitotien päätteen kohdalla.

9. LENTOASEMANPUISTO

Lentoaseman puisto on keskeisin ja rakennetuin puistoalue, ja se on merkittävä alueen identiteetin kannalta. Puistosta kehitetään alueen aktiivinen kohtaamispaikka ja vihreä sydän.

10. TOINEN JA KOLMAS KIITOTIE

Toisen ja kolmannen kiitotien luonne ja ilme määräytyy ympäröivän kaupunkirakenteen mukaan. Kiitotiet kulkevat pitkinä linjoina alueen läpi ja yhdistävät eri asuinalueita toisiinsa.

11. NELJÄS KIITOTIE

Neljäs kiitotie on alueen yli 1,5 kilometrin pituinen pääkatu. Se noudattaa vanhan kiitotien linjaa ja kulkee etelä-pohjoissuuntaisesti lähes koko Malmin lentokenttäalueen läpi. Kadun keskellä kulkee raitiotie.

12. TERMINAALIRAKENNUKSEN YMPÄRISTÖ

Lentoasemarakennusten ympäristö säilytetään luonteeltaan nykyisenkaltaisena. Lentoasemarakennusten pohjoispuolista laajaa asfalttialuetta käytetään tapahtuma- ja torikenttänä. Rakennusten eteläpuoli säilyy puustoisena.

13. NALLENKALLION PUISTO

Nallenkallionpuisto liittää Malmin Lentokenttäalueen Longinojanlaakson virkistysyhteyteen. Puisto myös muodostaa Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelman mukaisen eteläisen niitty-yhteyden alueelle.

14. NALLENRINTEEN AUKIO

Nallenrinteen aukio on alueen keskeinen aukio. Aukiota ympäröivät korttelit rajaavat sen reunoiltaan polveilevaksi ja kääntyileväksi. Aukiolla voi oleskella, viettää aikaa ja leikkiä. Se yhdistyy visuaalisesti ja toiminnallisesti Nallenkallionpuistoon.

15. NALLENMÄEN LINNOITUSLAITTEET

Nallenmäen pohjoisreunalla sijaitsee jakso ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita. Ne nostetaan puistossa näkyviksi elementeiksi.

16. VANHA PORVOONTIE

Vanhan Porvoontien linjaa seuraava kapea kevyen liikenteen raitti yhdistää Malmin lentokenttäalueen eteläisimmän kulman korttelit. Se alkaa Tattariharjuntieltä, kulkee kolmen aukion läpi, ylittää Ilmasillantien ja palaa taas Tattariharjuntielle. Sen muusta ympäristöstä erottuva pintamateriaali ja sitä reunustavat puut ja puuryhmät nostavat raitin esiin koko matkaltaan.

Yleisten alueiden yleissuunnitelma 1:12 000

PUISTOVERKKO JA NÄKYMÄT

Yleissuunnitelman tavoitteena on suunnitella uuden kaupunginosan puistoverkko, jonka lähtökohtana on uuden kaupunginosan maisemallinen, ekologinen ja toiminnallinen kokonaisuus, ja määritellä suuntaviivat alueen jatkosuunnittelulle. Lisäksi työn kuluessa tavoitteena on ollut tutkia, todeta ja määritellä jatkosuunnittelussa kokonaisuuden onnistumisen kannalta huomioitavia asioita.

Alueen identiteetin kannalta on erityisen tärkeää, että keskeiset näkymät ja niiden päätteet suunnitellaan huolellisesti. Avoimen tilan tuntua voidaan korostaa sijoittamalla näkymien päätteisiin viheralueita. Rakennuksen, etenkin korkean, sijoittaminen näkymän päätteeseen lyhentää näkymää.

Avointen tilojen mittakaavan ja tilan tunnun kannalta alueen sisäisistä näkymistä huolehtiminen on tärkeää. Avoin tila lyhenee pitkissä näkymissä jopa satoja metrejä. Sama ilmiö on havaittavissa vesistöissä. Siksi tilan rajat tulee tilan tunnun vahvistamiseksi ja alueen identiteetin korostamiseksi suunnitella huolellisesti periaatteella, jonka mukaan reunoissa avointa tilaa rajaa puusto.

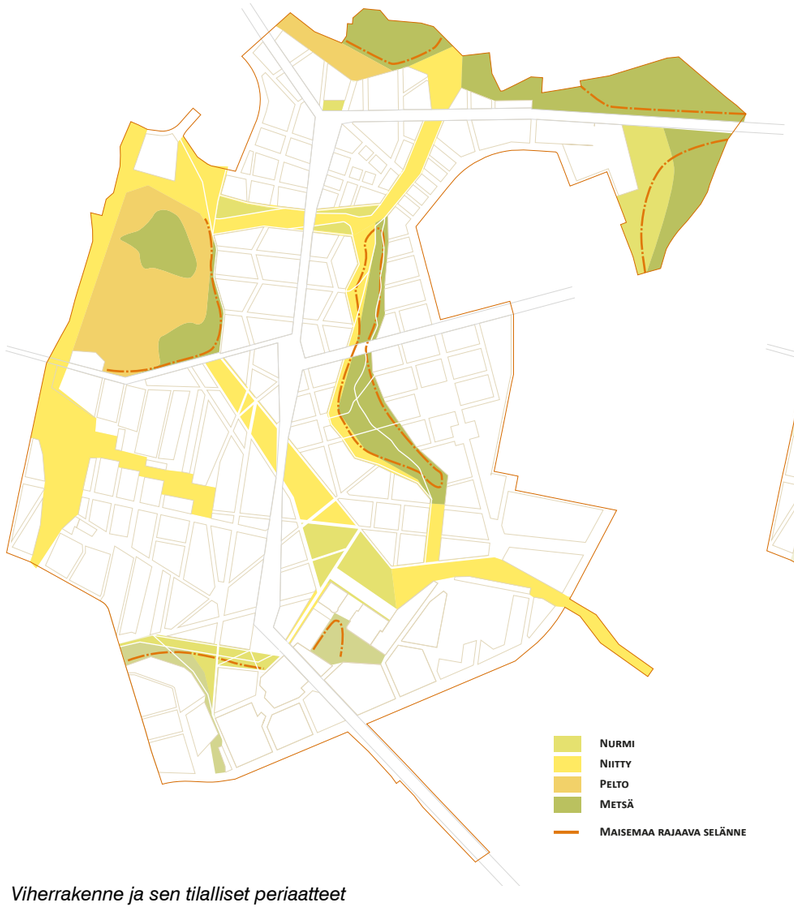

Viherrakenne ja sen tilalliset periaatteet

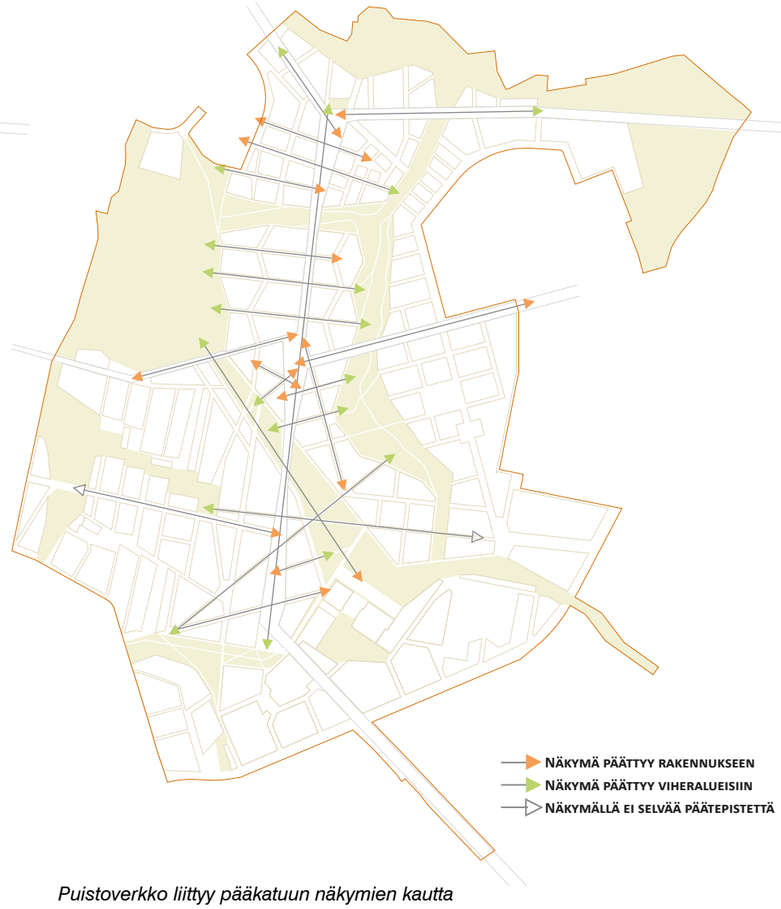

Puistoverkko liittyy pääkatuun näkymien kautta

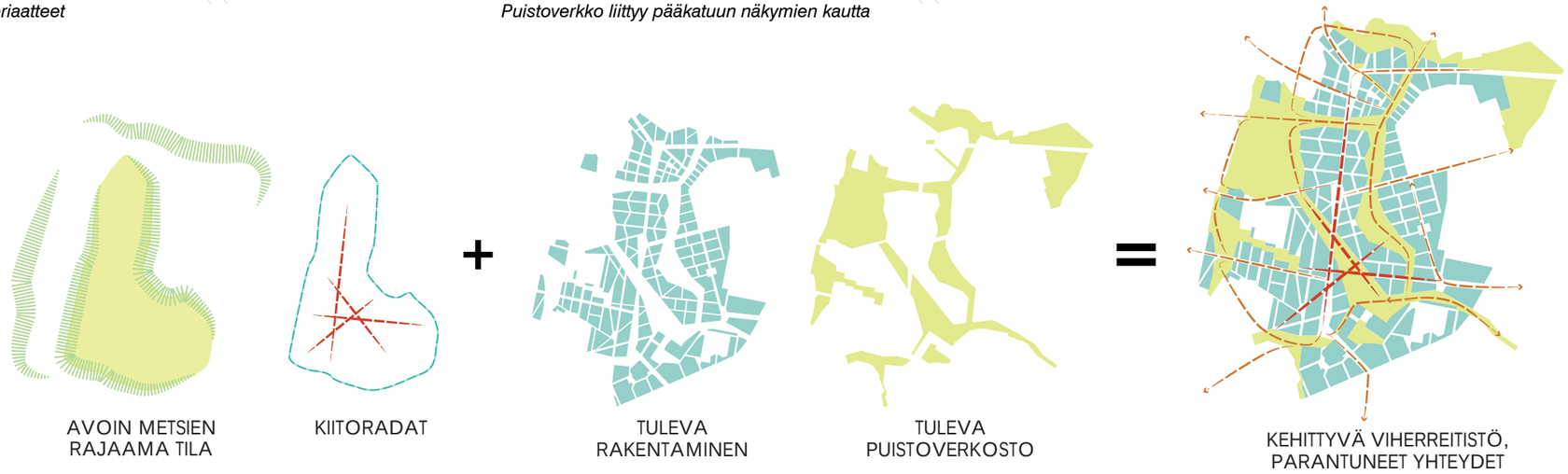

Paikan ominaispiirteet kaavarungon lähtökohtina toimivat pohjana alueen uudelle puistoverkolle

PUISTON MAISEMA-ARKKITEHTUURI

Lähtökohtien pohjalta määriteltiin alueen suunnitelman perusidea ja teemat, jotka pohjaavat eri luonteisten osa-alueiden muistumiin ja olosuhteisiin.

SUUNNITTELUTEEMAT

VEHREÄT KEUHKOT

puistorakenne luo vihreän selkärangan ja alueen ytimen

- Puistorakenne keskeisenä kaupunkirakenteen elementtinä ja alueen suunnittelun selkärankana
- Luontoarvojen huomioiminen ja kehittäminen, viherverkoston vahvistaminen
- Uusien ekologisten yhteyksien luominen
- Verkostojen kehittäminen ja parantaminen
- Metsä-, niitty-, ja vesiverkosto
- Longinoja

AKTIVOIVA ULKOTILA

tila rohkaisee liikkumaan

- Aktiivinen ja innostava
- Monipuolinen ja turvallinen jalankulun, pyöräilyn ja ulkoilun verkosto
- Turvallinen liikkuminen
- Liittyminen olemassa olevaan reitti- ja palveluverkostoon

OMINTAKEINEN KULTTUURIMAISEMA

lentokenttäidentiteetti ja alueen kulttuurimaisema luo erityisen, kiehtovan ympäristön

- Lentokenttäidentiteetin säilyttäminen
- Avoimen tilan tunnun säilyttäminen
- Olemassa olevien materiaalien kierrättäminen
- Orientoitavuus – opastaminen/aluebrändäys

TILAA AISTIA

alue on ”Koillis-Helsingin meri”, jossa on tilaa aistia ja hengittää

- Alueella pitkät näkymät ja vihreät näkymänpäätteet
- ”Meren” tilantunnun säilyttämiseksi avoimet pinnat ja näkymät erittäin tärkeitä

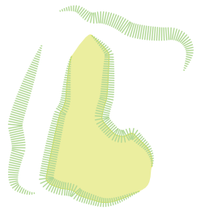

VAIHEITTAIN RAKENTUVA KAUPUNKI

kaupunginosa, jossa on nähtävää ja koettavaa myös rakentamisen aikana

- Vaiheittain rakentuva puistoverkosto
- Puistojen väliaikaiskäyttö ja monipuoliset väliaikaisratkaisut
- Reitit

Nykyistä avointa pintaa ja pitkiä näkymiä pyritään säilyttämään

VEHREÄT KEUHKOT

PUISTOVERKKO ALUEEN SELKÄRANKANA

Uuden kaupunginosan kokonaisrakenne perustuu ekologiseen ja toiminnalliseen puistoverkkoon. Puistoverkko on keskeinen elementti alueella, ja se säilyttää ja korostaa maisemaa. Alueen viherverkostoa luontoarvoineen vahvistetaan. Alueen rakentuessa luontoarvot muuttuvat väistämättä. Olemassa olevien arvojen ja ekologisten yhteyksien säilyttämisen sijaan lähtökohtana on tulevaisuuden luontoarvojen ja ekologisten yhteyksien luominen.

PUISTOKONSEPTI

EKOLOGISET YHTEYDET

Latvusyhteydet/metsäyhteydet

Yleiskaavan kehitettävä metsäverkostoyhteys

Pohjoinen viheryhteys: enemminkin virkistysyhteys, jolle mahtuu puita ja jolla latvusyhteydet ehkä toteutuvat, kuin metsäinen viheryhteys

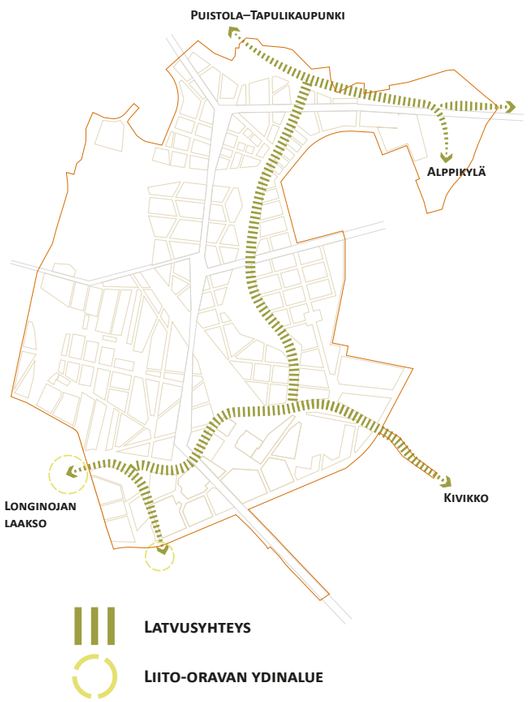

METSÄLUONTO

Vesiyhteydet / kosteikot

VESI

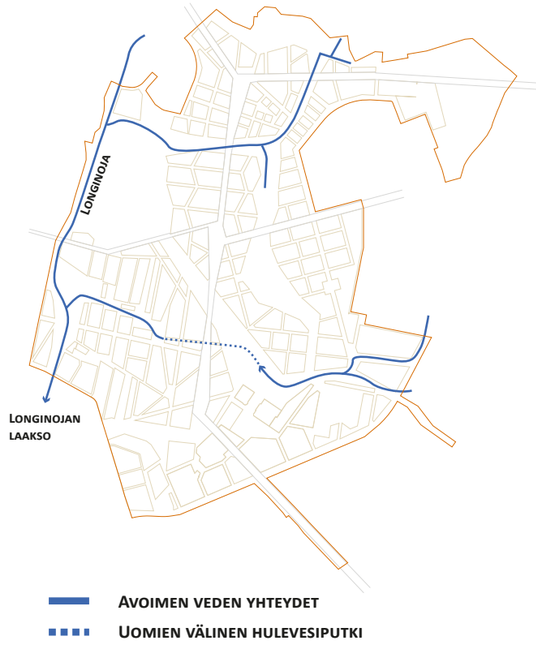

Niitty-yhteydet

Kivikon puistosillan keskimmäinen osa istutetaan. Se on osa n iittyjen muodostamaa vyöhykettä.

NIITTY

ESIMERKKKI KONSEPTIN SOVELTAMISESTA SUUNNITELMASSA

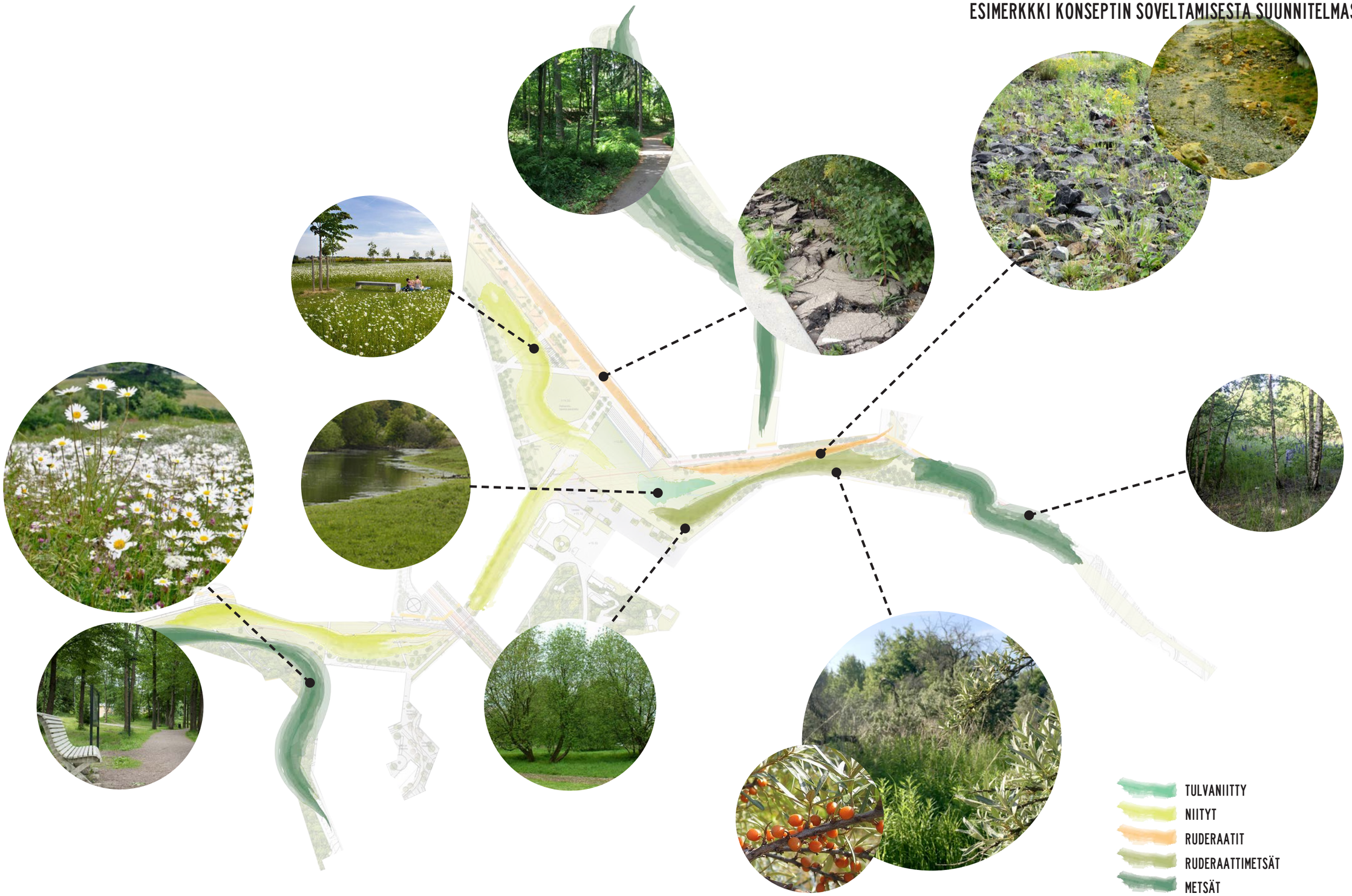

AKTIVOIVA ULKOTILA

LIIKKUMAAN INNOSTAVA VERKOSTO

Erilaiset toiminnot sijoittuvat ympäri Malmin lentokentän aluetta muodostaen osan keskeistä ja toimivaa puistoverkostoa. Alueen reitit niin jalankulkijoille, pyöräilijöille kuin muillekin ulkoilijoille kytkeytyvät osaksi ympäröivän kaupunkirakenteen reitistöä. Ne luovat samalla tärkeitä puuttuvia yhteyksiä kaupunginosien välille. Puistoverkosto ja sen varrelle sijoittuvat toiminnot tarjoavat vaihtoehtoja kaikenlaisille käyttäjille. Toiminnot suunnitellaan ja sijoitetaan niin, että niitä voi hyödyntää eri vuodenaikoina.

LENTOASEMANPUISTO TOIMINNAN KESKIÖSSÄ

Lentoasemanpuisto alueen keskellä toimii alueen aktiivisena olohuoneena, jonka ympärille muut alueet ja toiminnot ryhmittyvät.

Puistoon sijoittuvat muun muassa Lentoasemanpuiston tapahtumakenttä, skeittipaikka, Ensimmäisen kiitotien toiminta-akseli, oleskelunurmet, hulevesipuisto, kuntoilumahdollisuus, kiitotie ja juoksusuora.

Metsä- ja niittyreittien varrelle sijoitetaan kuntoilupisteitä ja lähileikkipaikkoja sekä oleskelun mahdollistavia paikkoja . Koira-aitaukset sijoitetaan täydentämään nykyistä palveluverkostoa.

Fallkullan tilan toiminnot, Longinojan laakso, Alppikylänhuippu…

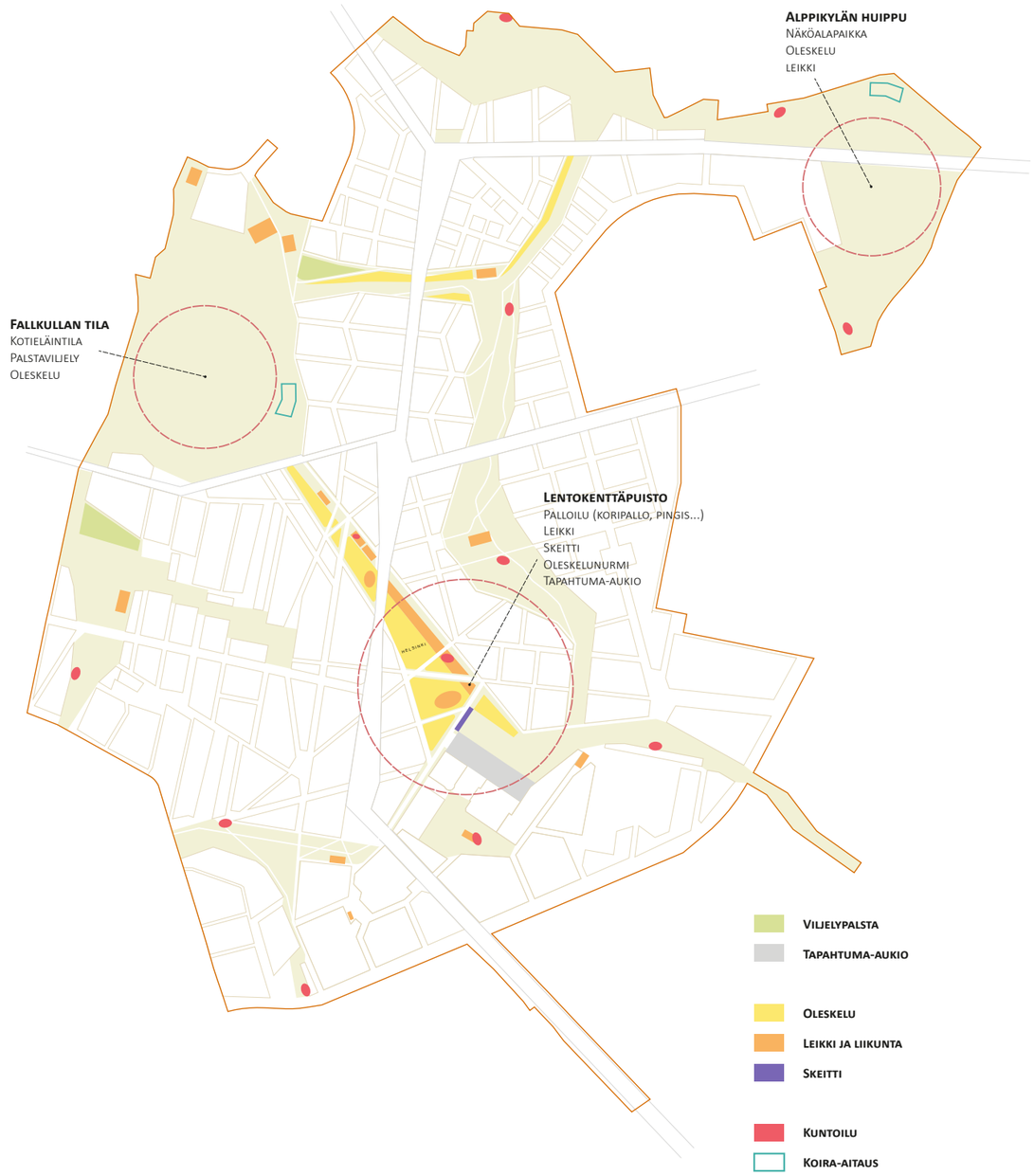

PYÖRÄILY

VIRKISTYSYHTEYDET

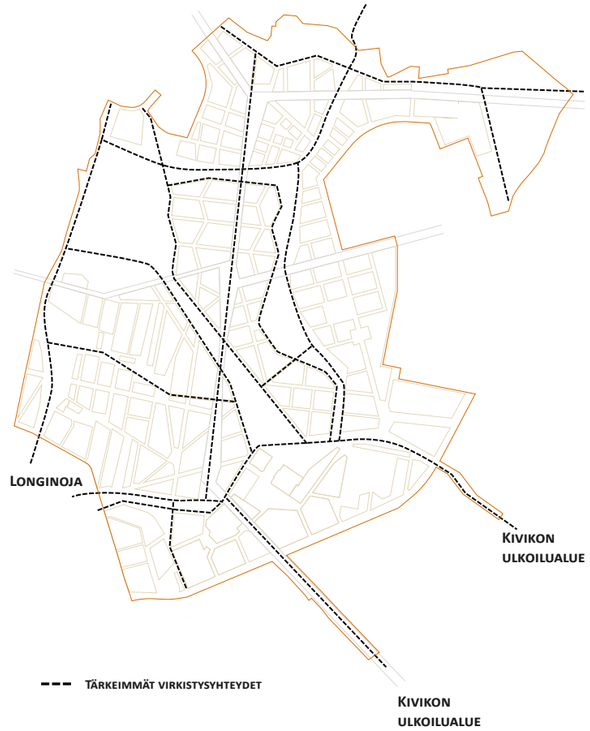

HIIHTO

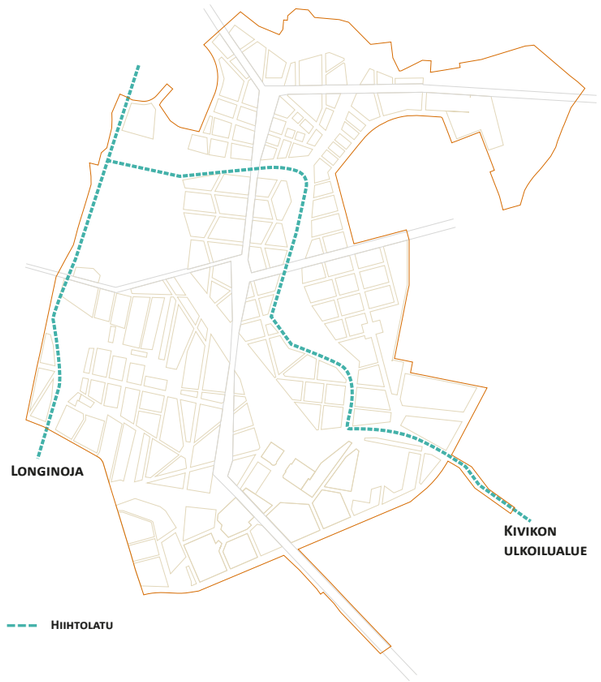

AJONEUVOLIIKENNE

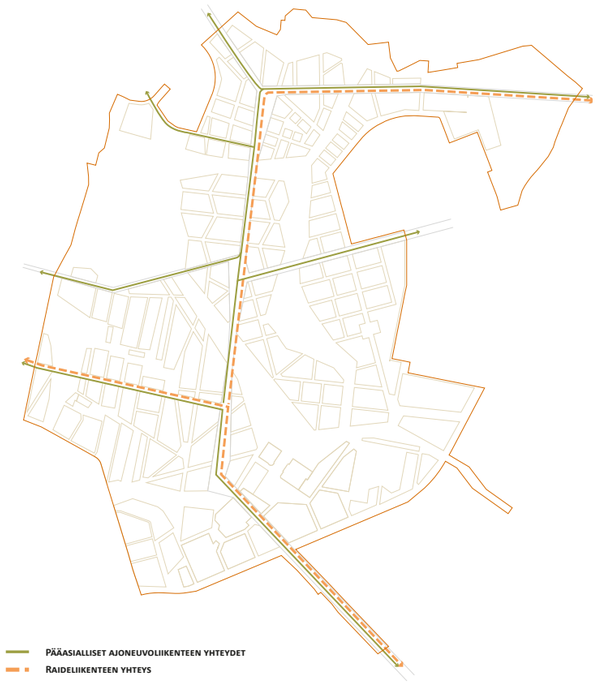

REITIT JA YHTEYDET

LENTOASEMANPUISTOSTA AKTIIVINEN OLOHUONE

TOIMINNALLINEN KIITOTIE

ALPPIKYLÄNHUIPPU

OMINTAKEINEN KULTTUURIMAISEMA

LENTOKENTTÄIDENTITEETTI NÄKYVIIN

Malmin lentokenttäalueelle luodaan oma, vahva lentokenttähistoriasta viitteitä poimiva identiteetti. Identiteettiä kehitetään ja vahvistetaan niin, että alueen reunoillakin hahmottaa olevansa Malmin lentokenttäalueella. Kiitoradat ja asfalttialueet säilytetään osittain ja rakennetaan tarvittaessa uudelleen. Maisemassa korostetaan lentokenttäalueille tyypillistä karuutta ja paikoin jopa viimeistelemättömyyttä.

TERMINAALI

AUTOVAJA
JA VANHA
PALOASEMA 1940

HANGAARI

LENTOASEMARAKENNUKSET NÄKYMIIN JA OSAKSI PUISTOA

Malmin lentoaseman perustamisvaiheen rakennukset, terminaali ja hangaari, muodostavat kaupunkikuvallisesti näkyvän ja elämyksellisen kokonaisuuden. Uudessa kaupunkirakenteessa ne säilyttävät paikkansa pitkien näkymien päätteinä. Erityisen tärkeänä näkymänä on L entoasemanpuiston pitkä puistonäkymä, jonka päätteeksi rakennukset jäävät.

Malmin ympäristöhistoriaselvityksen (Arkkitehtitoimisto Freese Oy ja Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 2016) mukaan puhdaslinjaiset terminaali ja hangaari edustavat dynaamista arkkitehtuuria, kuin symbolina lentämisen ennakkoluulottomuudelle ja lentokoneiden virtaviivaisuudelle. Terminaali on tyylipuhdasta funktionalismia edustava rakennus. Suunnittelijoilla oli ymmärrys terminaalin roolista modernin Suomi-kuvan luojana, erityisesti lähestyviä olympiakisoja ajatellen. Myös sodan aikainen hangaarin rakennus, parkkikylä ja autosuoja kuuluvat vaalittavaan kokonaisuuteen.

Ympäristöhistoriaselvitys korostaa myös, että rakennukset eivät ole arvokkaita ainoastaan yksittäisinä taidonnäytteinä, vaan myös kontekstiltaan ja maisemaltaan, mukaan lukien kiitotiet ja niiden yksityiskohdat (esimerkiksi 1930-luvun betonilaatat ja HELSINKI teksti).

KULTTUURIMAISEMAT

Fallkullan tilan alue, alueen eteläosan poikki kulkeva Vanha Porvoontie ja alueen länsireunalla säilyneet vanhat linnoituslaitteet ovat Malmin lentokenttäalueen olemassa olevaa kulttuurimaisemaa tai sen elementtejä. Lentokentän suljetun osan avautuessa ja muuttuessa osaksi uutta kaupunginosaa lentoasemahistoria ja kulttuurimaisema yhdistyvät yhdeksi kokonaisuudeksi.

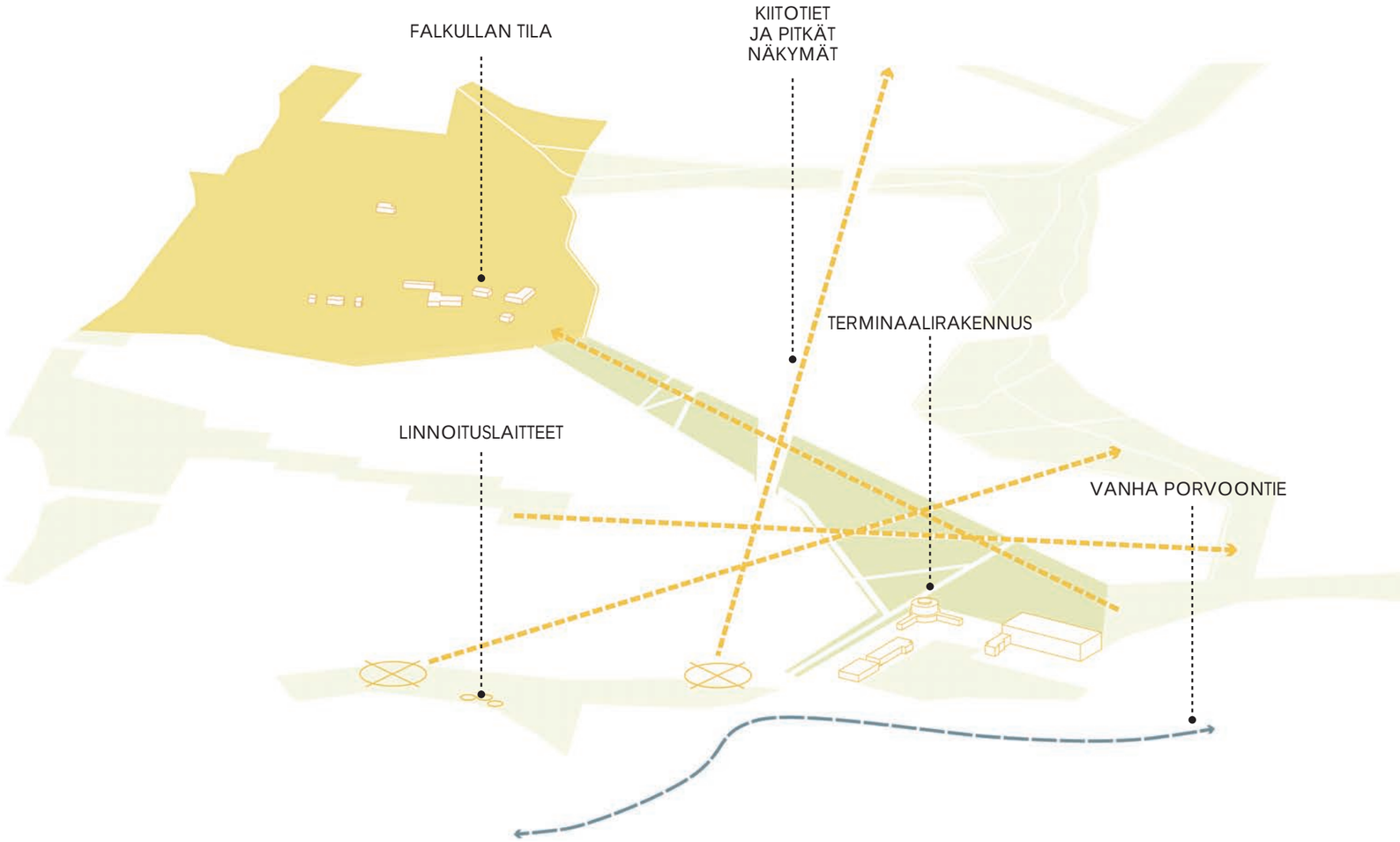

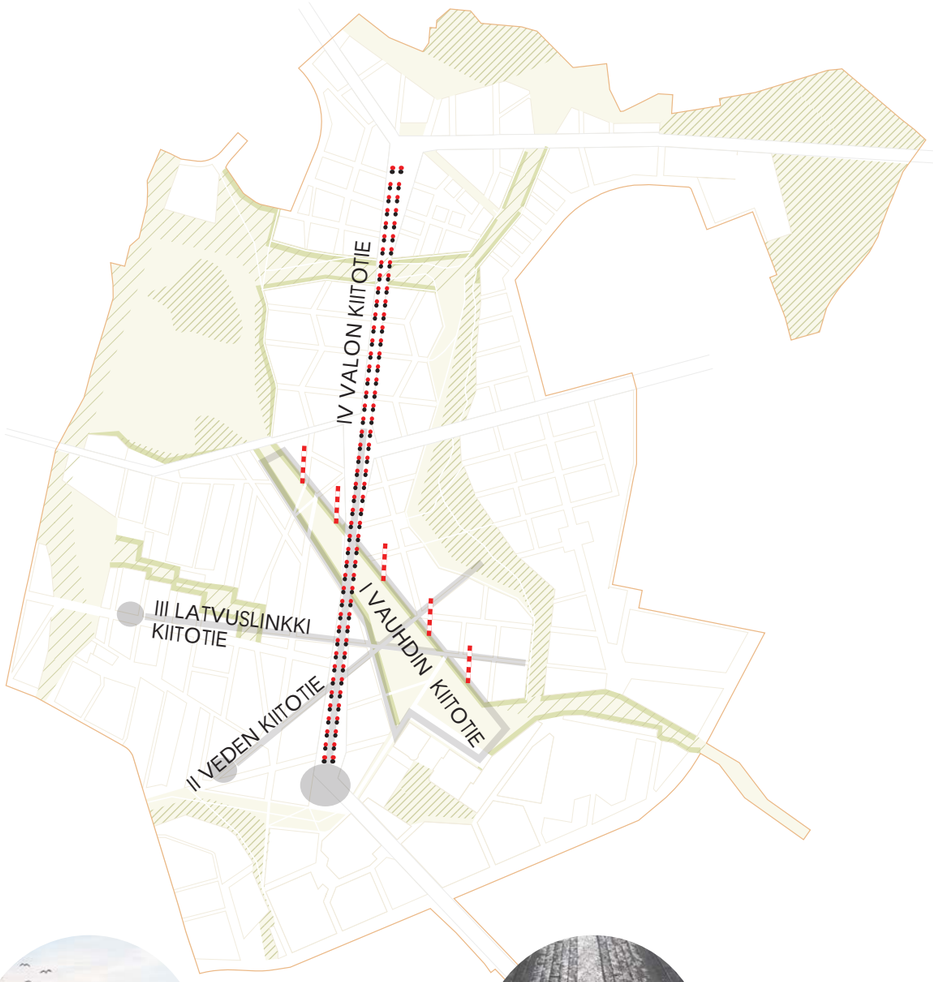

I. VAUHDIN KIITOTIE

Teemana vauhti ja lentokoneiden virtaviivaisuus

- Pitkät, virtaviivaiset linjat suunnittelussa
- Pitkät näkymät
- Vauhdikkaan toiminnan alueet

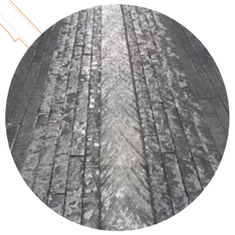

II. VEDEN KIITOTIE

Teemana vesi

- Yhdistää Longinojaan liittyviä hulevesiaiheita
- Toimii linkkinä alueiden läpi
- Pitkät näkymälinjat
- Luonne määräytyy ympäröivän kaupunkirakenteen mukaan

III. KIITOTIE - LATVUSLINKKI

Teemana latvusyhteydet

- Yhdistää Tuulipussinpuiston ja Nallenkallion latvusyhteydet
- Pitkät näkymälinjat
- Luonne määräytyy ympäröivän kaupunkirakenteen mukaan

IV. VALON KIITOTIE

Teemana valo

- Valot korostavat vanhan kiitotien pituutta ja linjaa
- Visuaalisesti voimakkaat, orientoitumista helpottavat ja tunnistettavat valaisinpylväät koko matkalla
- 1,5 km:n pituinen pääkatu, jossa raitiotie ja molemmin puolin kaistat ajoneuvoliikenteelle
- Kadunvarsipysäköinti osassa katua
- Pyöräilijöille ja jalankulkijoille omat kaistansa
- Kadunvarren rakentaminen ja näkymät kadulta määrittävät kadun luonnetta

KIITOTIET IDENTITEETIN RAKENTAJINA

Lentokentän kiitotiet ovat Malmin lentokenttäalueen ilmeen tunnistettavin ominaispiirre terminaalirakennuksen ohella.

Uudessa kaupunkirakenteessa kiitotiet muokataan uuden alueen identiteettitekijöiksi.

Kiitoteillä on monelle voimakas symbolimerkitys. Kiitoteiden merkitystä uuden alueen ilmeessä halutaan korostaa eri tavoin.

1. Kiitoteiden linjat säilytetään kaupunkirakenteessa ja niitä pitkin avautuu pitkiä taivasnäkymiä. Jotta vaikutus säilyy, tulee maanpinta säilyttää suhteellisen tasaisena kiitotien matkalla.

2. Kiitoteille määritellään kullekin oma teemansa, joka liittyy lentokenttähistoriaan. Osa teemoista on hyvinkin käsitteellisiä.

3. Kiitoteiden materiaalimaailmaa ja visuaalista ilmettä jäljitetellään puistoalueilla.

Kiitoteitä on neljä. Ne noudattavat vanhojen kiitoteiden linjoja ja lävistävät eri alueita.

KIITOTEIDEN PINTOJA JÄTETÄÄN MAISEMAAN MUISTUMINA

Lähtökohta suunnittelulle on se, että sekä asfaltti- että betonipintoja pyritään säilyttämään mahdollisimman paljon niiltä osin kuin se on suinkin mahdollista. Pintojen uudelleenrakentaminen on myös vaihtoehto.

Kiitoteiden asfalttiin tehdyt maalaukset, vanhat betonilaatat sekä Helsinki-teksti ovat maiseman tärkeitä yksityiskohtia. Kentällä on edelleen näkyvillä runsaasti betonista valettua, eurooppalaisittain hyvin varhaista kiitoteiden kestopäällystettä.

Betonilaatat ja asfaltti ovat paikoin kuluneita. Betonilaatat ovat päässeet iikkumaan roudan tai pehmeän pohjarakentamisen takia, ja pääkiitotiellä betonipäällysteeseen on syntynyt pahempia kohoumia ja painanteita, joita on myöhemmin koitettu paikata. Näitäkin pintoja voidaan uusiokäyttää esimerkiksi leikkaamalla ja murskaamalla.

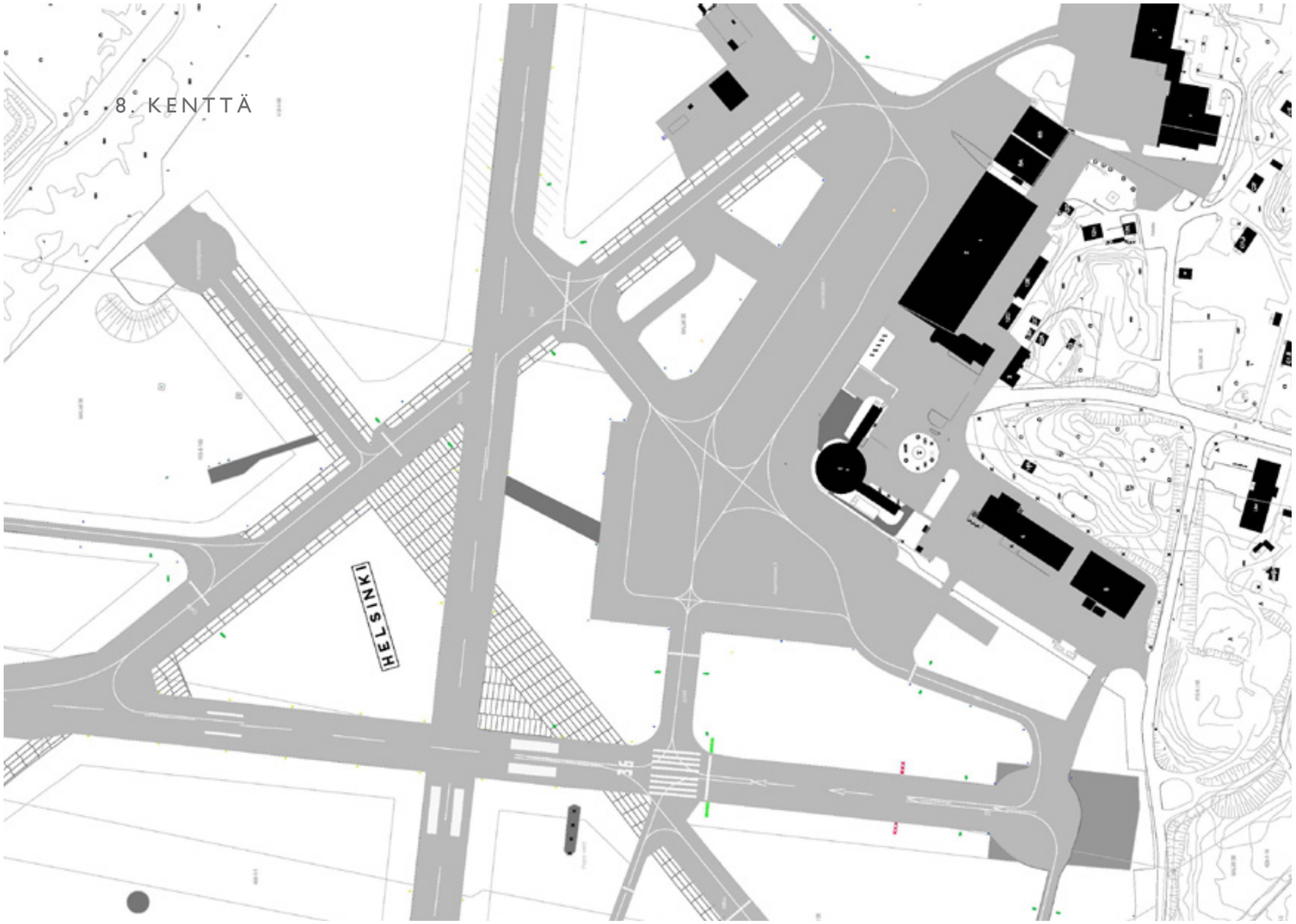

Betonilaattoja vuodelta 1939.

Kiito- ja rullausteiden maalauksia.

Neljännen kiitotien maalauksia ja asfalttia.

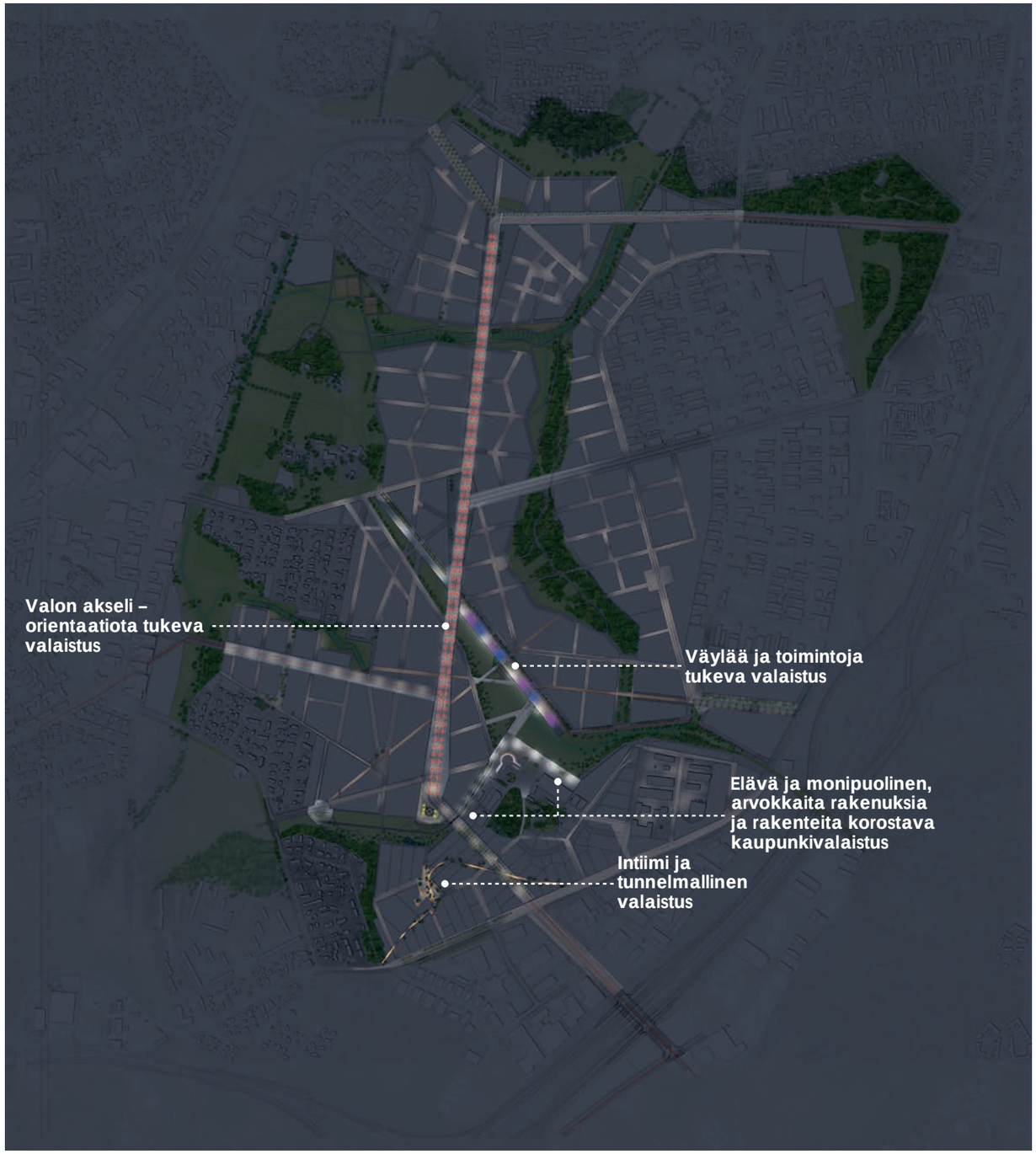

PAIKKAAN SOPIVAT VALAISIMET

Uudessa kaupunkirakenteessa keskeisten kiitoteiden lähtökohtana on ilmentää lentokenttähistoriaa. Kentän historiassa etenkin ilta- ja yövalaistus olivat merkittävässä osassa merkkivaloina.

Malmin lentokenttähistoriassa valaistus ja viestintälaitteet edustivat aikansa uusinta tekniikkaa. Yöliikennettä varten lentoasema oli varustettu sähköisellä kenttävalaistuksella. Valaisintyyppejä oli useita tyyppejä eri tehtäviin.

Lentokenttähistorian korostamisen lisäksi valaistuksella luodaan viihtyisää ja turvallista ympäristöä. Kiitoteiden lisäksi myös esimerkiksi siltoja, vesielementtejä ja luontokohteita valaistaan.

Valaisimilla on tärkeä osuus alueen ilmettä. Ne ammentavat muotokieltä lentokenttähistoriasta.

TILAA AISTIA

AVOIMEN TILAN TUNNUN SÄILYTTÄMINEN

Malmin lentokentän alue on poikkeuksellisen laaja avoin alue Helsingissä. Alueella nyt liikkuvat ihmiset pitävätkin aluetta omana merenään sen avoimen taivasnäkymän takia. Yhtenäinen avoin tila rakentamisen myötä väistämättä pirstaloituu, mutta sen vastapainoksi säilytetään ja luodaan avoimia pintoja ja pitkiä näkymiä.

Lentokentälle tyypillistä mutta kaupunkirakenteessa muuten poikkeuksellista laajaa avointa maisemaa korostetaan. Kasvillisuudella muodostettavat reunavyöhykkeet avoimien tilojen ja uuden rakentamisen välissä luovat avoimille tiloille yhtenäiset reunat. Samalla ne kokoavat kortteleiden etupihat ja huolto- ja pelastustiet piiloon mahdollistaen tyhjän tilan kokemisen.

Avoimen tilan mittakaava säilytetään. Alueelle luodaan myös suljetumpia ja intiimejä tiloja, mutta ne sijoitetaan niin, ettei yhtenäinen avoin tila hajoa.

KULTTUURIMAISEMA

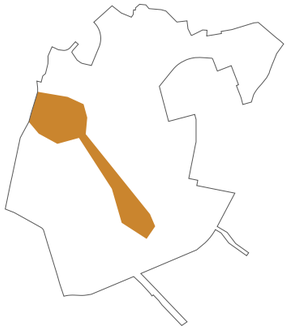

+

KIITOTIET

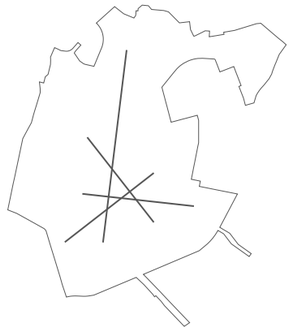

+

NIITTY

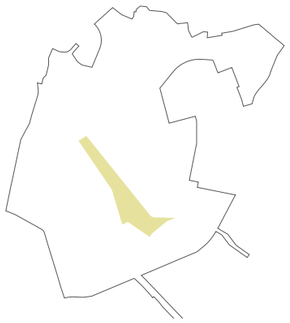

=

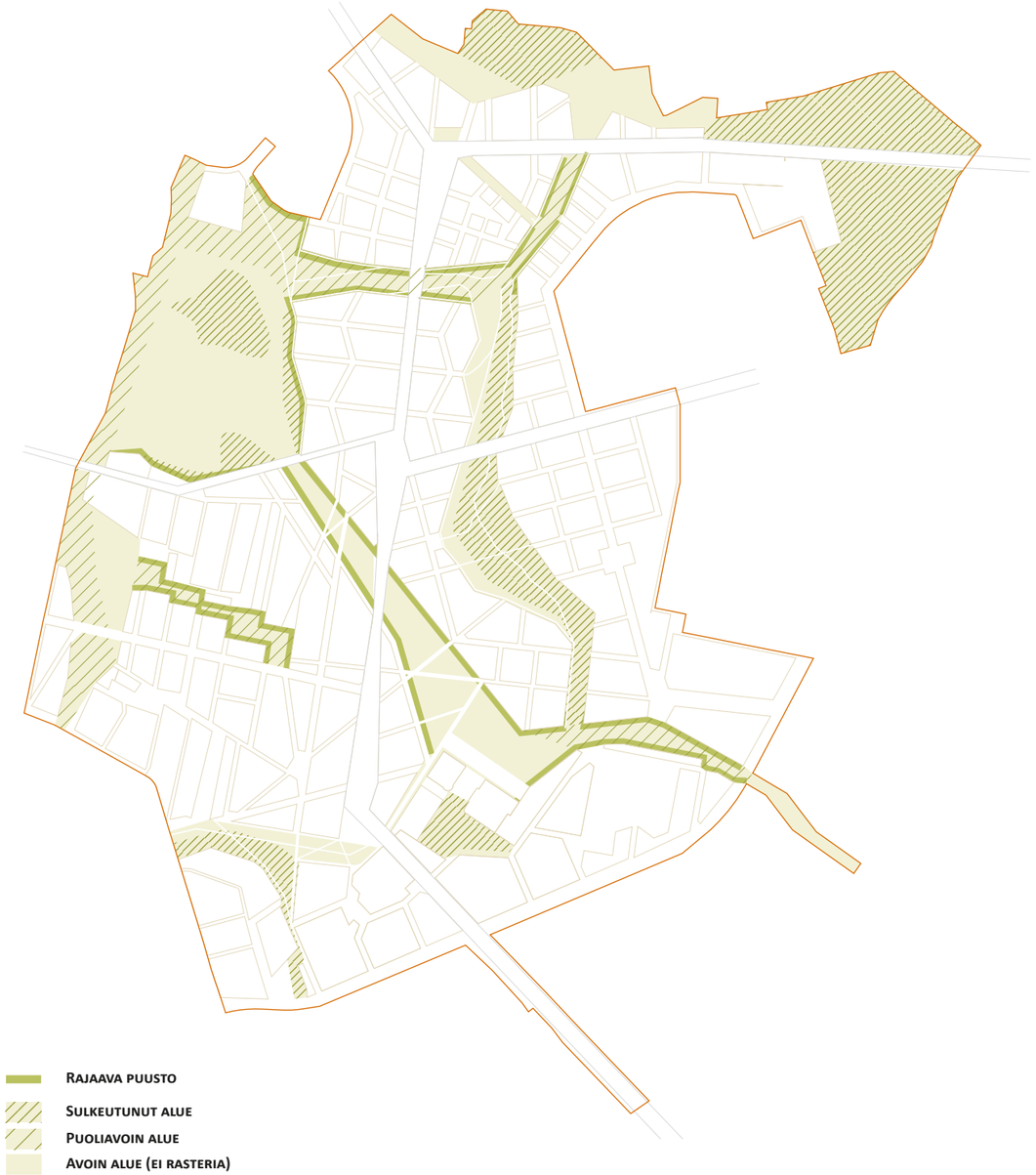

VAIHEITTAIN RAKENTUVA KAUPUNKI

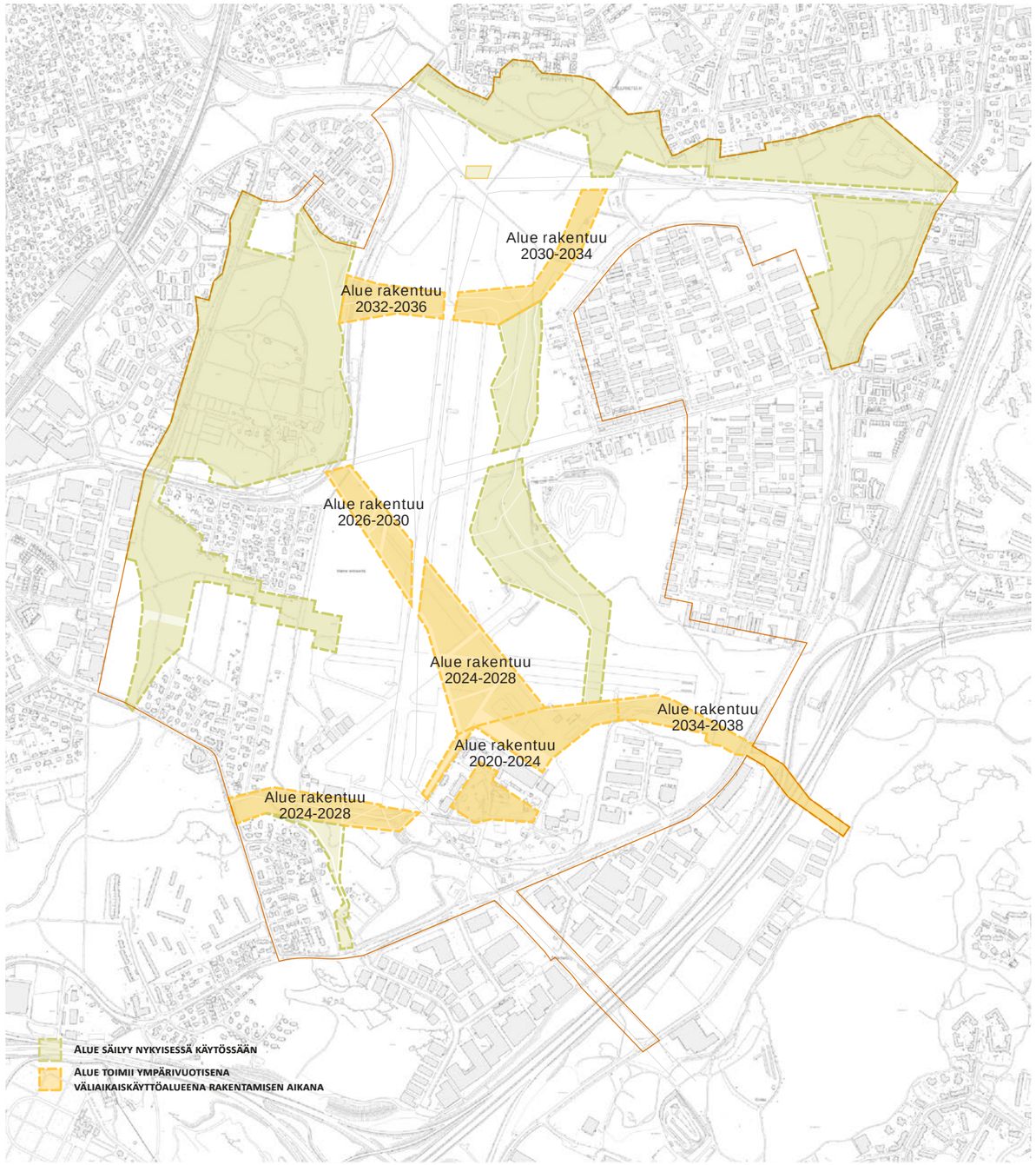

KAUPUNGINOSA, JOSSA ON NÄHTÄVÄÄ JA KOETTAVAA MYÖS RAKENTAMISEN AIKANA

Malmin lentokentän alue rakentuu valmiiksi pitkän ajan kuluessa. Rakentaminen rytmittyy useisiin vaiheisiin, joiden aikana puistoverkko kehittyy ja muuttaa muotoaan. Tarkoituksena on, että kaikki puistoverkon osat ovat alusta asti käytettävissä väliaikaisina viheralueina.

Uuden kaupunginosan rakentamisen aikana väliaikainen puistoverkko aidataan maastoon, ja sen alueella mahdollistetaan erilaisia väliaikaistoimintoja. Kiitotiet otetaan puistokäyttöön.

VÄLIAIKAISIA URHEILU- JA LEIKKIPAIKKOJA

VÄLIAIKAISIA ISTUTUKSIA

KAUPUNKIVILJELYÄ

KIITORADAT PUISTOKÄYTTÖÖN

PUISTON BRÄNDI JA VISUAALINEN ILME

ALUEEN ILME

Malmin lentokentän alueelle muodostetaan visuaalinen, tunnistettava puistoidentiteetti.

Tällä puiston tarkoituksenmukaisella brändillä vahvistetaan ihmisten mielikuvia alueesta vanhana lentokenttänä ja erityisenä, omaleimaisena paikkana.

Visuaalisesta konseptista on esitetty periaatetason ideoita jatkosuunnittelun pohjaksi. On tärkeää, että visuaalinen konsepti suunnitellaan ja toteutetaan koko alueelle suunnittelua ohjeistavan Design Manual -käsikirjan muodossa, sillä yksittäiset irralliset elementit eivät muodosta yhdistävää kokonaisuutta.

Esimerkkiprojekteja puiston brändäämisestä ovat:

- New Yorkin High Line (http://www.thehighline.org/), jossa on hyödynnetty vanhaa junaradan ilmettä grafiikoissa, esitteissä ja puiston maisema-arkkitehtuurissa.
- Queen Elisabeth Olympic Park (http://www.queenelizabetholympicpark.co.uk/), jonka esitteissä kerrotaan alueen kasvillisuudesta ja toiminnoista.

GRAAFINEN ILME

Puistolle luodaan oma graafinen ilme, logo ja typografia, jota käytetään alueen viestinnässä ja opasteissa. Suunnittelualue on luonteeltaan ja toiminnoiltaan vaihteleva, mutta yhtenäisellä identiteetillä eri osat nivotaan kokonaisuudeksi.

SAAPUMISET ALUEELLE

Alueiden saapumisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Alueelle luodaan ikään kuin sisääntuloportteja. Lisäksi paikkojen nimiä voidaan integroida esimerkiksi muureihin ja asfalttimaalauksiin perinteisten opasteiden lisäksi.

Yksi tärkeimmistä saapumisista on neljännen ”valon” kiitotien pyöreä saapumisaukio, josta avautuu näkymä koko kiitotielle. Tuolle aukiolle luodaan erityinen lentokenttähistoriasta ammentava ilme.

Lisäksi toisen ja kolmannen kiitotien pyöreille aukioille luodaan erottuva ilme.

ILMEEN PERUSPILARIT:

VÄRIKKÄÄT, GRAAFISET JA LINJAKKAAT MAALAUKSET

- leikkialueilla
- skeittialueilla
- aukiolla
- oleskelupaikoilla

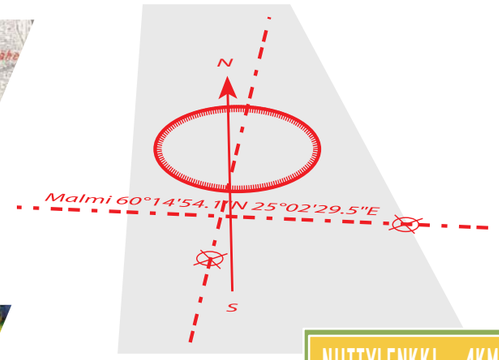

TUNNISTETTAVAT KYLTIT, TYPOGRAFIA JA PAIKANNIMET

- koko alueella sama graafinen ilme, jonka typografia ja ilme tulee lentokenttägrafiikasta
- ohjaavat kiitoradoille ja toimintoihin
- luovat yleisilmettä
- integroituna myös kalusteisiin, seiniin, infokarttoihin...
- luontoa ja ilmailua korostavat teemareitit, kuten "Niittylenkki" ja "Lentäjän polku".

TUNNISTETTAVAT VALAISIMET, JOTKA NÄKYVÄT KAUAS

- valon ja vauhdin kiitoteillä suuret, vahvasti visuaaliset valaisimet jotka auttavat orientaatiossa
- inspiraatio rouheasta lentokenttävalaisimien muotokielestä, yhdistettynä uuteen teknologiaan

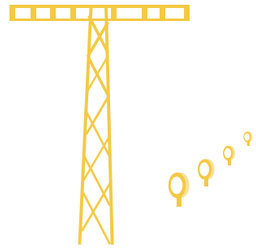

VIRTAVIIVAINEN MUOTOKIELI KIITOTEIDEN KALUSTEISSA

- kalusteissa korostetaan pitkiä linjoja ja virtaviivaisuutta
- tukimuurit, penkit, oleskelutasot

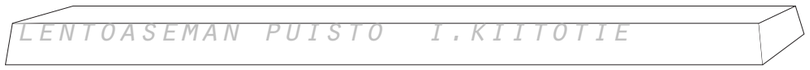

ROUHEAT LENTOKENTTÄPINNAT

- lentokentän rouheutta ja historiaa korostetaan rouheilla pinnoilla
- kierrätetyt betonilaatat ja asfalttipinnat

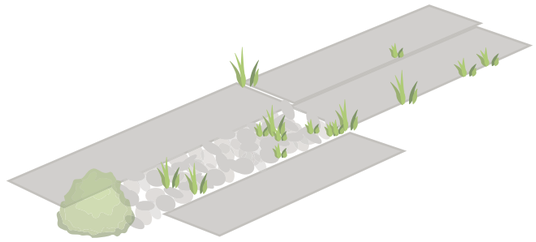

HULEVESIEN KÄSITTELYPERIAATTEET

TAVOITTEET

Työssä käsitelty suunnittelualue sisältää kokonaisuudessaan uuden Malmin lentokentän alueelle rakentuvan kaupunginosan. Alueen rakentuminen on pitkäkestoinen hanke, ja alue tulee valmistuessaan tarjoamaan asunnot noin 25 000 asukkaalle. Näin mittava rakentaminen ja maankäytön muutos tulee merkittävästi lisäämään alueella syntyvien hulevesien määrää.

Alueella syntyvä hulevesikuorma tulee purkautumaan nykyisen lentoaseman lounaispuolella sijaitsevaan Longinojaan, joka on muun muassa uhanalaisen taimenen kutupaikka ja laadukas vesistö.

Täten hulevesien määrän ja laadun hallinta on ensisijaisen tärkeää vesistön laadun turvaamiselle. Kasvillisuuteen ja viivyttämiseen perustuvilla ratkaisuilla pystytään vähentämään ja pidättämään erityisesti kiintoaines- ja ravintokuormia.

Samalla laadukas hulevesisuunnittelu mahdollistaa pinnanmuodoiltaan melko tasaisen asuinalueen kuivatuksen ja tarjoaa myös virkistyksellisiä ratkaisuja. Lisäksi hulevesiä on mahdollista hyödyntää kasvillisuuden kasteluun.

Asuinalueilla hulevesien käsittely toteutetaan mahdollisimman paikallisesti hulevesiä imeyttäen ja viivyttäen. Tämä vähentää hulevesienkäsittelyntarvetta puistoalueilla.

SUUNNITTELUPERIAATTEET

1. POHJOINEN UOMAPUISTO

Pohjoisessa uomapuistossa alueiden keskinäiset korkeuserot ovat pienet, eikä ympäröiviä kortteleita voi nostaa ylemmäs maaperäolosuhteista johtuen. Hulevesien käsittely tuleekin hoitaa pääasiassa tonteilla ja katujen viheralueilla. Alueen vedet purkautuvat Longinojaan johtavan puron pohjoiseen uomaan, jonka ympäristössä vettä voidaan viivyttää hulevesiniityillä. Pohjoinen uoma oikaistaan nykyisestä linjastaan, mikä helpottaa hulevesien käsittelyä ja parantaa Longinojan tilaa

2. FALLKULLAN TILA

Fallkullan tila säilyy hulevesien osalta pääosin nykyisessä tilassaan – aluetta kehitetään kulttuurimaiseman ehdoilla. Alueen hulevedet virtaavat jatkossakin Longinojan olemassaolevaan osuuteen tilan länsipuolella.

3. TUULIPUSSINPUISTO

Alueen hulevedet käsitellään pääosin avo-ojissa metsäiseksi jäävän puiston ympäristössä. Puiston eteläosassa vedet on mahdollista johtaa joko putkea pitkin Lentokenttäpuiston uomaan tai biosuodattaa kortteleiden väliin jäävällä laadullisesti riittävän suurella biosuodatuskosteikolla.

4. PISARAPUISTO

Läntistä uomapuistoa ympäröivien alueiden vedet on mahdollista purkaa suoraan puiston keskellä kulkevaan avouomaan. Sen ympäristössä vettä on mahdollista viivyttää hulevesiniityillä.

5. LENTOASEMANPUISTO

Lentokenttäpuistoon johdetaan vesiä lähialueilta ja Lahdenväylän viereisestä pumppaamopurosta, joka on peräisin Tattarisuon pohjavesimuodostemasta . Alueella hulevedet johdetaan pääosin putkissa puiston eteläosaan suunniteltua keskeistä vesiaihetta lukuun ottamatta. Vesiaiheen on tarkoitus toimia osin sekä toiminnallisena hulevesiniittynä että pysyvämpänä vesielementtinä. Pumppaamopuron toimivuuteen ja laatuun tulee kiinnittää huomiota.

6. NALLENRINNE

Nallenrinteen alueella hulevedet johdetaan kokonaisuudessaan putkissa eikä avouomaosuuksia ole. Hulevesiä viivytetään tonteilla ja katujen viheralueilla.

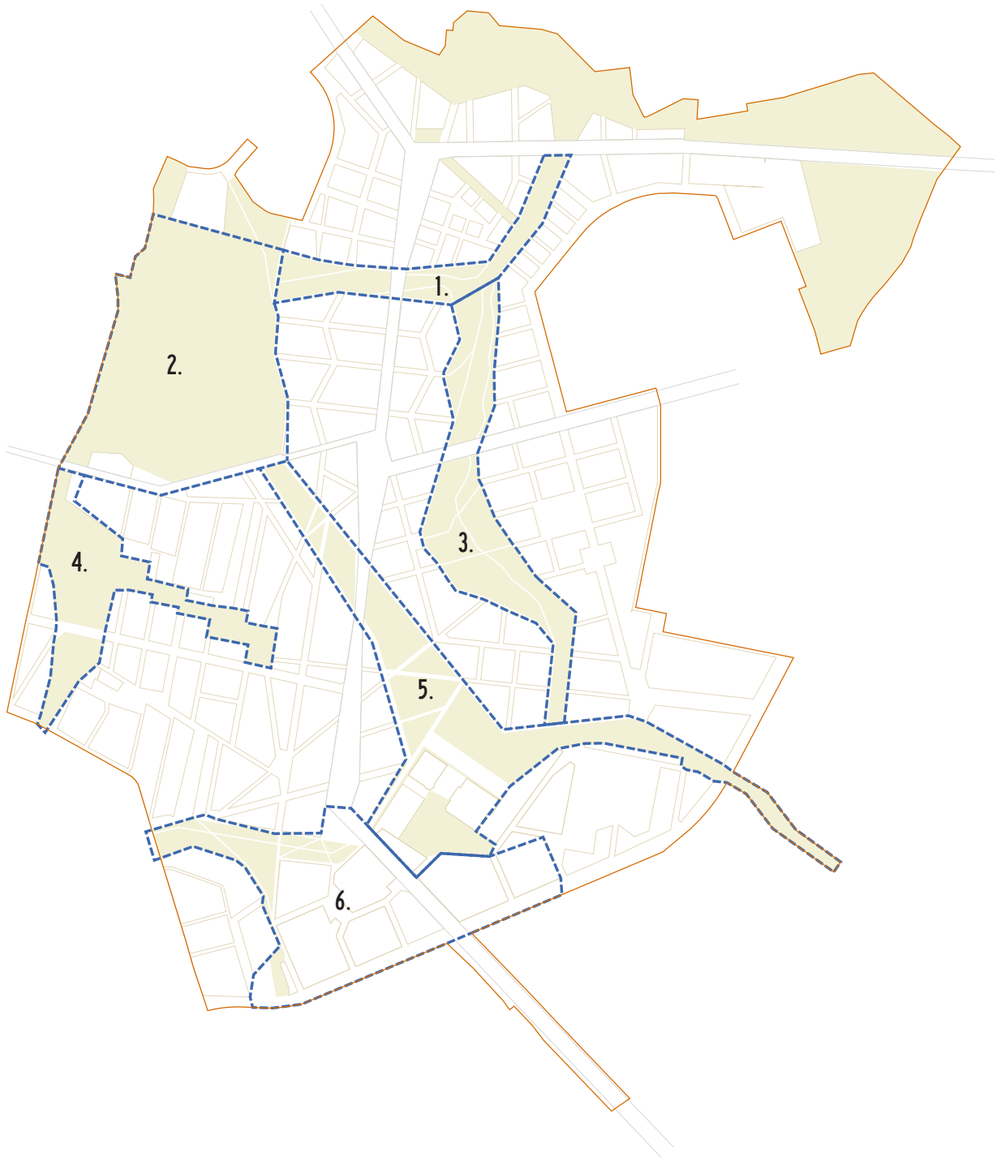

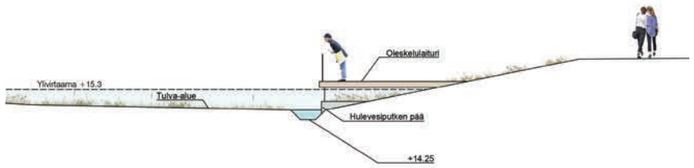

POISTOPUTKIEN PÄÄT MAISEMOIDAAN LAITUREIN JA OLESKELUTASOIN

KEVYET SILTARAKENTEET UOMAN YLI

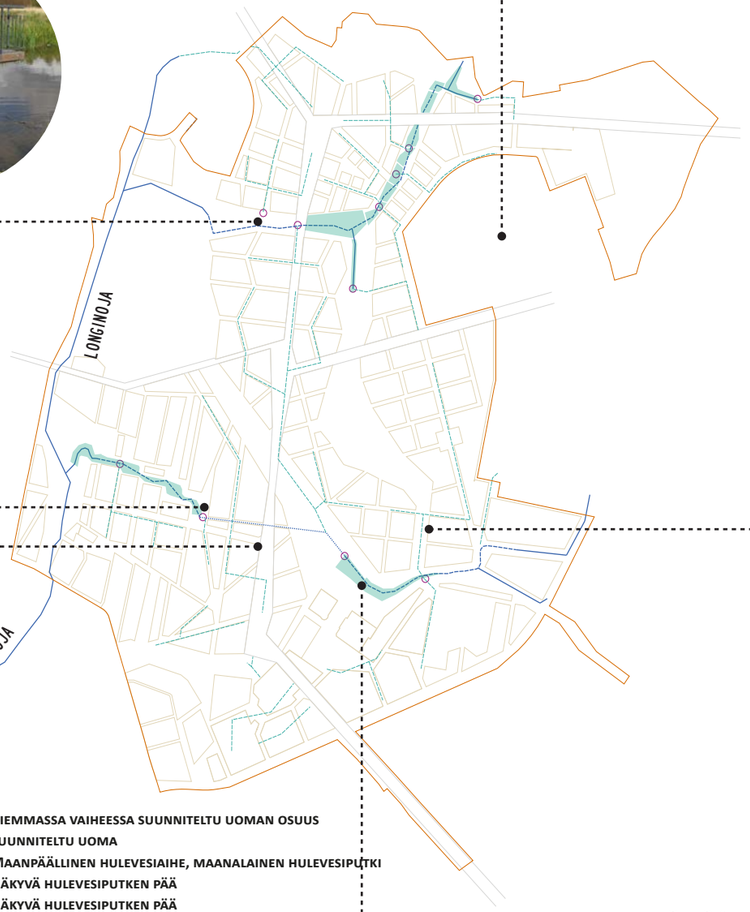

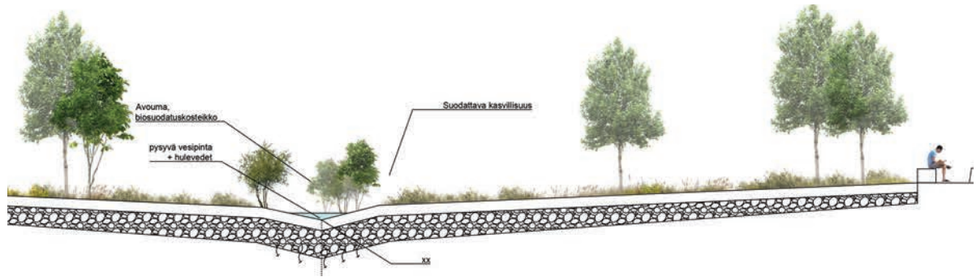

BIOSUODATUSKOSTEIKKO

KIITOTIEN TEEMANA HULEVEDET

ISTUSKELUTASOT TULVANIITYN REUNALLA

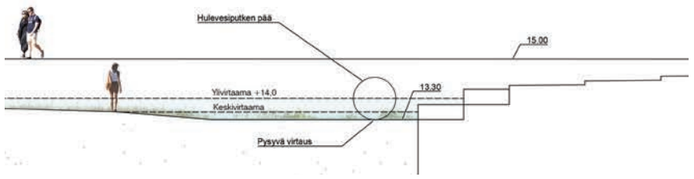

Lentokentän "jäljet" tuodaan mukaan puiston brändiin

ETELÄISTEN ASEMAKAAVA-ALUEIDEN VIITESUUNNITELMA

VIITESUUNNITELMA

1. LENTOASEMANPUISTO JA ENSIMMÄINEN KIITOTIE
2. TERMINAALIRAKENNUKSEN YMPÄRISTÖ
3. NALLENKALLIONPUISTO JA NELJÄNNEN KIITOTIEN PÄÄTE
4. NALLENMÄEN LINNOITUSLAITTEET
5. VANHA PORVOONTIE
6. AUKIOT VANHAN PORVOONTIEN VARRELLA
7. ILMASILLANTIE
8. METSÄINEN UOMAPUISTO

Havainnekuva Lentoasemanpuistosta

LENTOASEMANPUISTO JA ENSIMMÄINEN KIITOTIE

Lentoasemanpuisto on keskeisin ja rakennetuin puistoalue, joka on yksi alueen keskeisimmistä identiteettitekijöistä. Puistosta halutaan alueen aktiivinen kohtaamispaikka ja vihreä sydän.

Lentoasemanpuisto ja E nsimmäinen kiitotie muodostavat Malmin lentokenttäalueen keskeisen puisto- ja toiminta-aluekokonaisuuden. Alueen lentokenttähistoriaa ja avointa tilaa korostetaan puiston suunnitteluratkaisuilla.

Alueen eteläreunassa, terminaalirakennuksen ja lentokonehallin edustalla, säilytetään avoin asfalttipinta, joka toimii tapahtuma-aukiona. Tila jatkuu pääosin avoimena Lentoasemapuiston reunaan avouomana, jonka loivasti viettävä tulvaniitty toimii puistokäytössä kuivana aikana. Hulevesiuoman pysyvä uoma sijoittuu ensimmäisen kiitotien päähän sijoitettavan hulevesipuiston portaikon tyvelle. Hulveden johdetaan N eljännen kiitotien ja hulevesipuiston välissä putkessa, joka sijoitetaan puiston vanhan kiitotien alle. Sijoittamalla hulevedet putkeen vältytään hulevesiuoman luiskilta, jolloin lentokentälle ominainen tasainen niittypinta saadaan säilymään.

Hulvesipuiston portaikko, joka vaatii pohjanvahvistusta, rakennetaan hulevesien purkuputken yhteyteen. Muilta osin puistossa vältetään stabiloitavia rakenteita. Suurin osa rakenteista, toiminnoista ja palveluista sijoittuu vyöhykkeeksi puiston koillisreunaan, oleskelunurmialueet ja avoimet niityt painottuvat puolestaan puiston lounaisreunalle.

Tärkeisiin kohtaamispaikkoihin muodostuu kiinnostavia ruderaattiaukioita, joissa hyödynnetään vanhoja kiitotien pintojen palasia asfaltista ja betonista. Nämä laatat vuorottelevat ruderaattikasvillisuuden kanssa vahvistaen paikan rouheaa tunnelmaa.

Puut ja lineaariset heinäkaistaleet sijaitsevat puiston reunoilla. Heinät huojuvat tuulessa muistumana avoimesta lentokentästä.

Itää kohti maisema muuttuu puustoisemmaksi, mutta alueen keskellä säilyy kuitenkin avoin näkymälinja.

Lentokentän alueen pintamaat otetaan talteen uusien niittyjen perustamista varten siinä laajuudessa kuin talteenotto on mahdollista.

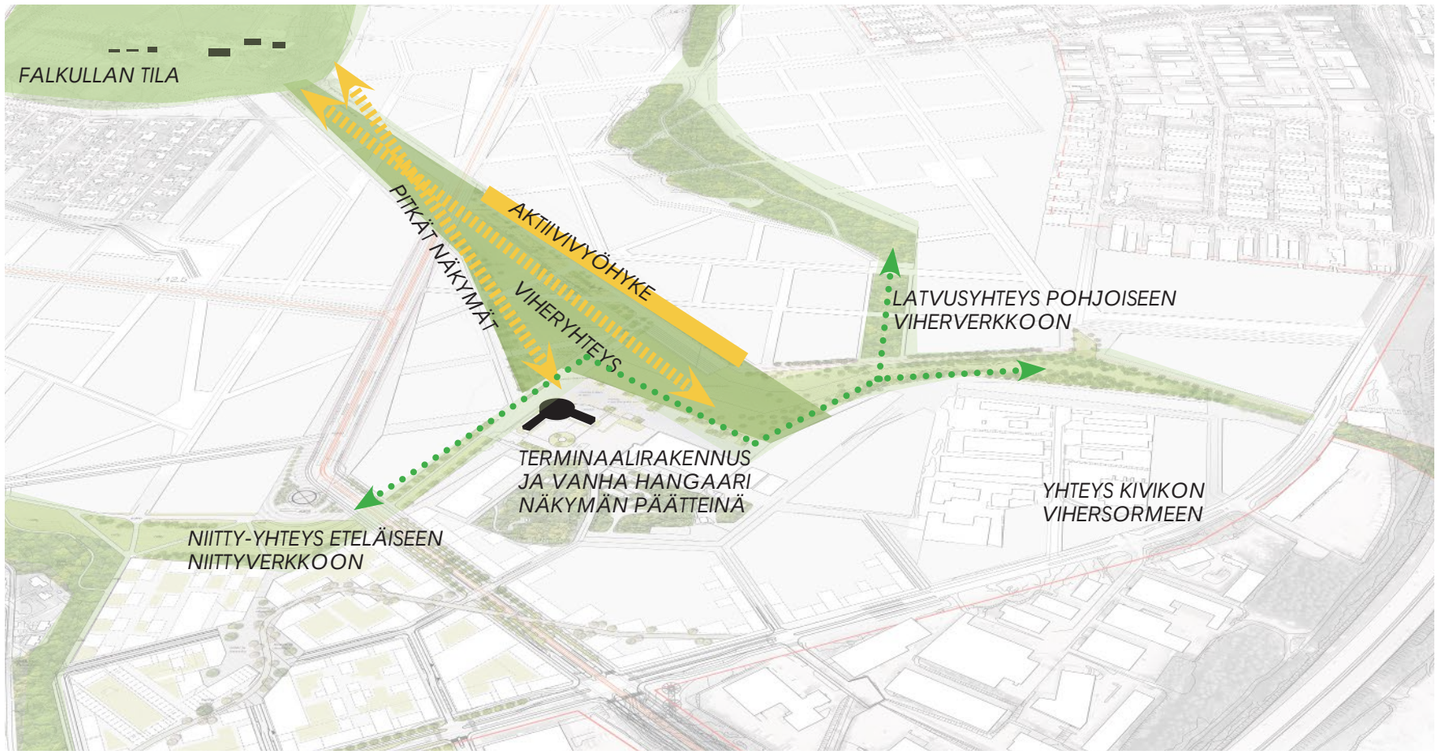

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHTIA

VAUHTI

LENTOASEMA

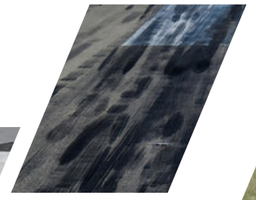

KIITOTIEN PINNAT

NIITYT

ASFALTTI-MAALAUKSET

VESI

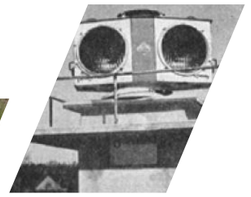

LENTOKENTÄN RAKENTEET

Lentoasemanpuisto 1:2000

Havainnekuva terminaalirakennuksen edustalta Lentoasemanpuistoa päin

TERMINAALIRAKENNUKSEN YMPÄRISTÖ

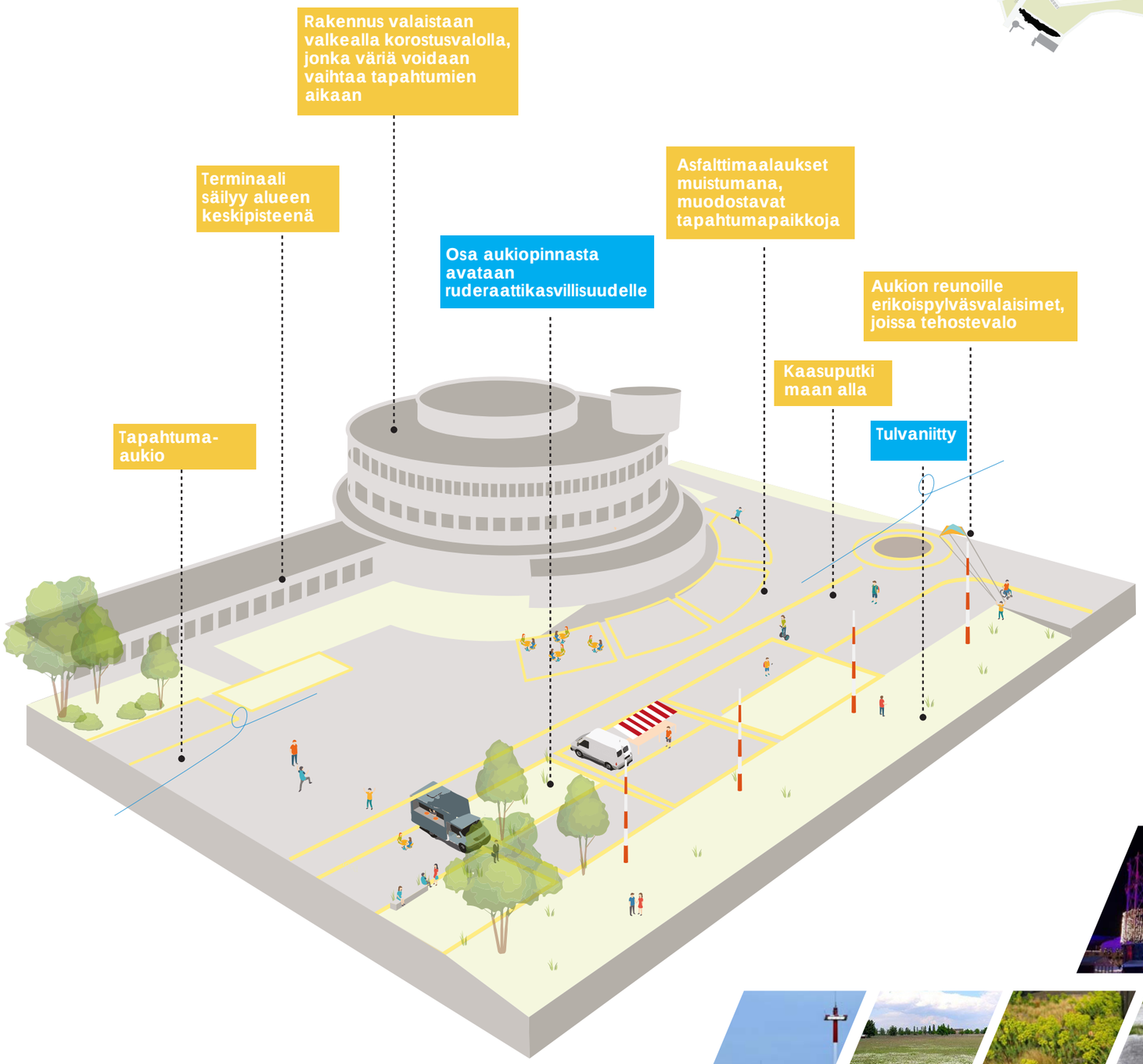

Terminaalirakennuksen ympäristö liittyy visuaalisesti Lentoasemanpuiston niitty- ja nurmipintaan ja ensimmäisen kiitotien linjaan. Terminaalin edusta pidetään asfalttipintaisena, ja osa niitystä tuodaan alueen eteen luoden puistomaista tilaa. Avoimien pintamateriaalien kuten istutusten ja esimerkiksi petanquekenttien avulla jäsennetään myös kaasuputken linjan pinnoitteita.

Alue toimii tapahtuma- ja toripaikkana. Tilaa jäsentävät keltaisella maalilla tehdyt ”lentokoneiden paikat”, jotka nyt merkkaavat paikkoja toiminnoille.

PINTAMATERIAALIT

- Päämateriaali on asfaltti, jota jäsennetään lentokentän kuvioinnista muistuttavin maalauksin.
- Täydentävinä materiaaleina ja avoimina pinnoitteina käytetään kivituhka- ja sorapintoja sekä kierrätysbetoni- ja asfalttilouhetta.

KASVILLISUUS

- Kasvillisuus on pääosin ruohovartista ja matalaa ketoniittykasvillisuutta.
- Yksittäisiä puita sijoitetaan aukion reunoille jäsentämään tilaa ja antamaan mittakaavaa.

RAKENTEET

- Alueella vältetään taitorakenteita. Kasvillisuusalueita voidaan jäsentää tarvittaessa paikoin esimerkiksi betonisten, värillisten istuinpaasien avulla.

AKTIIVIVYÖHYKE MUISTUMANA

Entisen kiitotien paikalle sijoittuvan aktiivivyöhykkeen teemana on liike. Alueelle sijoitetaan kävely- ja pyöräilyreittejä sekä puiston aktiviteetit (leikki-, liikunta- ja kuntoilupaikat).

Alueesta tehdään visuaalisesti yhtenäinen, harmoninen ja kiinnostava. Leikki- ja urheilualueiden pintoihin voidaan tuoda lentokenttägrafiikkaa ja leikkisyyttä.

Vanha kiitotie suunnitellaan niin, että se hahmottuu kokonaisuutena koko leveydeltään, esimerkiksi pinnoitteiden avulla, vaikka se samalla muodostaa puiston aktiivisen reunan monipuolisine toimintoineen. Aktiivivyöhykkeen ja kortteleiden väliin jätetään avoin tyhjä vyöhyke, joka toimii kortteleiden pelastustienä ja lisää asuntojen yksityisyyttä.

PINTAMATERIAALIT

- Aktiivivyöhykkeellä suositaan sileitä sidottuja pinnoitteita, kuten asfalttia, betonia, maalattuja urheilupinnoitteita, valukumialustoja.

KASVILLISUUS

- Korttelialueen eteen sijoitetaan kasvillisuusvyöhyke, jonka puusto antaa yksityisyyttä kortteleille. Alue toteutetaan nauhamaisina jaksoina. Se on samaan aikaan rajaava ja näkymiä avaava. Puulajit valitaan niin, että vyöhyke on myös lehdettömään aikaan vihreä.
- Toimintoja jäsennellään lineaarisilla ruderaatti- ja heinäraidoilla, joiden avulla myös puiston reunaan voidaan luoda pienempiä puistotaskuja ja tilallista rytmiä.

RAKENTEET

- Alueen rakenteet ovat pääosin toiminnallisia. Kuivatus pyritään järjestämään ensisijaisesti kasvillisuusalueille poikittaiskaltevuuden avulla.
- Istuimet integroidaan istutusraitoihin.

VÄRIMAAILMA

- Alueella tavoitellaan rauhallista ja eleetöntä värimaailmaa, jossa lentokentän tunnelma korostuu. Tehostevärit ovat punainen, oranssi, keltainen ja valkoinen.

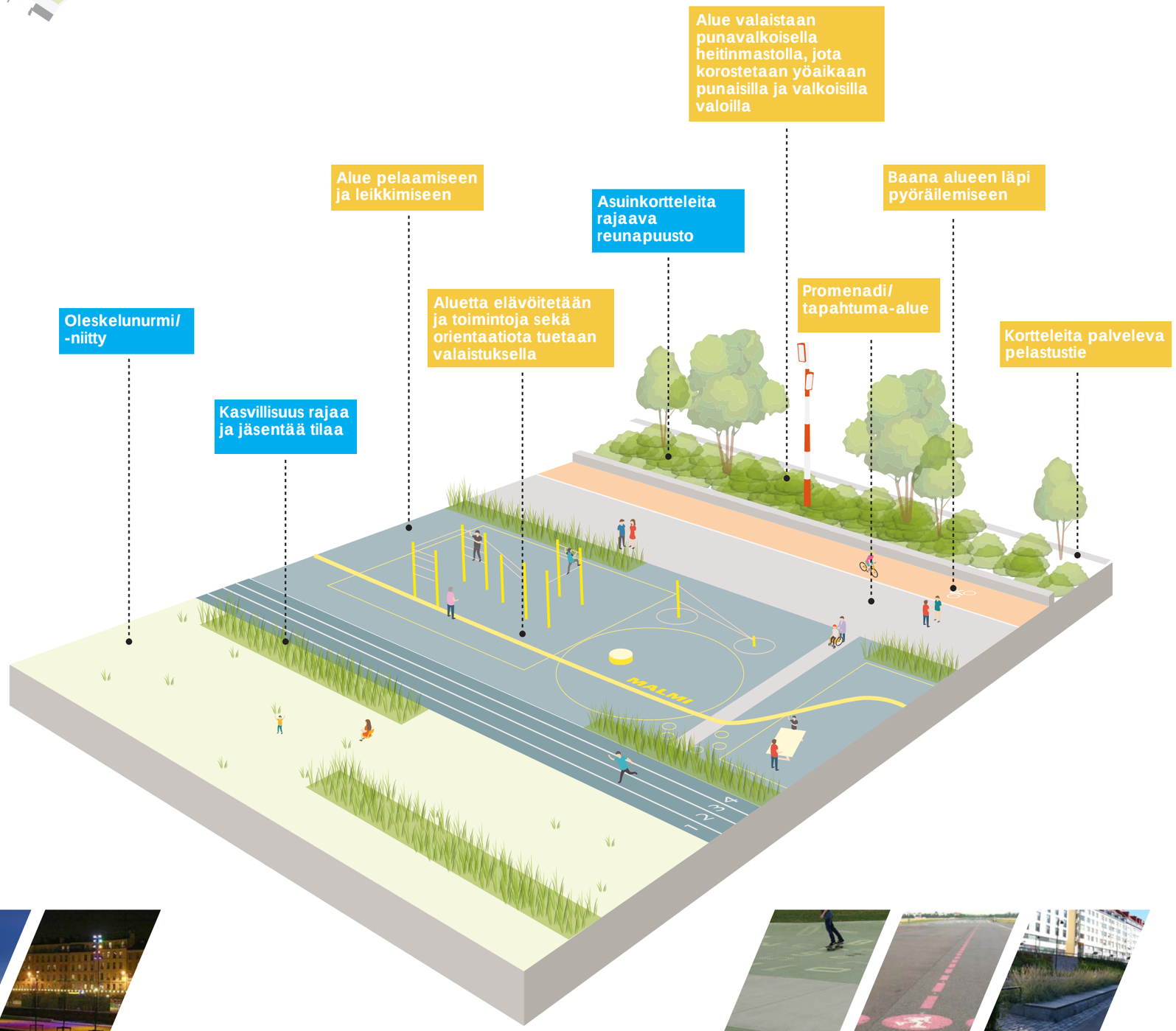

RUDERAATTIAUKIOT

Lentoasemanpuiston uusien reittien risteyskohtiin sijoitetaan pieniä ruderaattiaukioita, jotka toimivat muistumina lentokentän kiitoteiden risteyskohdista. Ruderaatit eli rikkaruohokentät ovat tyypillisiä joutomaille. Aukioiden graafiset pinnat ovat alueen identiteetin kannalta tärkeitä muistumia historiasta ja näillä aukiolla lentokentän vanhat pinnoitteet kohtaavat kasvillisuuden. Aukioiden sommittelussa käytetään paikalta talteen otettuja suuria betonilaattoja, ja niiden ympärille luodaan ruderaattialueita, joiden kivimateriaalina voidaan käyttää esimerkiksi kierrätysbetonia.

Aukiot luovat uudenlaista, mielenkiintoista ja kerroksellista maisemaa, ja niiden mittakaava on valtavasta avoimesta tilasta pienipiirteisempi. Käyttäjille ne tarjoavat levähdyspaikkoja lehvästön suojassa. Ne vahvistavat paikan lentokenttähenkeä ja luovat uudenlaista kasvillisuutta.

PINTAMATERIAALIT

- Pääosin purkumateriaaleja. Lentokentän vanhat betoni ja asfalttipinnoitteet.

KASVILLISUUS

- Pienpuita ja pensaita sekä ruderaattialueille kehittyvä lajisto, jota voidaan ohjata alustamateriaalin ominaisuuksilla.

RAKENTEET

- Aukioille luodaan levähdyspaikkoja paasien, laattojen ja tasojen avulla.
- Ruderaattiaukioille voidaan tutkia puistogrillien sijoittamista.

VÄRIMAAILMA

- Värimaailmassa on vihreää sekä harmaan ja ruskean sävyjä.

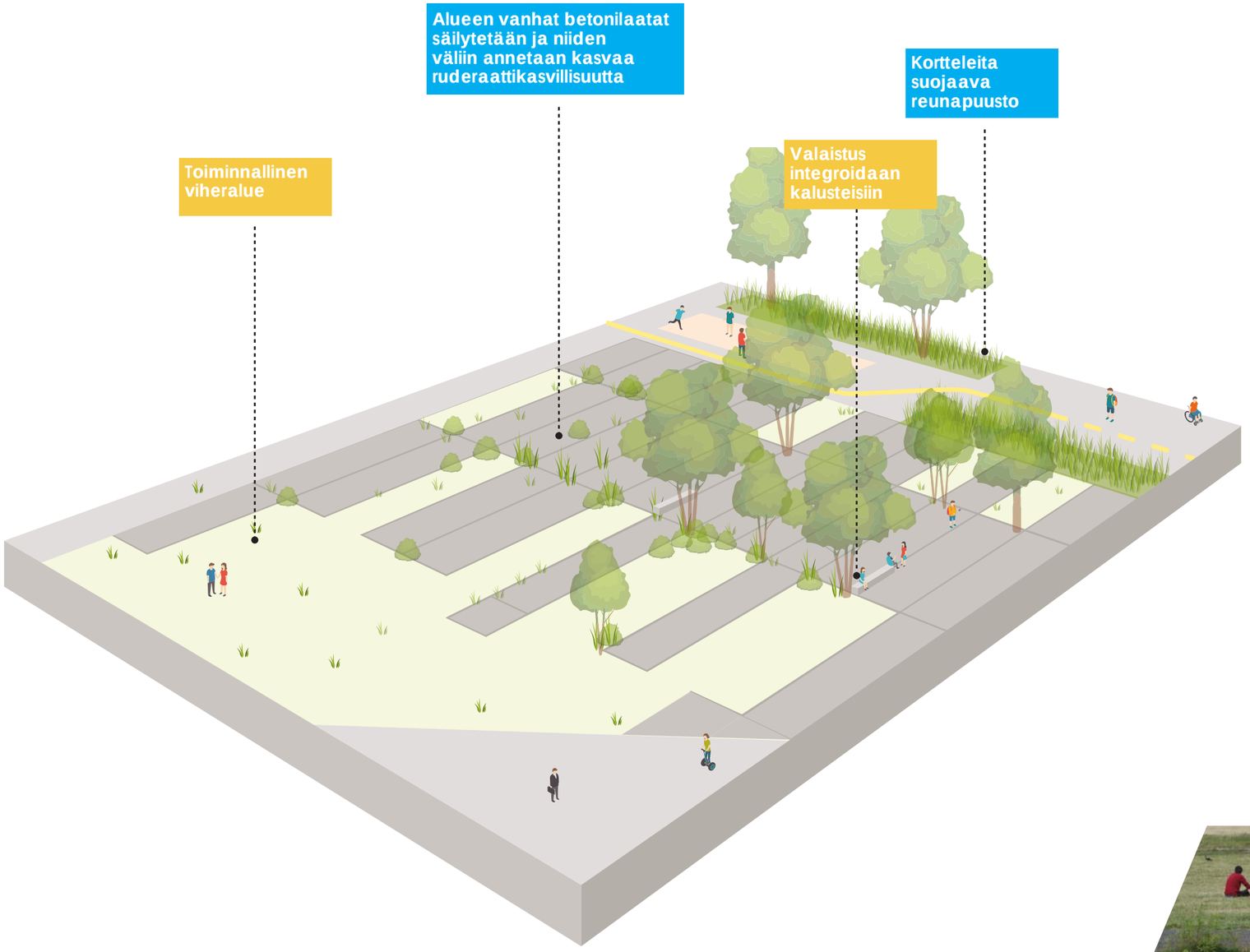

OLEILUPUISTO

Puiston länsireunalle sijoittuva vehreä puistoalue suunnitellaan kaikkien olohuoneeksi. Rakentamisen ja puistoreitin väliin jätetään suuri etualue ja rakentamisen reunaa jäsennetään puustolla, jotta puistotila säilyisi vehreänä.

Puistoalueelle sommitellaan nauhamaisten istutusten avulla pienempiä puistotaskuja, joiden suojassa voi vaikka löhöillä riippumatossa lukemassa.

PINTAMATERIAALIT

- Puistokäytävällä pyritään käyttämään läpäisevää pinnoitetta. Käytävä pyritään kuivattamaan poikittaiskaltevuudella kasvillisuusalueille.

KASVILLISUUS

- Kasvillisuus on pääosin keskikorkeaa, se jäsentää tilaa, mutta ei peitä liikaa näkymiä.
- Puusto (esim. vaahterat) muodostaa syksyllä kauniin syysvärin ja antaa puiston reunalle tunnistettavan ilmeen.
- Alueeseen liittyvä nurmi on käyttönurmea.

RAKENTEET

- Alueelle sijoitetaan oleskeluvarusteita, kuten keinuja, divaaneja, sohvia ja riippumattoja.

VÄRIMAAILMA

- Varusteiden värimaailma noudattaa vihreän eri sävyjä. Tehosteväreinä käytetään aktiivivyöhykkeen värimaailmaa.

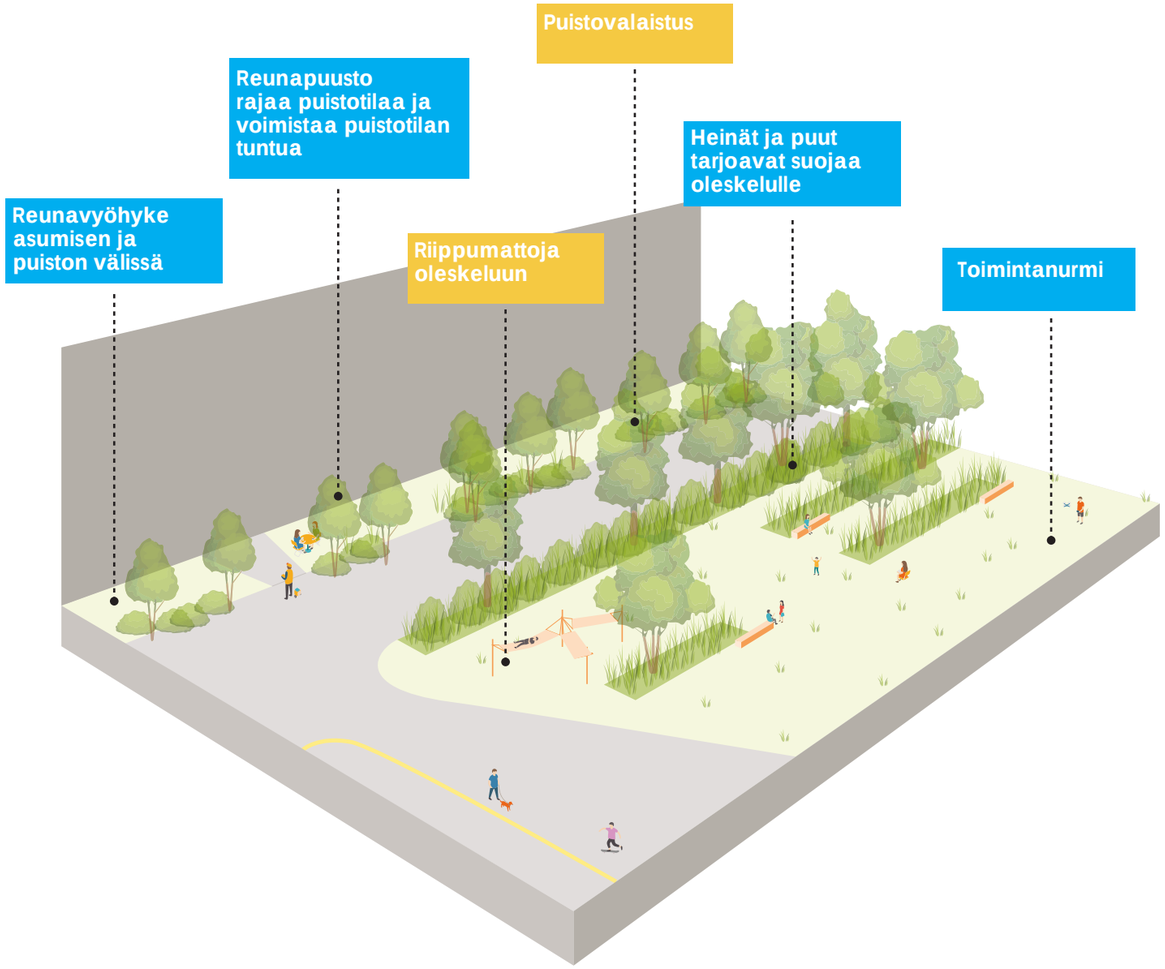

KORTTELIN JA PUISTON LIITTYMISVAIHTOEHTOJA

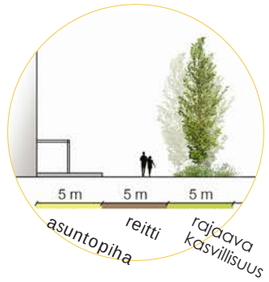

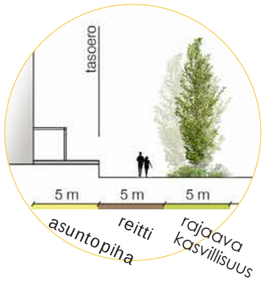

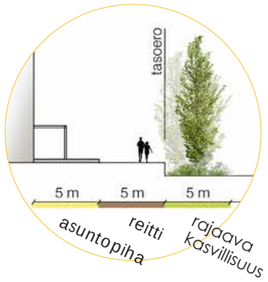

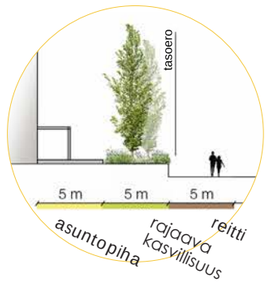

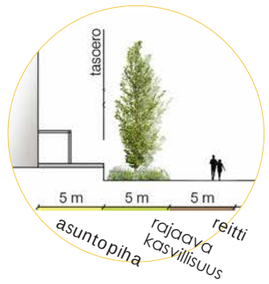

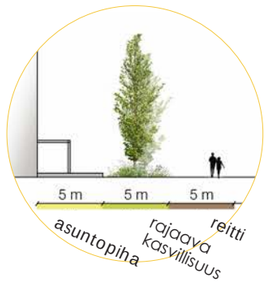

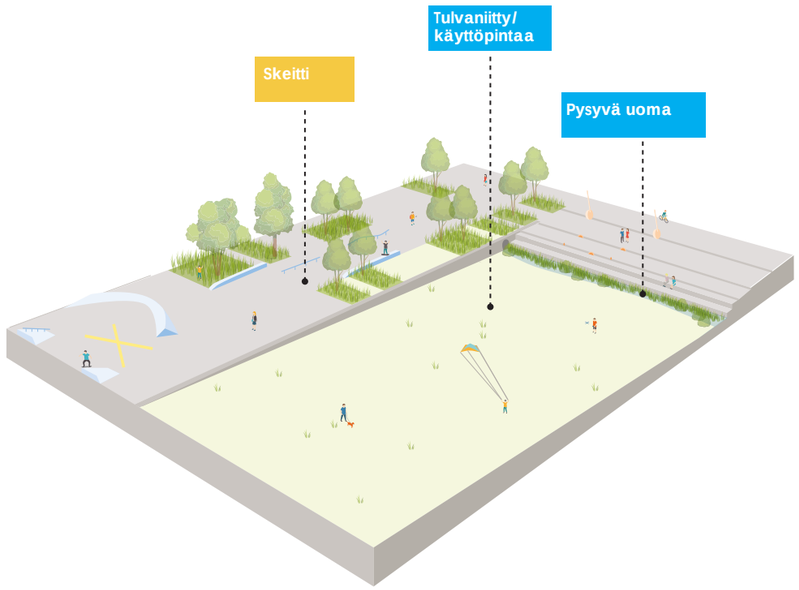

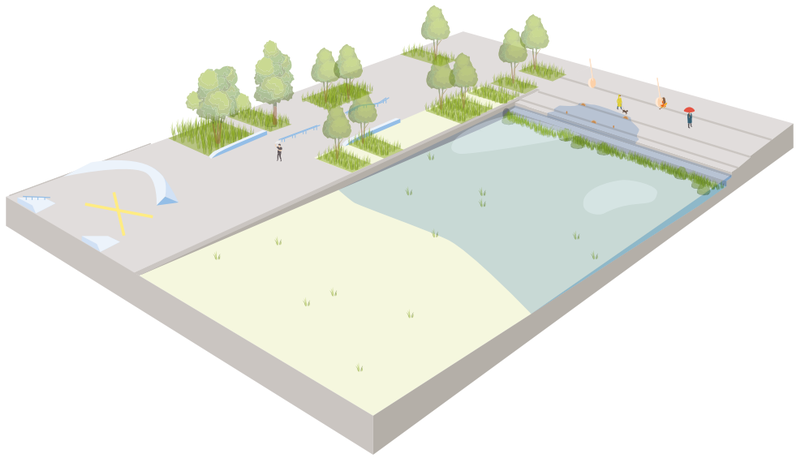

HULEVESIAUKIO JA SKEITTIPUISTO

Hangaarin edustalla laajalla viettävällä niittypinnalla hulevedet puretaan putkesta avouomaan. Putken purkupää sijoittuu skeittipaikan muuriin. Ensimmäisen kiitotien päähän sijoittuu monipuolinen ja leikkimään innostava vesiaukio. Aukion portaikko laskeutuu hulevesiuomaan asti, ja tulvatilanteessa portaikko toimii vedenkorkeuden mittarina. Vesi kerääntyy painanteeseen, joka on puiston pohjoisreunassa, ja muodostaa alueelle hetkellisen hulevesipuiston. Hulevesiä voidaan kerätä tankkiin suodatuksen kautta, ja vettä voidaan pumpata hulevesiaukion portaille ja käyttää vesileikkeihin. Alue korostaa puiston luonnon monimuotoisuutta luoden paikan erityisille kasveille ja eliöille.

Skeittipuisto suunnitellaan urbaaniksi katumaiseksi puistoksi, missä alueen reunoilla on normaalit kävely- ja pyöräilyreitit. Skeittipuisto sijaitsee sadan metrin etäisyydellä suunnitellusta asuinrakentamisesta.

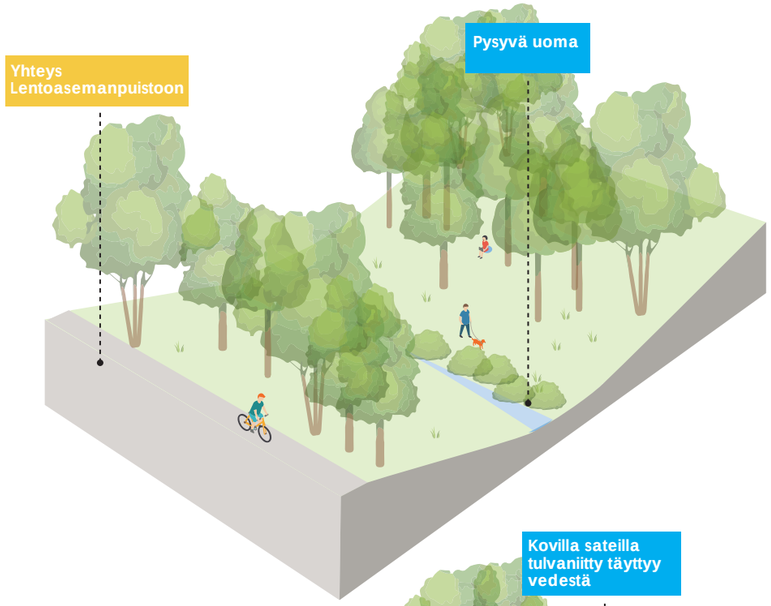

PINTAMATERIAALIT

- Asfaltti käytävillä. Skeittipuistossa sekä vesiaukiolla komposiittiasfaltti.

KASVILLISUUS

- Tulvaniitty. Hulevesiuoman pysyvässä osassa kosteikkoperennat.

RAKENTEET

- Skeittipaikan rakenteet ja vesipuiston portaikko ja siihen liittyvät elementit taitorakenteina.

VÄRIMAAILMA

- Värimaailma noudattelee aktiivivyöhykkeen värimaailmaa.

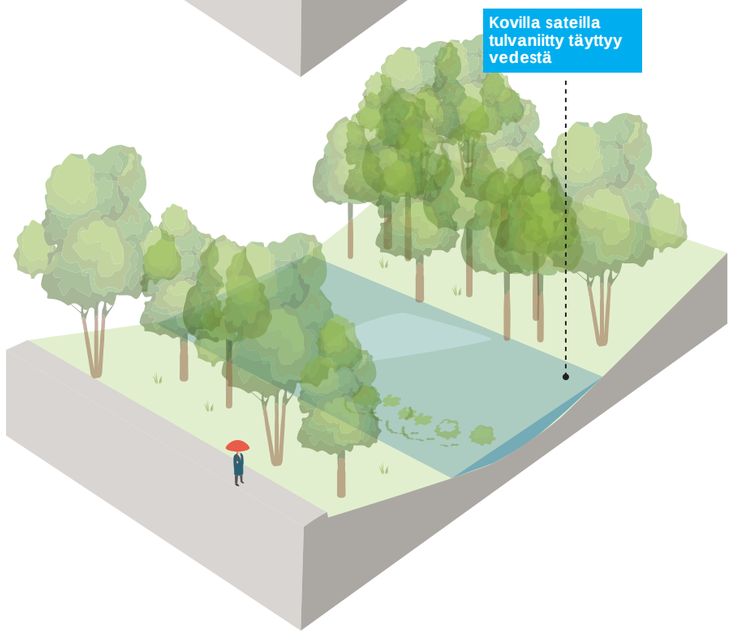

METSÄINEN UOMAPUISTO

Puusto muodostaa reunoille tiiviimmän metsäisen alueen, ja keskelle jää avoin niittypinta. Keskellä oleva avoin painanne kerää ajoittain hulevesiä.

NALLENKALLIO JA NALLENRINNE

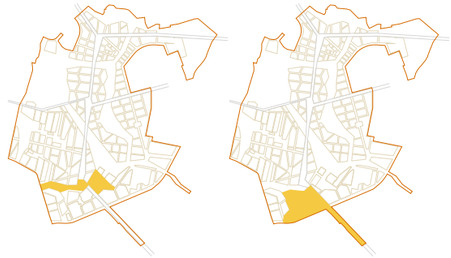

Nallenkallionpuisto liittää Malmin Lentokenttäalueen Longinojanlaakson virkistysyhteyteen. Puisto myös muodostaa Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelman mukaisen eteläisen niitty-yhteyden alueelle. Puistoon sijoittuu uusi maakaasuputki, joka asettaa rajoitteita puiston suunnittelulle, toteutukselle ja käytölle.

Puiston itäreunaan sijoittuu Kiitotien aukio, joka sijaitsee alueen pääkadun; Neljännen kiitotien päätteessä.

Neljäs kiitotie on alueen yli 1,5 kilometrin pituinen pääkatu. Se noudattaa vanhan kiitotien linjaa ja kulkee etelä-pohjoissuuntaisesti lähes koko Malmin lentokenttäalueen läpi. Kadun keskellä kulkee raitiotie.

Aukio toimii alueen saapumisen kaupunkirakenteellisena solmukohtana. Aukioon liittyvät etelässä Ilmasillantie ja itäpuolella lentoaseman terminaalirakennukselle johtava Rullaustie. Länteen aukiolta jatkuu baana Nallekallionpuistossa.

Muistumat kiitoteiden pyöreistä asfaltoiduista päistä toimivat tärkeinä alueen saapumisina ja tunnistettavina visuaalisina elementteinä.

Elementit kertovat alueen aikaisemmasta historiasta lentokenttänä, ja niiden muotokieli on pyöreä. Läntinen saapuminen on osittain heinikkoa ja kiveystä, itäisempi pääty on suurempi toiminnallinen aukio.

Nallenrinteen uuden alueen läpi kulkee Vanhan Porvoontien linjaus, joka antaa alueelle omalaisensa identiteetin.

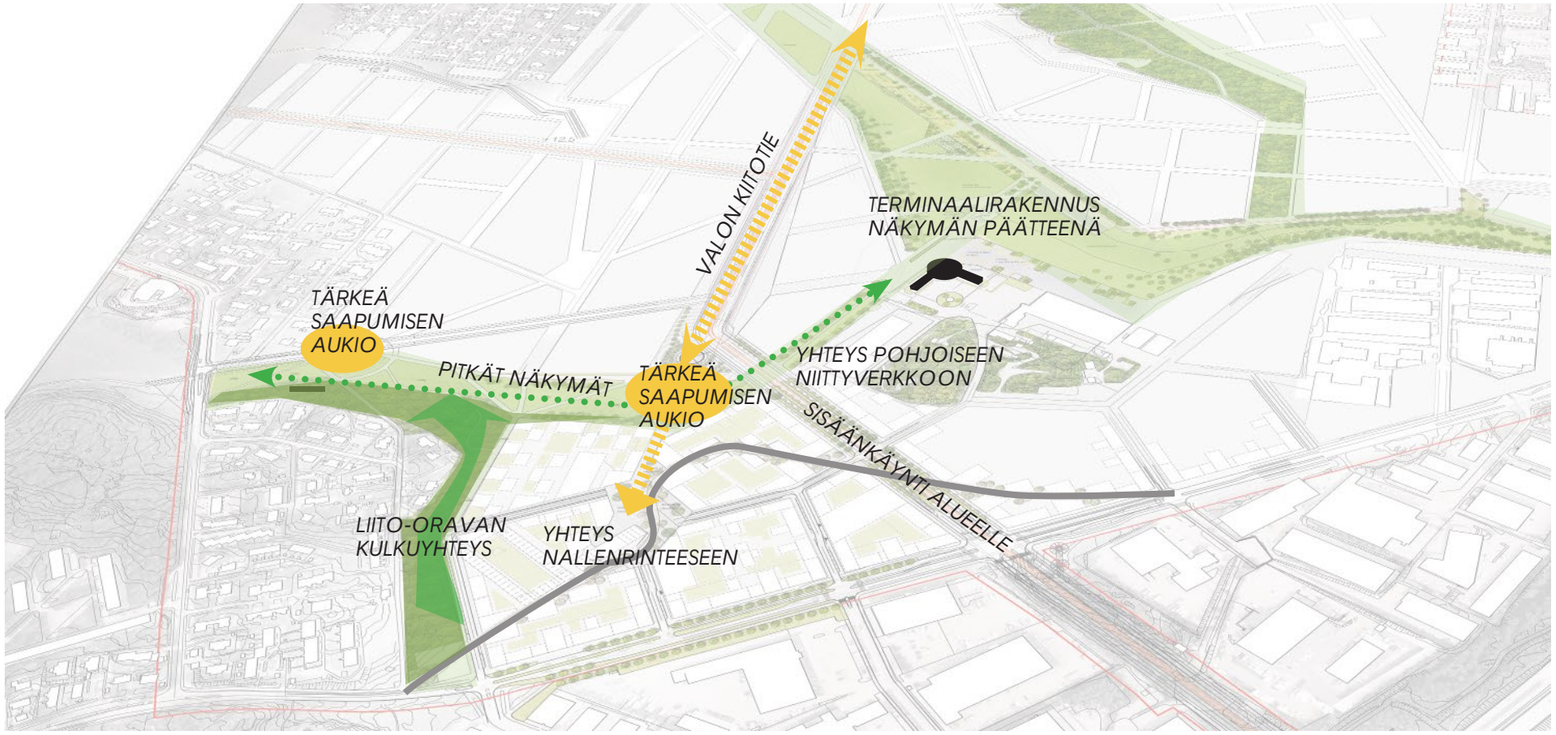

Nallenkallio 1:2000

AUKIO

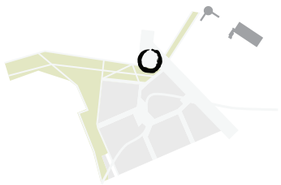

Kiitotien aukio on yksi alueen tärkeistä saapumisista ja visuaalisesti merkittävä paikka. Alueelle luodaan urbaani aukio, joka muistuttaa lentokenttähistoriasta uudella, raikkaalla tavalla. Kiveyksen ilme kehittyy lentokenttägrafiikoista ja paikalla aiemmin sijainneesta pyöreästä kiitotien päädyn muodosta.

Aukiolle sijoitetaan siipikatos paviljonki, johon voidaan sijoittaa palveluita ja esimerkiksi kahvila.

Aukion valaisimet toteutetaan muistumana lentokenttärakenteista.

PINTAMATERIAALIT

- Kiveys ilmentää lentokentän grafiikkaa (sokkolaskukartan ”rasti” ja pyöreä laskeutumisalue)

RAKENTEET

- Näkymän päätteenä on kahvilapaviljonki, jolla on siipimäinen katto muistumana lentokoneista.
- Katoksia voidaan toistaa alueella myös muualla leikkipaikkoina, pyöräkatoksina yms.

VALAISTUS

- Pitkän kiitotien valaisinpylväät ovat visuaalisesti tärkeässä osassa tunnelmaa. Ne muistuttavat tyyliltään lentokentän valaisimia suurine pylväineen.
- Suuri aukiopinta valaistaan kuviovaloin.

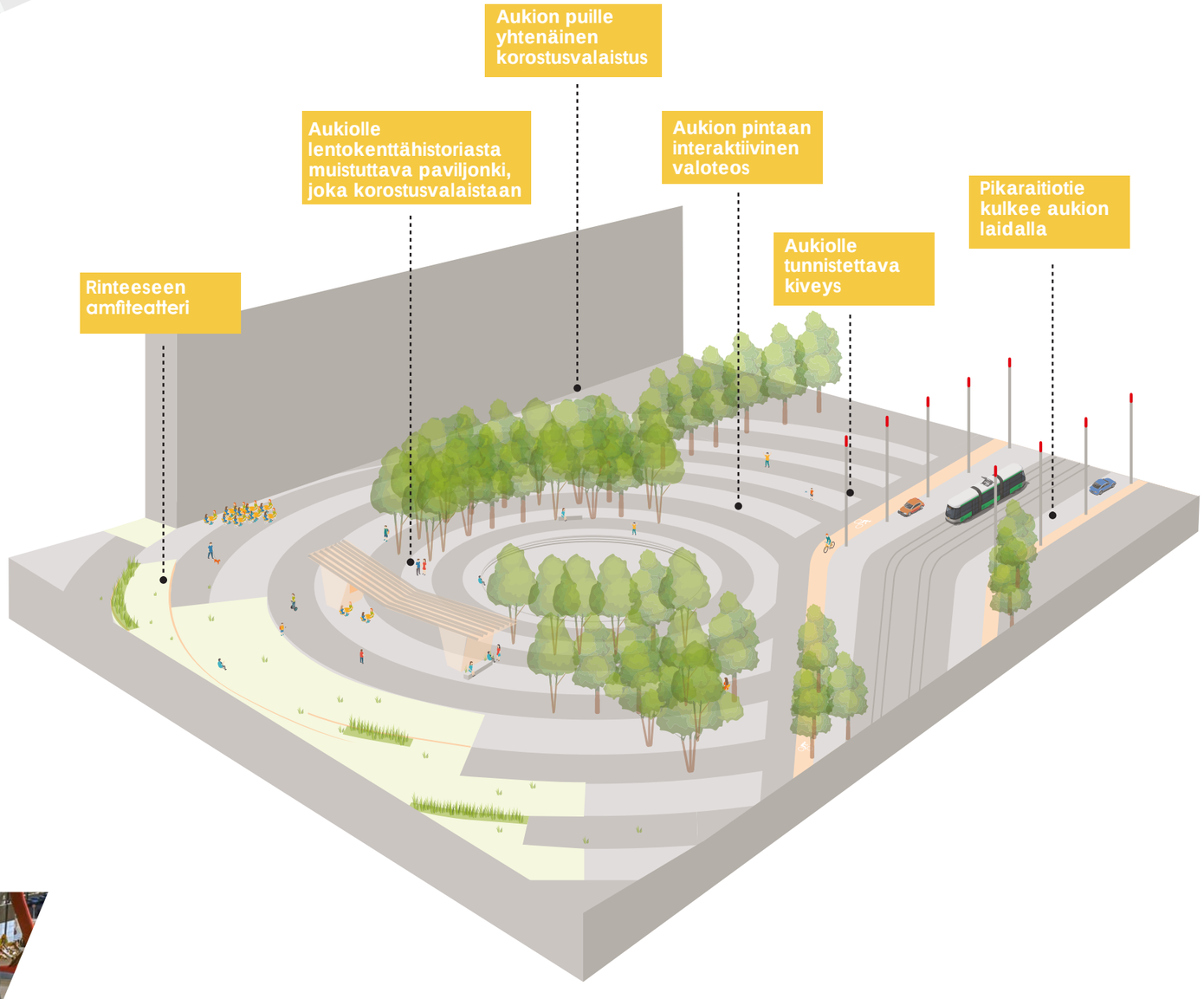

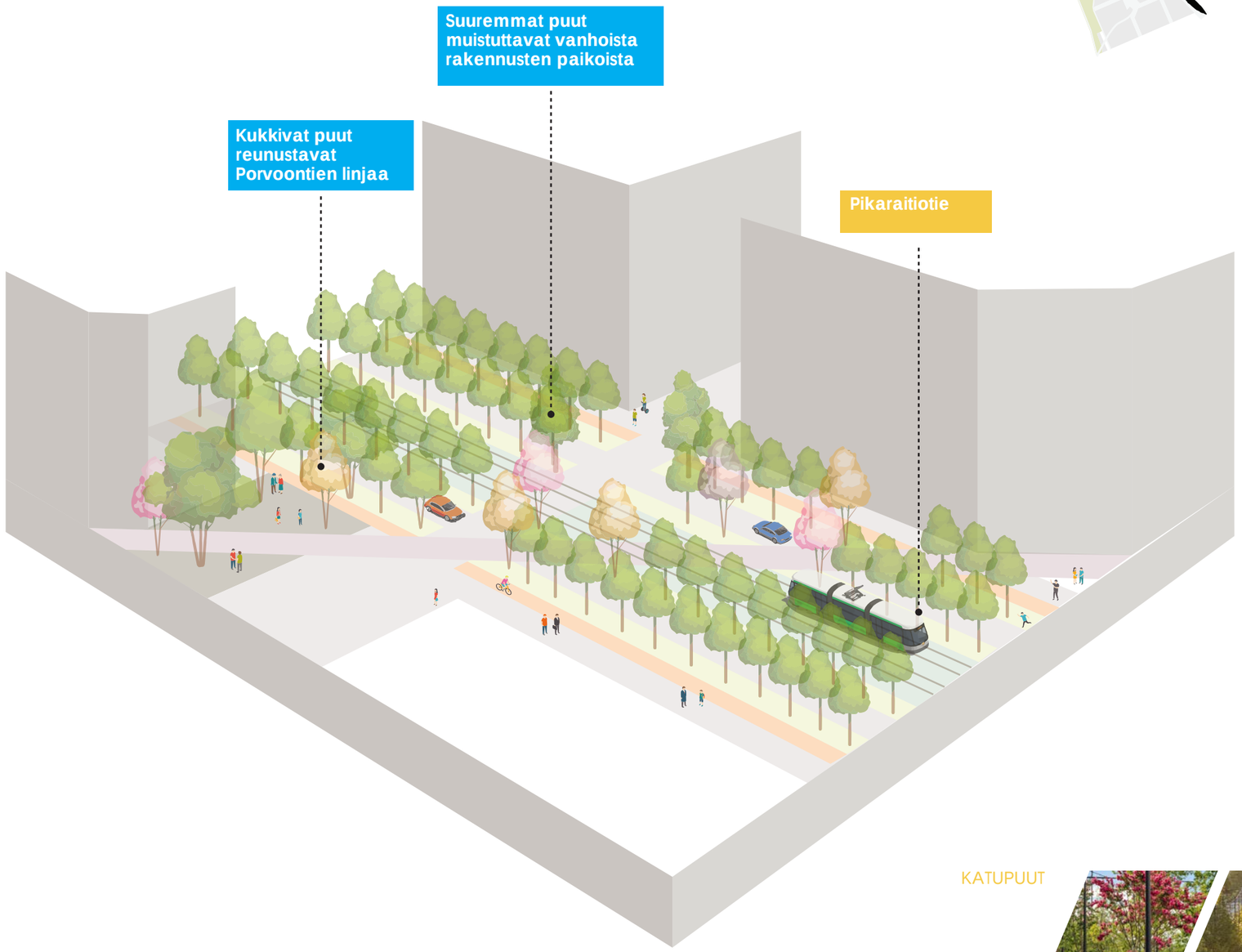

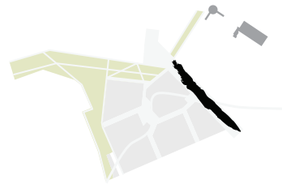

ILMASILLANTIE

Ilmasillantie on yksi tärkeimmistä saapumisyhteyksistä ja sisäänkäynneistä Malmin lentokentän alueelle. Asuinkortteleiden välissä se on ilmeeltään runsas, väreiltään vaihteleva ja kasvilajeiltaan monipuolinen. Kiitotien pään aukiolle saavuttaessa sen runsaus ja vehreys vaihtuu lentokenttähistoriaa ja kiitoteitä korostavaan avoimuuteen ja horisontaalisuuteen. Ilmasillantie ja vanhan kiitotien linjaa kulkeva Neljäs kiitotie muodostavat toisiaan täydentävän ja korostavan kadun.

Ilmasillantien katupuurivit muodostuvat monista eri lajisista puista. Riveistä nousee esiin joitakin yksittäisiä puita, jotka merkitsevät vanhojen rakennusten paikkoja kadun kohdalla. Vanhan Porvoontien linja kulkee omana tunnistettavana elementtinään kadun yli. Myös sitä rajaavat puut poikkeavat kadun muista puista.

Erotuskaistat puiden alla vaihtelevat kivetyistä istutettuihin. Puiden lomassa on paikkoja istumiselle ja levähtämiselle.

PINTAMATERIAALIT
- Asfaltti ja luonnonkivi.

KASVILLISUUS
- Erikokoiset ja -lajiset katupuut rytmittävät katua. Välikaistat puiden alla ovat joko kivettyjä tai istutettuja ja tarjoavat paikkoja levähtämiseen.
- Katupuurivistä erottuvat vanhojen rakennusten paikoille istutetut puut. Vanhan Porvoontien linja jatkuu Ilmasillantien yli

RAKENTEET
- Katupuiden lomassa olevat penkit tarjoavat paikkoja levähtämiseen.

KATUPUUT

PENKIT

KASVILLISUUS

RULLAUSTIE

Rullaustie yhdistää uuden kaupunginosan pääkadun ja Lentoasemanpuiston. Se johtaa suoraan vanhan terminaalirakennuksen eteen.

Rullaustie suunnitellaan viihtyisäksi yhteydeksi, jossa kasvillisuus ja pinnoitetut alueet rytmittävät tilaa mielenkiintoisesti. Reitille sijoitetaan pysähtymispaikkoja.

PINTAMATERIAALIT

- Asfaltti ja muut valetut pinnoitteet.

KASVILLISUUS

- Monipuolinen vuoden kierrossa muuntuva kasvillisuus raitoina.

RAKENTEET

- Reitille sijoitetaan penkkejä levähtämiseen.

VÄRIMAAILMA

- Tukeudutaan Kiitotien aukion värimaailmaan.

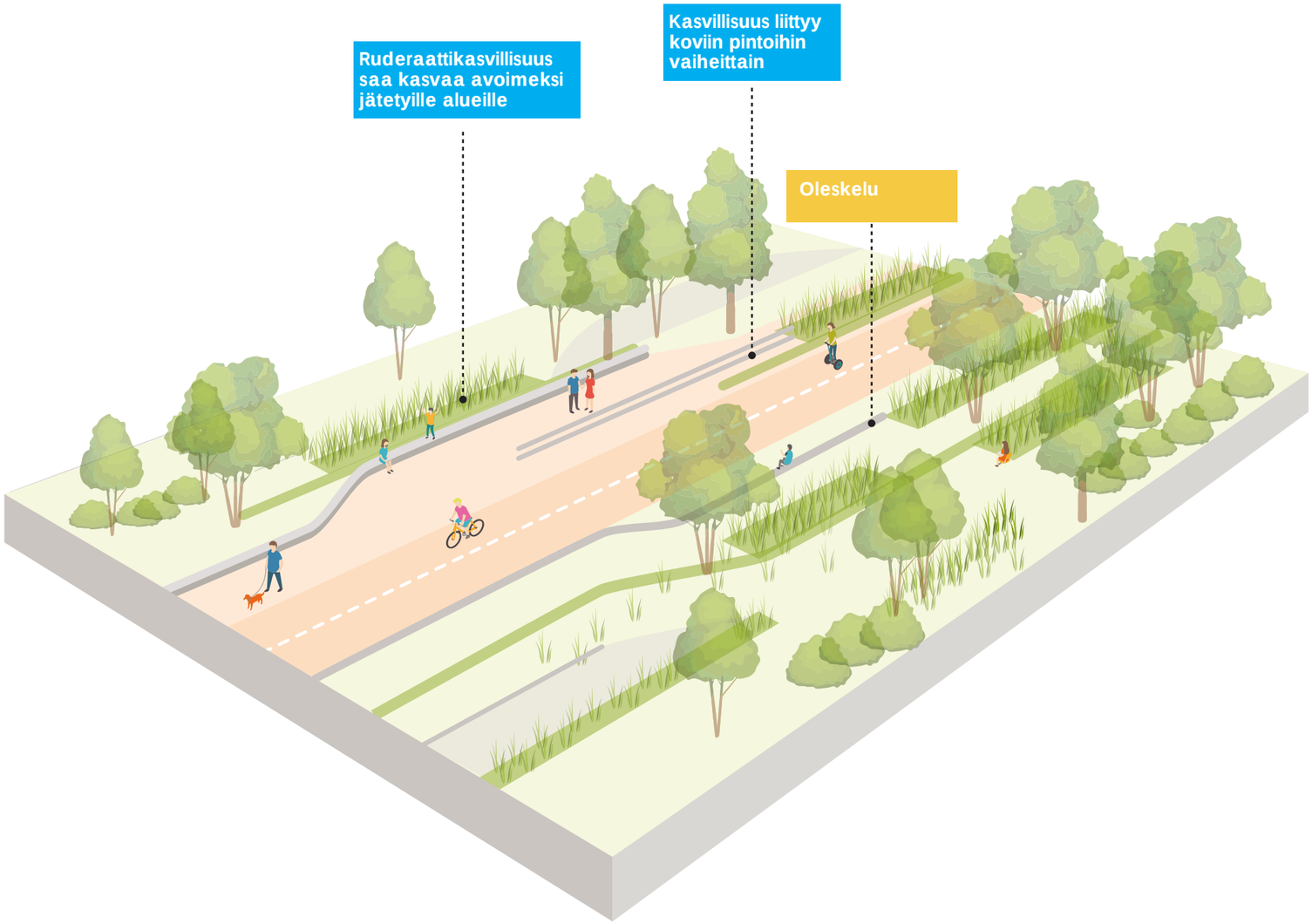

TERMINAALIN SISÄÄNKÄYNNIN
EDUSTA SÄILYTETÄÄN

TERMINAALIRAKENNUKSEN ETUPIHA

Terminaalirakennuksen edustan piha-alue kunnostetaan osana rakennuksen ympäristöhistoriallista kokonaisuutta. Aiemmin suunniteltu puukujanne rakennukselle toteutetaan kadunrakentamistöiden yhteydessä. Terminaalin eteläpuolen mäkistä metsäaluetta kehitetään lähimetsänä. Alueelle sijoitetaan kuntoilu- ja leikkipaikka.

PINTAMATERIAALIT

- Palautetaan alkuperäiset pinnoitteet (asfaltti).

KASVILLISUUS

- Puut ja pensaat sekä nurmi alkuperäisen toteutuksen mukaan. Vesiallasta peittävät pensaat leikataan matalammiksi.

RAKENTEET

- Vesiallas kunnostetaan.

Piha-alueen historiaa:

Lentoaseman suunnitelmissa terminaalin edustaa ajateltiin oleellisena osana kokonaisuutta. Saapuessaan matkustajan oli tarkoitus nähdä pihan puutarhoineen ja koristeistutuksineen ennen siirtymistä sisätiloihin. Saattoliikenne ohjattiin suoraan aseman oven eteen. Pyöreä betonirakenteinen vesiallas istutuksineen toimi liikenteenjakajana. Pihalle muodostunut pysäköintialue tarkoitettiin ainoastaan väliaikaiseksi. Valokuvista voidaan päätellä, että vesiallas valmistui vasta avajaisten jälkeen, mutta se näkyy vuonna 1939 otetussa ilmakuvassa.

Pihan istutuksia suunniteltiin vuosina 1938–39. Terminaalin edustaa haluttiin viimeistellä puistomaiseksi kokonaisuudeksi, jossa tulotietä reunusti näyttävä 500 metrin puukujanne. Rakennusten reunoille ja vesialtaan yhteyteen oli ajateltu pensas- ja kukkaistutuksia. Tie- ja vesirakennushallituksessa laaditun suunnitelman ideana oli kohentaa piha-alueen ilmettä tulevia olympialaisia varten, mutta hanke jäi toteuttamatta, kuten kisatkin. Puistoistutusten oli tarkoitus korostaa terminaalin ja lentokonesuojan muodostamaa arkkitehtonisesti arvokasta miljöötä, lisätä matkustajien viihtyisyyttä ja antaa saapuville matkailijoille edullinen kuva Suomesta.

Valokuvista päätellen pihan kasveja alettiin istuttaa vasta sotien jälkeen. Helsinki isännöi vuoden 1952 olympialaisia, ja oletettavasti terminaalin edustan ilmettä haluttiin kohentaa niitä ajatellen.

Lähde: Malminlentoaseman ympäristöhistoriaselvitys 2016.

NALLENKALLIONPUISTO

Nallekallionpuiston itäpää on rakennettu kaupunkipuisto amfiteattereineen. Puisto muuttuu luonnollisemmaksi puistometsäksi ja niityksi Longinojan laaksoa kohti tultaessa.

Puiston eteläreunaan toteutetaan monipuolinen lähileikkipaikka, joka linkittyy Nallenrinteen keskusaukion toimintoihin.

Nallenmäen pohjoisrinteen linnoituslaitteet puhdistetaan ja puustoa hoidetaan niin, että linnoituslaitteet tulevat visuaalisesti osaksi puistoa. Puustoa hoidetaan latvusyhteyden osana.

Puistoon sijoittuu uuden baanan linjaus, joka seurailee maakaasuputken linjaa ja toimii sen huoltotienä.

PINTAMATERIAALIT

- Reiteillä kivituhka ja asfaltti.

KASVILLISUUS

- Puiston lounaisosassa pyritään säästämään mahdollisimman paljon olemassa olevaa metsää.
- Avointa tilaa rytmitetään korkeammilla heinäkaistoilla.

MAASTONMUOTOILU

- Avoimia, aaltomaisia maastonmuotoja.

RAKENTEET

- Itäosan korkeuseroon toteutetaan kevytrakenteinen amfiteatteri.
- Länsiosan linnoituslaitteet säilytetään ja tuodaan esiin.
- Puistoon tehdään paikkoja oleskelulle ja ruokailulle.

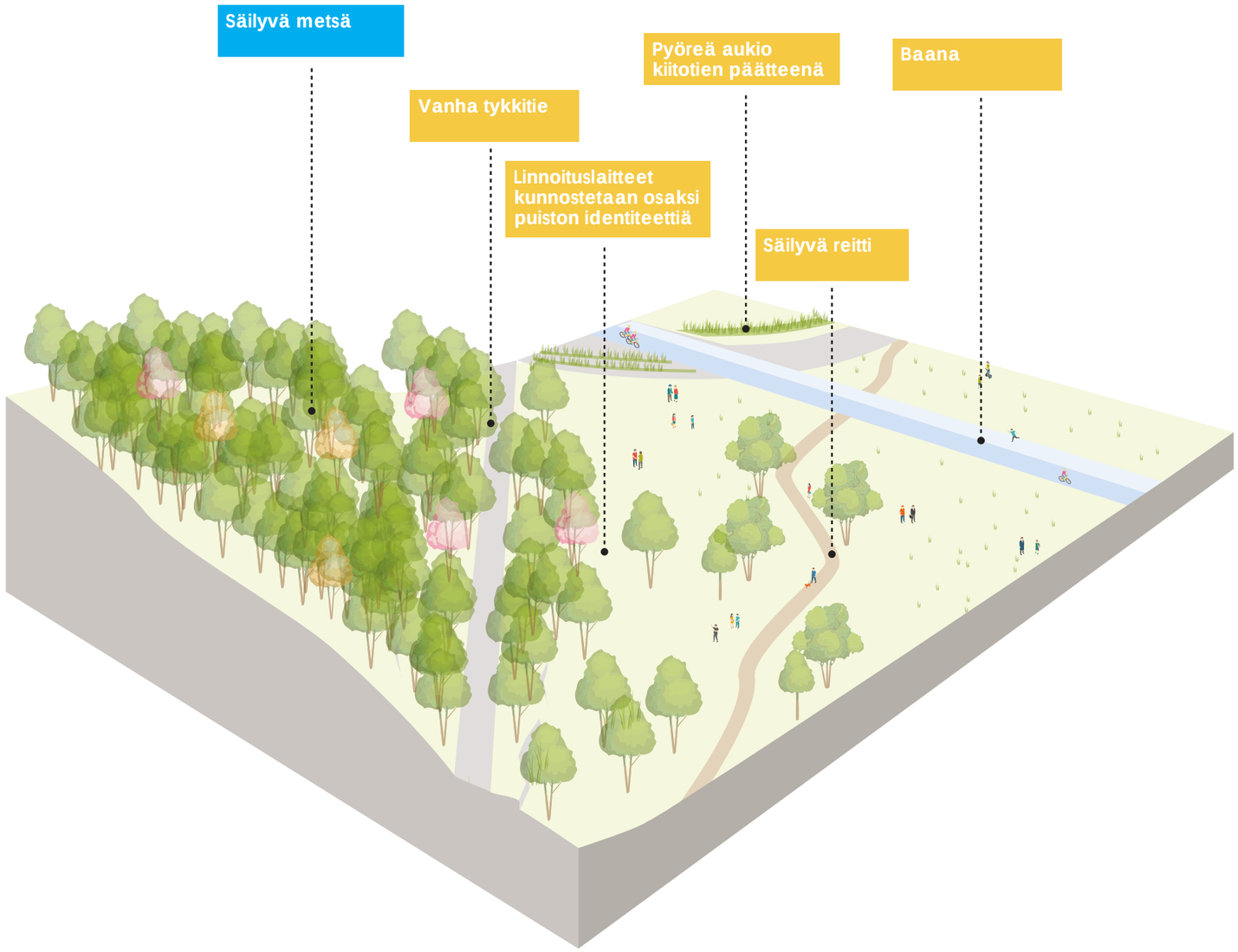

LÄHILEIKKIPAIKKA

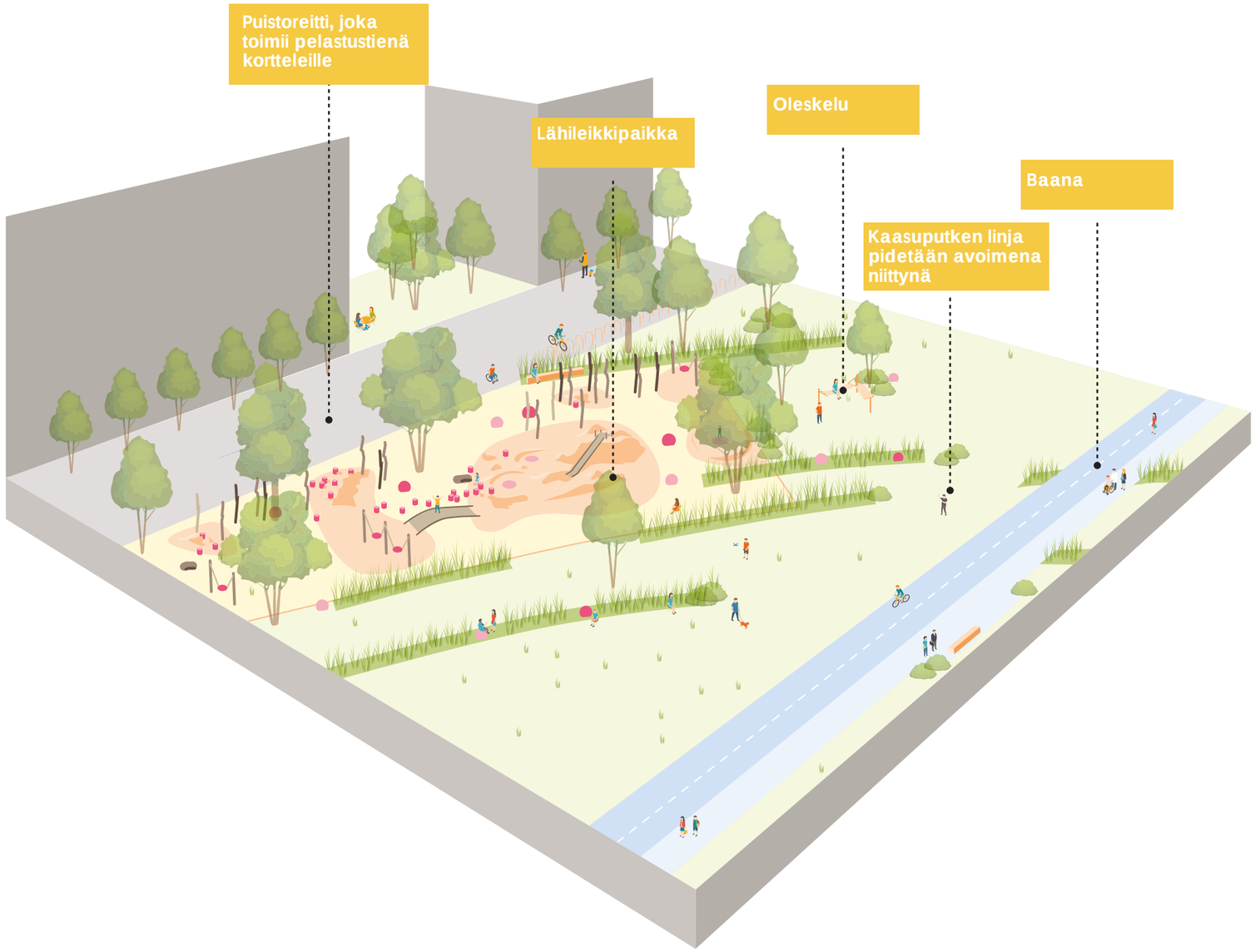

Nallekallionpuiston länsiosaan sijoitetaan lähileikkipaikka, joka kytkeytyy teemoiltaan ja toiminnoiltaan Nallenrinteen keskusaukiolla sijaitseviin leikkivälineisiin.

Alue on Nallenkallionpuiston pohjoispuolen asukkaiden tärkein lähileikkipaikka.

KASVILLISUUS

- Leikkipaikan reunalle istutetaan puita ja pensasmaista kasvillisuutta rajaamaan tilaa
- Leikkipaikan ja baanan välinen alue jätetään avoimeksi uuden kaasuputken linjauksesta johtuen.

RAKENTEET

- Leikkipaikalle valitaan luonnonläheisiä leikkivälineitä

VANHA PORVOONTIE

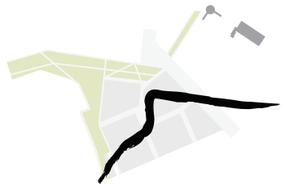

Vanhan Porvoontien linjaa seuraava kapea, pääasiassa jalankulkijoille ja pyöräilijöille tarkoitettu raitti yhdistää Malmin lentokenttäalueen eteläisimmän kulman korttelit. Se on jatkuva elementti alueella, jossa monet teemat ja koordinaatistot kohtaavat.

Raitti rytmittyy sitä rajaavien rakennusten ja rakennusten väleihin jäävien aukkojen ja pienten aukioiden mukaan. Se alkaa Tattariharjuntieltä, kulkee kolmen aukion läpi, ylittää Ilmasillantien ja palaa taas Tattariharjuntielle. Sen muusta ympäristöstä erottuva pintamateriaali ja sitä reunustavat puut ja puuryhmät nostavat raitin esiin koko matkaltaan.

Raitti on muistuma alueen historiasta, ajanvietto- ja kokoontumispaikka sekä tärkeä alueen identiteetin luoja. Reitin varrelle muodostuville aukioille luodaan omat teemat vanhoille historiallisille maanteille tyypillisten toimintojen pohjalta.

PINTAMATERIAALIT

- Vaihtelevan levyisessä ja vaihtelevin keinon rajatussa tilassa Vanhan Porvoontien raittia korostetaan rajaamalla se esiin kiveyksin

KASVILLISUUS

- Vanhan Porvoontien linjaa seurailevat kukkivat pikkupuut
- Tilaa rajataan leikatuilla pensasaidoilla

KAUPUNKIKUVA

- Vanhalla porvoontiellä yhdistyvät urbaanin kapean kadun ja vanhan kylänraitin tunnelma

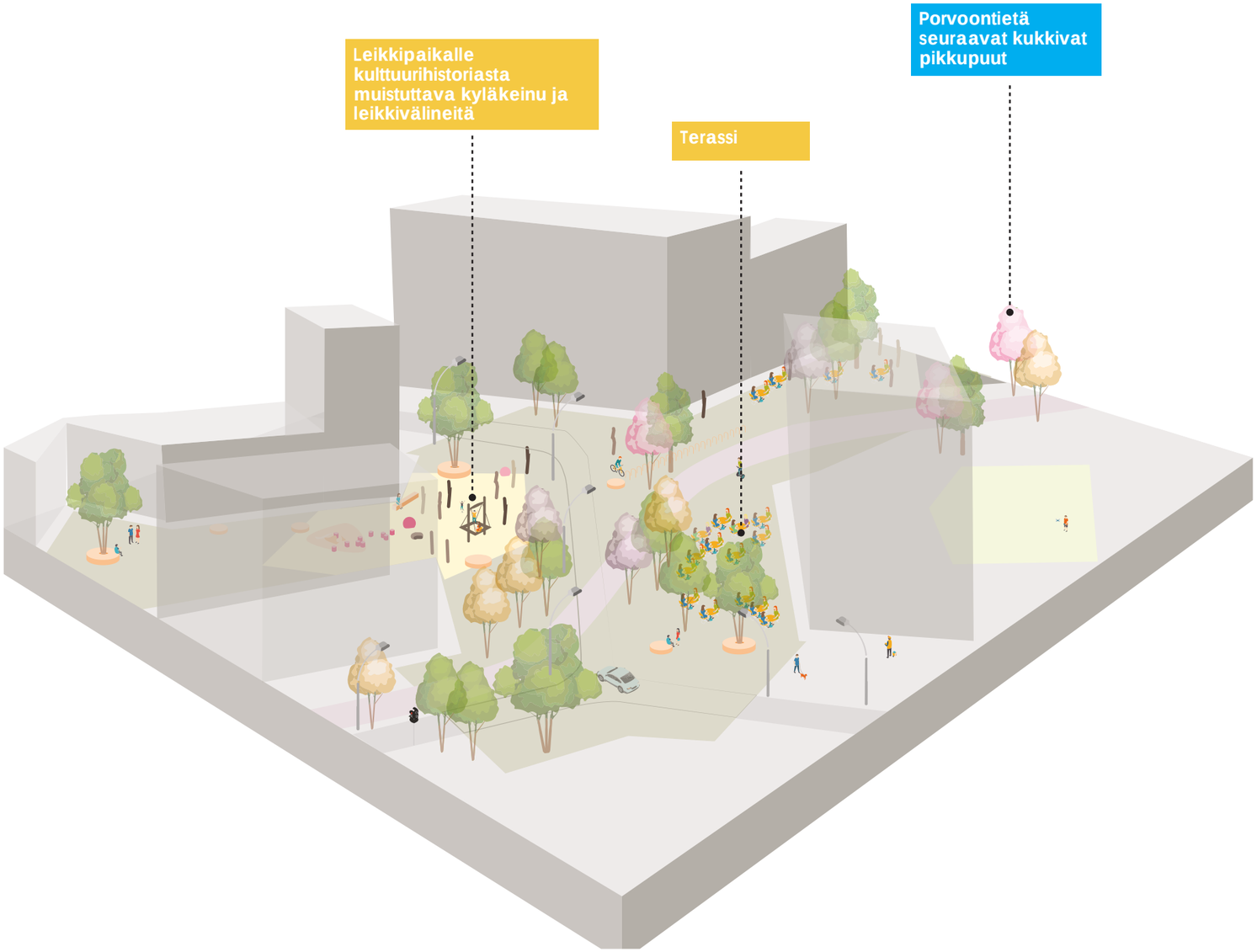

Nallenrinteen korttelit rajaavat alueen keskelle reunoiltaan polveilevan ja muodoltaan kääntyilevän aukion. Vanhan Porvoontien linjaa kulkeva raitti kulkee sen poikki omana elementtinään. Oleskelu painottuu aukion koillisreunalle, leikki ja muu aktiivisempi toiminta taas aukion länsi- ja lounaisosiin. Leikin ja toiminnan alue mahdollistaa yhteisöllisyyden ja eri ikäisten ihmisten kohtaamisen.

Riisutuilta ja kapeilta tonttikaduilta katsottaessa aukio näyttäytyy niiden vehreänä päätteenä. Läpikulkuliikenne aukion poikki on mahdollista, mutta visuaalisesti kadut päättyvät aukiolle tultaessa.

Neljännen kiitotien linja näkyy Nallenrinteelle asti, ulottuu yli aukion ja päättyy aukiolle työntyvän rakennuksen eteläpuolelle, Vanhan Porvoontien varrella kasvavaan mäntyyn. Männyn voi erottaa jo vuonna 1932 otetussa Helsingin varhaisimmassa ilmakuvassa.

Pienet aukiot yhdistävät Vanhan Porvoontien Tattariharjuntiehen ja Ilmasillantiehen ja ovat samalla portteja Nallenrinteen alueelle.

PINTAMATERIAALIT

- Aukio pinta on tehty maanläheisin värein ja se on kivi- tai tiilipintainen. Vanhan Porvoontien eteläpuolella kiveyksen suunta noudattaa vanhaa sarkajaon suuntaa.

KASVILLISUUS

- Vanhan Porvoontien linjaa seurailevat kukkivat pikkupuut

RAKENTEET

- Aukion leikin ja toiminnan alueet heijastelevat vanhojen kyläkeskusten tunnelmaa. Kyläkeinu tai muu iso keinu, hevoset ja kaivo pumppuineen näkyvät elementteinä aukiolla.

Havainnekuva Nallenrinteen keskusaukiosta

YLEISSUUNNITELMAN MUUT ALUEET

OSA-ALUEET

1. MAAMIEHENPUISTO

Maamiehenpuisto muodostaa Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelman mukaisen pohjoisen latvusyhteyden alueelle. Säilyvät metsä- ja peltoalueet muodostavat Malmin lentokenttäalueen pohjoisen reunan ja liittävät sen osaksi jo olemassa olevaa kaupunkirakennetta. Alueen reitit kulkevat metsäisten mäkien ja tasaisen peltojen vaihtelevassa maisemassa.

2.ALPPIKYLÄNHUIPPU

Alppikylänhuipun käyttöä monipuolistetaan ja erityisesti ympäristön asuinalueiden reitistön yhteyksiä parannetaan. Huipun mäkisyyttä ja avoimia rinteitä korostetaan.

3. FALLKULLAN LIIKUNTAPUISTO JA KOULU

Fallkullan asemakaava-alueen pohjoisosaan toteutetaan liikuntapuisto, jonka kenttä on päivisin myös uuden koulun ja päiväkodin käytössä.

4. FALLKULLAN TILA

Fallkullan tila eroaa muista viheralueista. Se on vanha tilakeskus, ja tilan alue ympäristöineen on arvokasta kulttuurimaisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä. Aluetta kehitetään virkistyksen, opetuksen, urheilun ja kulttuurin monipuoliseen käyttöön.

5. POHJOINEN UOMAPUISTO

Pohjoinen uomapuisto muodostuu Longinojan uuden uoman ympärille. Uoman yhteydessä olevan tulva-altaan loivat reunat sopivat oleskeluun. Leikki-, pelailu- ja viljelyalueet sijoittuvat uomapuiston reunoille.

6. PISARAPUISTO

Pisarapuisto on Sunnuntaipalstojen ja uuden rakentamisen välissä kapea ja lännessä laaja puistoalue. Puiston kapea osa on Lentokentänojan ympärillä, laaja osa Longinojan itäpuolella. Puiston länsipuolella on viljelyalue sekä leikki- ja pelailualueita.

7. TUULIPUSSINPUISTO

Tuulipussinpuisto on metsäinen puisto. Se saa nimensä lentoaseman tuulipussista, joka sijaitsi mäellä. Puistossa pyritään säilyttämään vanhaa puustoa mahdollisimman paljon. Myös olemassa olevat reitit säilytetään pääosin. Puistoalue on rauhallinen, ulkoiluun sopiva tila. Uudet reitit ja toiminnot sovitetaan puistoon sen olemusta rikkomatta.

8. NÄKÖALAPAIKKA PISARAPUISTOSSA

Suunnuntaipalstojen täydennysrakentamisen myötä Longinojaan Malmin lentokentältä laskeva haara siirretään pohjoiseen. Uoma sijoittuu kokonaan uuteen rakennettavaan puistoon, Pisarapuistoon. Vanhan haaran vedet johdetaan pääasiassa putkessa kaupunkirakenteen kohdalla ja puretaan Pisarapuistoon. Purkuputken pään kohdalle sijoitetaan pyöreä näköalapaikka, joka sijaitsee aiemman toisen kiitotien päätteen kohdalla.

9. LENTOASEMANPUISTON POHJOISOSA

Lentoasemanpuiston pohjoisosa noudattaa samaa peruskonseptia kuin eteläosakin. Kiitotien paikalle sijoitetaan puiston aktiiviset toiminnot. Suunnitteluratkaisut pohjoisosassa saavat vaikutteensa voimakkaammin Fallkullan tilan vaikutuspiiristä kun vastaavasti eteläosan ratkaisut johtuvat muistumina lentokenttähistoriasta.

10. TOINEN JA KOLMAS KIITOTIE

Toisen ja kolmannen kiitotien luonne ja ilme määräytyy ympäröivän kaupunkirakenteen mukaan. Kiitotiet kulkevat pitkinä linjoina alueen läpi ja yhdistävät eri asuinalueita toisiinsa.

11. NELJÄS KIITOTIE

Neljäs kiitotie on alueen yli 1,5 kilometrin pituinen pääkatu. Se noudattaa vanhan kiitotien linjaa ja kulkee etelä-pohjoissuuntaisesti lähes koko Malmin lentokenttäalueen läpi. Kadun keskellä kulkee raitiotie.

12. TERMINAALIRAKENNUKSEN YMPÄRISTÖ

Lentoasemarakennusten ympäristö säilytetään luonteeltaan nykyisenkaltaisena. Lentoasemarakennusten pohjoispuolista laajaa asfalttialuetta käytetään tapahtuma- ja torikenttänä. Rakennusten eteläpuoli säilyy puustoisena.

13. NALLENKALLION PUISTO

Nallenkallionpuisto liittää Malmin Lentokenttäalueen Longinojanlaakson virkistysyhteyteen. Puisto myös muodostaa Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelman mukaisen eteläisen niitty-yhteyden alueelle.

14. NALLENRINTEEN AUKIO

Nallenrinteen aukio on alueen keskeinen aukio. Aukiota ympäröivät korttelit rajaavat sen reunoiltaan polveilevaksi ja kääntyileväksi. Aukiolla voi oleskella, viettää aikaa ja leikkiä. Se yhdistyy visuaalisesti ja toiminnallisesti Nallenkallionpuistoon.

15. NALLENMÄEN LINNOITUSLAITTEET

Nallenmäen pohjoisreunalla sijaitsee jakso ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita. Ne nostetaan puistossa näkyviksi elementeiksi.

16. VANHA PORVOONTIE

Vanhan Porvoontien linjaa seuraava kapea kevyen liikenteen raitti yhdistää Malmin lentokenttäalueen eteläisimmän kulman korttelit. Se alkaa Tattariharjuntieltä, kulkee kolmen aukion läpi, ylittää Ilmasillantien ja palaa taas Tattariharjuntielle. Sen muusta ympäristöstä erottuva pintamateriaali ja sitä reunustavat puut ja puuryhmät nostavat raitin esiin koko matkaltaan.

LENTOASEMANPUISTON POHJOISOSA

Lentoasemanpuiston pohjoisosa noudattaa samaa peruskonseptia kuin eteläosakin. Kiitotien paikalle sijoitetaan puiston aktiiviset toiminnot. Suunnitteluratkaisut pohjoisosassa saavat vaikutteensa voimakkaammin Fallkullan tilan alueesta , kun vastaavasti eteläosan ratkaisut juontuvat lentokenttähistoriasta.

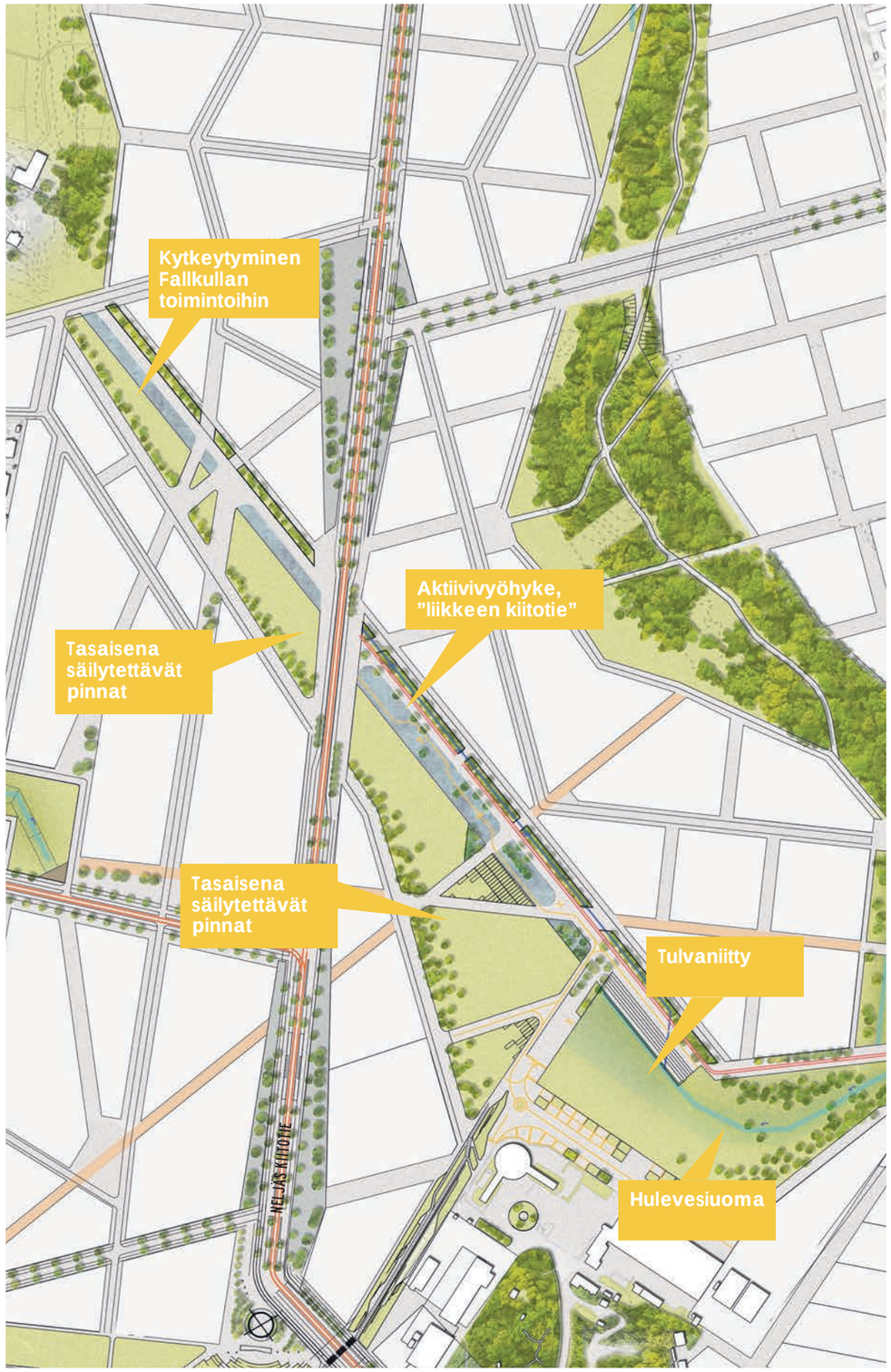

1:5000

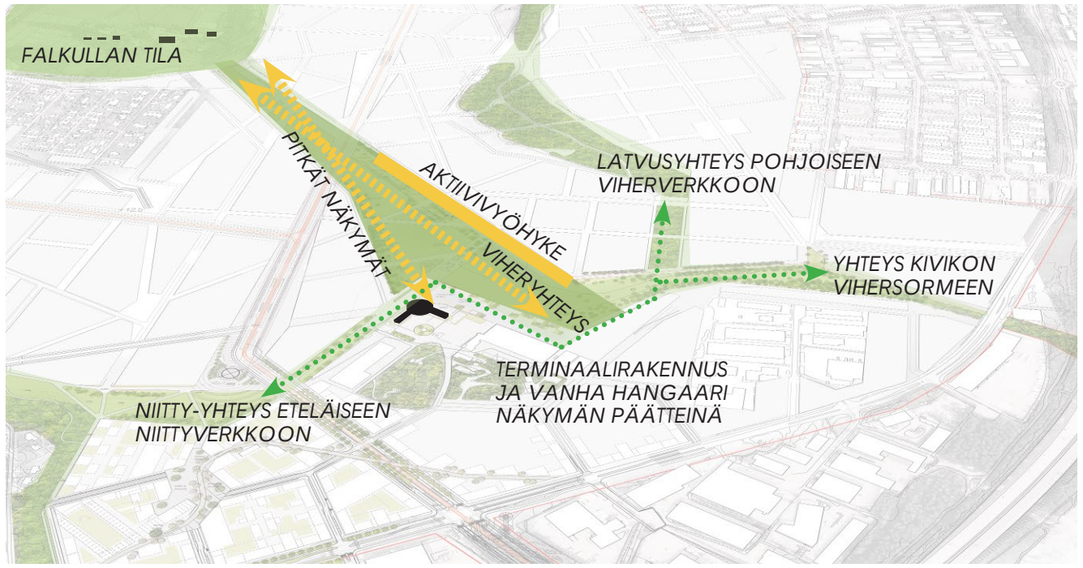

LONGINOJA JA FALLKULLAN TILA

Fallkullan tila eroaa muista viheralueista. Se on vanha tilakeskus, ja tilan alue ympäristöineen on arvokasta kulttuurimaisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä. Alue on toimintoineen osan alueen palveluverkostosta. Sitä kehitetään virkistyksen, opetuksen, urheilun ja kulttuurin monipuoliseen käyttöön.

Alueen palstaviljelyaluetta laajennetaan länsireunalla ja varsinaisen tilakeskuksen yhteyteen sijoitetaan maatila-aiheinen teemaleikkipaikka.

Alueen reunavyöhykkeelle sijoitetaan kuntoilupaikka ja koira-aitaus. Uuden korttelirakenteen reunaan tehdään reitti, joka on samalla huolto- ja pelastusreitti.

Tärkeä avoin näkymälinja Lentoasemanpuistosta Fallkullan tilalle säilytetään.

Fallkullan alueeen asemakaava tarkistettu ehdotus on hyväksytty syksyllä 2018.

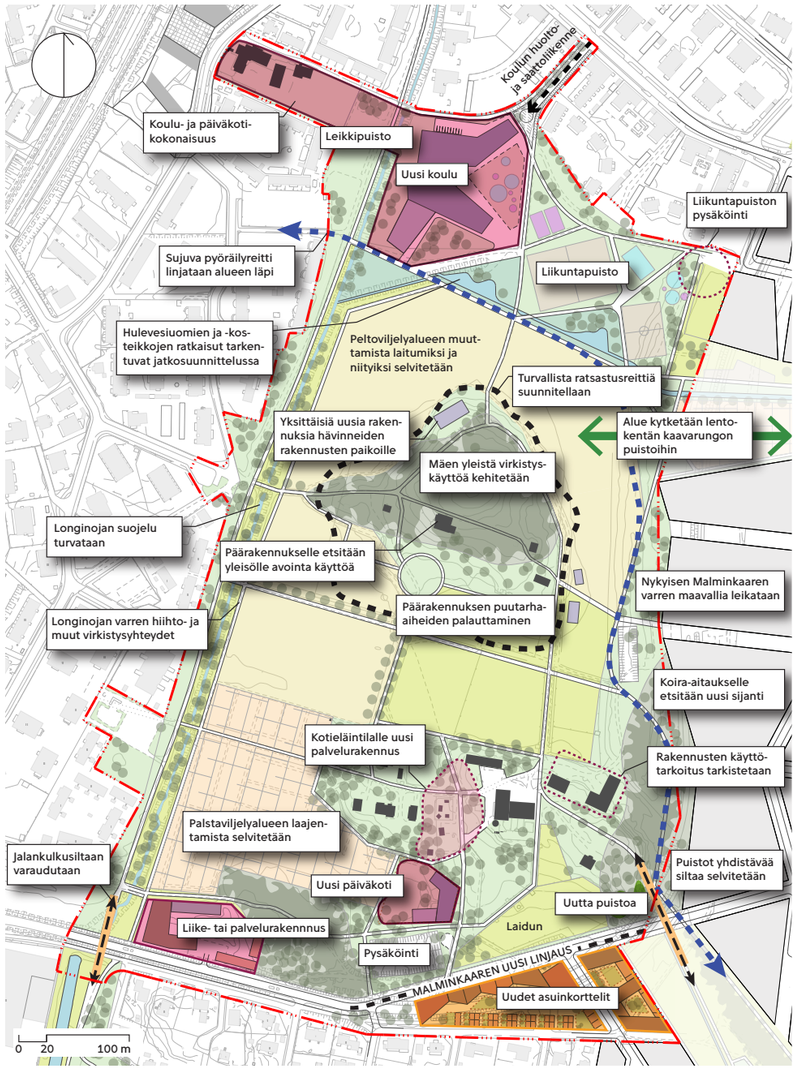

KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO 12.12.2016

1:4000

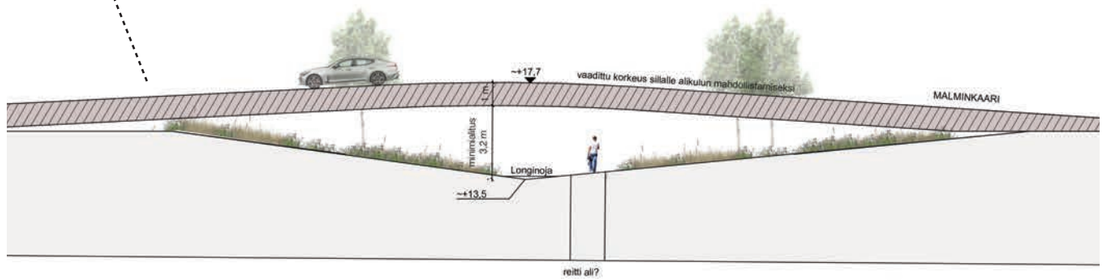

TUULIPUSSINPUISTO JA TATTARISUONTIE

1:5000

Tuulipussinpuisto, joka ulottuu sekä Tattarisuontien etelä- että pohjoispuolelle, muodostuu nyt avointa lentokenttäaluetta idässä rajaavan metsän ja metsänreunan kohdalle. Puiston yleisilme säilytetään metsäisenä, ja olemassa oleva metsänreuna jää nykyiselle paikalleen. Myös metsässä kulkeva reitti pyritään säilyttämään. Puiston eteläosassa korostuu mäki, jonka huippu nousee useita metrejä ympäröivää maastoa korkeammalle. Uudet toiminnot sovitetaan maastoon niin, että puustoa ja maanpintaa säilytetään.

Tuulipussinpuiston kahteen osaan jakava Tattarisuontie on Tattariharjuntieltä Neljännelle kiitotielle ulottuva suora katu. Sen itäpuoli kulkee Tattarisuon pienteollisuusalueen läpi ja länsipuoli Fallkullanniityn ja Tuulimäen alueiden läpi. Tattarisuontien ylitykseen on tutkittu ylikulkumahdollisuutta. Järjestelystä muodostuisi sen verran järeä, että suuri osa nykyisestä puustosta ja latvusyhteydestä jäisi maanmuokkauksen ja luiskien alle. Ylikulun tarpeellisuutta tulee harkita tässä valossa huolellisesti.

Puiston länsipuolella metsän ja puistoa rajaavien kortteleiden välissä on vaihtelevan levyinen niittyvyöhyke. Itäpuolella metsä ulottuu puistoa rajaaviin kortteleihin asti. Säilytettävä reitti ja siihen liittyvät uudet reitit muodostavat puistoon monipuolisen reitistön. Lentokenttäaluetta kiertävä hiihtolatu kulkee metsän ja niityn rajalla. Puistoa rajaavien kortteleiden reunalla on reitti, joka on myös huolto- ja pelastusreitti.

Tattarisuontien eteläpuolisen osan mäen korkeimmalla kohdalla on näköalapaikka, josta näkee Neljännen kiitotien yli Lentoasemanpuistoon. Näköalapaikan alapuolella oleva rinne toimii avoimena toimintarinteenä, jossa voi olosuhteiden salliessa esimerkiksi laskea pulkalla. Metsäreitin varrella on leikki- ja kuntoilupaikka sekä koira-aitaus. Myös muita latvusyhteyden säilyttämiseen sopivia toimintoja ja niiden sijoittumista puistoon voidaan tutkia jatkosuunnittelun yhteydessä.

Puiston pohjoinen metsäalue sijaitsee osittain turvealueella. Jos jatkosuunnittelussa turvealue täytyy poistaa, tulee metsä istuttaa uudelleen.

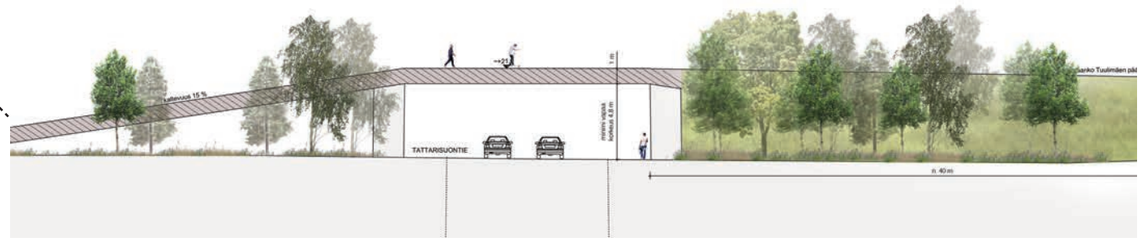

PISARAPUISTO

Longinojaan Malmin lentokentältä laskeva haara siirretään pohjoiseen. Pisarapuisto muodostaa Longinojan siirretyn haaran, jota pitkin vedet lentokenttäalueelta ovat johtuneet Longinojaan.

Sunnuntaipalstojen täydennysrakentamisen myötä u oma sijoittuu kokonaan uuteen rakennettavaan puistoon, Pisarapuistoon. Vanhan haaran vedet johdetaan putkessa kaupunkirakenteen kohdalla ja puretaan Pisarapuistoon. Purkuputken pään kohdalle sijoitetaan pyöreä näköalapaikka, joka sijaitsee aiemman toisen kiitotien päätteen kohdalla.

Puisto sijoittuu Longinojan varrelle Longinojan ja Sunnuntaipalstojen väliselle alueelle ja Lentokentänojan uuden linjauksen ympärille. Puisto yhdistää Fallkullan tilan alueen etelässä olevaan Longinojan laaksoon, ja toisaalta taas alueen viljelymaisemaa korostavan länsireunan rakennetumpaan keskustaan.

Puiston visuaalinen ilme määrittyy uuden hulevesiuoman ja sen pohjapatojen kautta. Uomassa on muista uomista poiketen suhteellisen suuret korkeuserot. Uoman varrelle sijoitetaan näköalalaitureita ja/tai siltoja, joiden ulkoasu ja sijainti täsmentyy jatkosuunnittelun myötä. Niiden kohdalta aluekuivatuksen vedet puretaan hulevesiuomaan.

Uomat toteutetaan jyrkkyyteen 1/3–1/20, kuitenkin niin, että uoman toinen reuna on aina loivempi kuin 1/5, jotta uomasta pääsee tarvittaessa omin neuvoin pois.

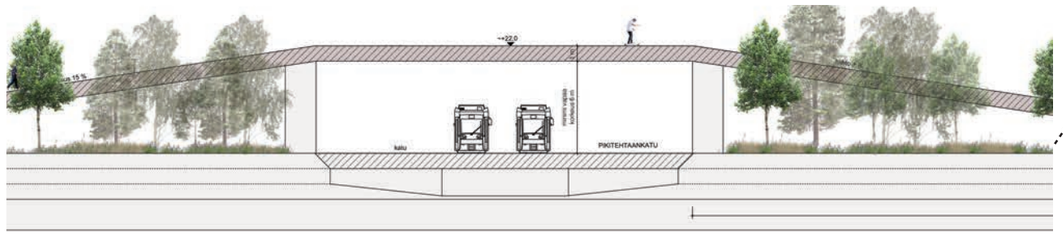

1:4000

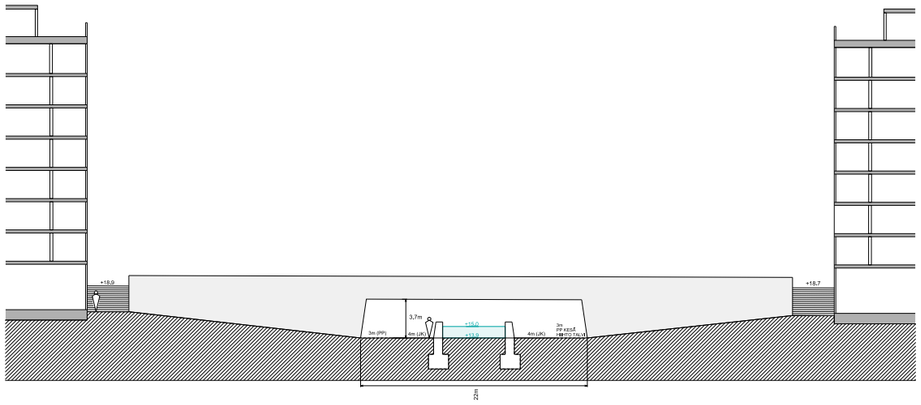

Tutkielma alikulkujärjestelyksi, 1:400 (Helsingin kaupunki, 2018)

Pohjoinen uomapuisto muodostuu Fallkullan tilan alueen ja lentokenttäalueen pohjoisen reunan väliin Longinojan uuden linjauksen ympärille. Uoma kerää uusien korttelialueiden vedet Longinojaan ja parantaa siten Longinojan vesitaloutta. Longinojan veden laatua voidaan hallita, kun nykyään Tattarisuolta tulevat vedet voidaan huomioida suunnittelussa.

Puiston visuaalinen ilme määrittyy uuden hulevesiuoman ja sen varjopuiden kautta. Uoman varrelle sijoittuu hulevesiputken purkupaikkoja, joiden kohdalle sijoitetaan näköalatasanteita ja paikoin uoman ylityspaikkoja. Ne täsmentyvät jatkosuunnittelun myötä.

Uomat toteutetaan siten, että sen pohjoisreuna on loiva ja tarjoaa mahdollisuuden oleskeluun sekä talvella hiihtoladun sijoittamiseen. Eteläreunan varjon puolen luiska toteutetaan lyhyenä ja jyrkkänä jyrkkyyteen 1/2,5. Luiskaan istutetaan uomaa varjostavia puita.

Puiston pohjoisreunalle sijoitetaan leikkipaikka ja käyttönurmialueita. Uomapuiston ja Tuulipussinpuiston risteykseen tulee tulvaniitty, jonka itäpuolelle reitin varteen sijoitetaan kuntoilualue.

Pohjoisen uomapuiston ja Neljännen kiitotien risteyskohtaan on tutkittu alikulkujärjestelyitä. Uoman korot ovat Longinojan vähäisen vieton takia lukitut. Alikulun toteuttaminen aiheuttaisi kiitotielle lähes kahden metrin nostopaineeen, mikä katkaisisi säilytettävän pitkän näkymän. Alikulun toteuttaminen Uomapuiston ja Neljännen kiitotien risteyskohtaan vaatisi myös voimakasta stabilointia, paikan luonteeseen sopimatonta rakentamista ja hankalia porrasjärjestelyitä. Mikäli uoma siirrettäisiin kanavaan, menetettäisiin sen tulvimismahdollisuudet ja luonnonmukainen puistouoma. Samalla kuitenkin mahdollistuisi katkeamaton virkistysyhteys Kiitotien ali.

Puistoa rajaavien kortteleiden viereen toteutetaan reitti, joka on myös huolto- ja pelastusreitti. Saman reitin kautta voidaan huoltaa uoman luiskat.

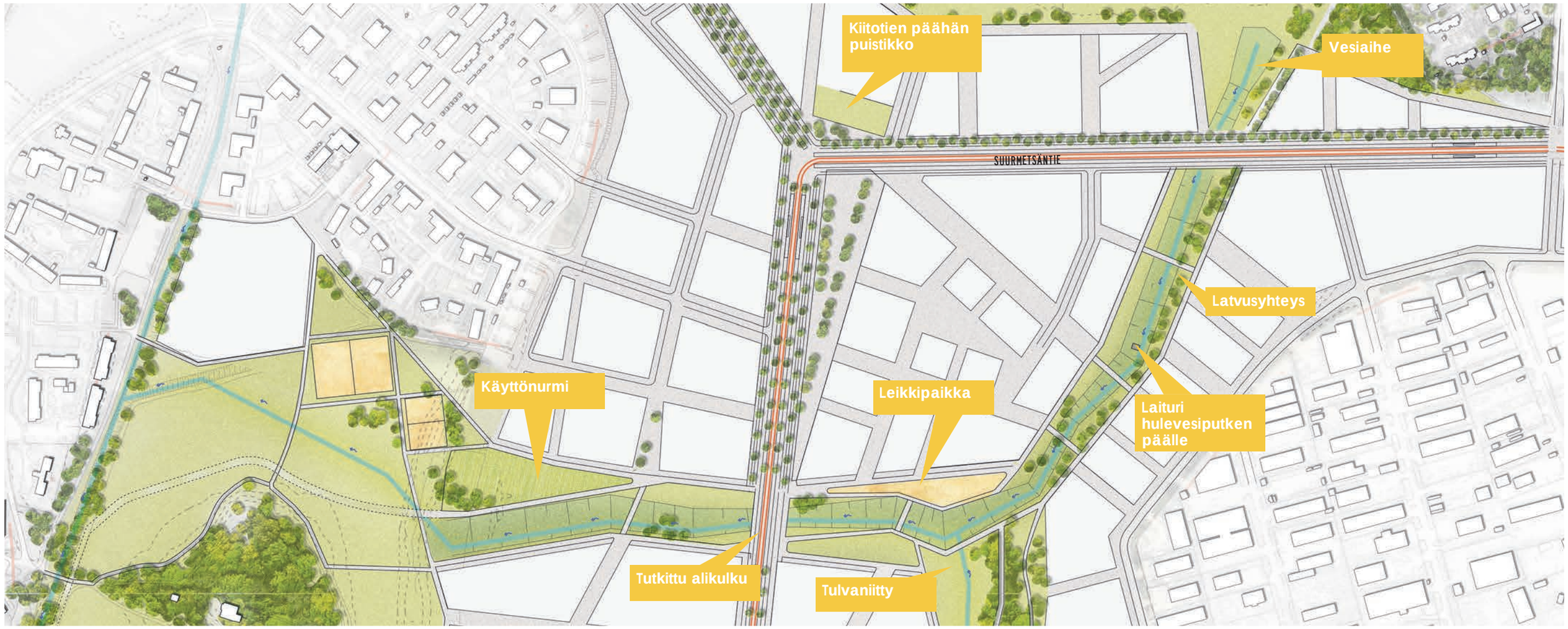

1:4000

MAAMIEHENPUISTO JA ALPPIKYLÄNHUIPPU

1:5000

Maamiehenpuisto ja Alppikylänhuippu muodostavat Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelman mukaisen pohjoisen latvusyhteyden alueelle. Puistot liittää Malmin lentokenttäalueen osaksi jo olemassa olevaa kaupunkirakennetta. Alueella reitit kulkevat metsäisten mäkien ja tasaisen peltojen muodostamassa vaihtelevassa maisemassa. Alppikylänhuipulla on monipuolinen reittiverkosto ja monitoimirinne.

Avoin maisema jatkuu Puistolan peruskoululle ja muodostaa tärkeän näkymälinjan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Näkymien säilyttäminen Suurmetsäntieltä pelto- ja metsämaisemaan on tärkeää.

Puiston jatkosuunnittelun tavoitteena on nykyisen avoimen maisematilan reunan säilyttäminen, mutta myös metsä- ja latvusyhteyden turvaaminen ja vahvistaminen.

Suurmetsäntie linjataan uudelleen niin, että ennen peltoja metsäalueiden keskellä kulkenut tie käännetään kulkemaan rakennettavan alueen sisään. Tie ohittaa Neljännen kiitotien pohjoisen päätteen, joka on koko uuden kaupunkirakenteen merkittävimpiä näkymänpäätteitä.

Suurmetsäntien jatkosuunnittelussa voidaan tutkia kadun epäsymmetristä järjestelyä siten, että pohjoisreunan jalankulkualueet olisivat leveämmät ja linkittyisivät puistoon, mikä parantaisi muuten vilkkaan katumiljöön käyttökokemusta.

RAPORTIN KUVALÄHTEET

TÄYDENTYY